

ጠቅካይ ሚኒስትር
በቢይ አሕመድ

በትግራይ ክልል የተወሰደውን የሕግ ማስከበር ርምጃ አሰመልኮቶ በሕዝብ ተወካዮች ምክር ቤት አባላት ለተረቡላቸው ጥያቄዎች የሰጡት ምላሽ

RESPONSES BY PRIME MINISTER

ABIY AHMED

TO QUESTIONS RAISED BY THE HOUSE OF
PEOPLE'S REPRESENTATIVES ON LAW
ENFORCEMENT OPERATIONS IN TIGRAY REGION

ጠቅካይ ሚኒስትር በቢይ ኦሮሙያ

በትግራይ ክልል የተወሰደውን የሕግ ማስከበር ርምጃ
አስመልክቶ በሕዝብ ተወካዮች ምክር ቤት አባላት
ለቀረቡላቸው ጥያቄዎች የሰጡት ምላሽ

ኅዳር 21 ቀን 2013 ዓ. ም
አዲስ አበባ፣ ኢትዮጵያ

ክብር ዶ/ር አብይ አህመድ
H.E Dr. ABIY AHMED

...
D

እንደ ሰው በደኩን በሁከት መንገድ ኪሸር ይችላል። እንደም
በይቅርታ፤ እኩያም በፍትሕ ወይም በበቀል። እኛ በይቅርታ
በደኩቻችንን ረስተን በመደመር፣ በወንድማማችነት፣ በፍቅር፣
በይቅርታ እንሻገር ፤ ያከፈውን በደክ እንተው ይቅር አክን።
ያከውን በደክ ካነሣን እግሩ የተቆረጠ፣ ጥፍሩ የተነቀከ፣ አባት
እናቱን ያጣ አክ። በመንግሥት ምሬት ተሰድደው በየባሕሩ
የቀሩ ሰዎች አኩ። ይህ ሁኩ በደክኛ በየአካባቢው እያከ የበቀክ
ርምጃ ከወሰደ መተካክቅ ሰከሚመጣ፣ በደኩን አፍንን ዕርቅ፣
ሰካም፣ ፍቅር እንዲኖር ብንሠራ ይሻካል።

የተከበሩ የሕዝብ ተወካዮች ምክር ቤት አፈ- ጉባኤ፣ ኧንዲሁም የተከበሩችሁ የምክር ቤት አባላት፣ አመሰግናችኋለሁ።

በወቅታዊ ጉዳይ ላይ ማብራሪያ እንዳቀርብ እና ጥያቄዎቻችሁን
እንድመልስ ዕድል ስለ ሰጣችሁኝ ምስጋናዬ የላቀ ነው።

የተነሡት ጥያቄዎች አሁን ካለንበት ወቅታዊ ሁኔታ ጋር በቀጥታ የሚያያዙ ቢሆንም፣ ላለፉት ሁለት ዓመት ተኩል የለውጥ ጉዞ ላይ የገጠመንን ፈተናና አሁን ያለበትን ደረጃ በተወሰነ መልኩ ገባ ብሎ መግለጽ የሚጠይቅ ሆኖ አግኝቼዋለሁ። አብዛኛው ጥያቄ የመንግሥትን ቁመና፣ የማድረግ ዐቅም፣ ሀገርን ከመፍረስ፣ ዜጎችን ከሞት ከመታደግ ዐቅም ጋር የሚያያዝ ጥያቄ ነው። ይህ የህልውና ጥያቄ ወደፊትም ለሚገጥመን ፈተና ወሳኝ በመሆኑ በተወሰነ ደረጃ ከመሠረቱ ምን መልክ እንዳለው፣ ለማሳየት እሞክራለሁ።

ባለፉት 27 ዓመታት ኢትዮጵያ ውስጥ የነበረውን ግርፍት፣ አፈና፣ ስቃይ፣ የሕዝቦች የደሞክራሲና የእኩል ተጠቃሚነት ጥማት በተመለከተ ጊዜ ወስጄ ልገልጽ አልፈልግም። የተከበረው ምክር ቤት በደንብ የሚያውቀው ስለሆነ። አልፎ አልፎ የመዘንጋት ችግር ቢኖርም እንኳን፣ የኢትዮጵያ ሕዝብም ያለፈበትን ሕይወት ማስታወስ ስለሚችል እዚህ ላይ በዝርዝር ለመግለጥ ብዬ ጊዜ አልወሰድም።

ነገር ግን በለውጡ ዋዜማ አንድ ወር ሁለት ወር ገደማ ቀደም ብዬ፣ ከመሠረቱ ምን መልክ እንደነበረው ሂደቱን ማሳየት አስፈላጊ ይመስለኛል። ታስታውሱ እንደሆነ የዛሬ ሁለት ዓመት ተኩል ገደማ ለውጥ ከመሆኑ አንድ ወር ሁለት ወር በፊት ጀምሮ፣ ኢትዮጵያ ውስጥ ከፍተኛ የሆኑ ግጭቶች፣ መፈናቀሎች፣ በአንድ ጉርጌታ ሰዎች የመቅበር፣ የማሰለቀስ፣ የማሳዘን፣ የማስጨነቅ፣ ሀገሩን በሮሮ የተመላ ሕዝብና ሀገር የማድረግ ሁኔታ በስፋት ነበር።

በለውጡ ዋዜማ የነበረ መፈናቀል በሚሊዮን የሚቆጠር ነበር። በአንድ ጉድጓድ በርካቶች እንዲቀበሩ ተደርጎ ነበር። ይህንን ተግባር ከአንድ ኮሌጅ የተመረቁ ሰዎች ያኔም ዛሬም የሚያደርጉት መሆኑን የሚያመለክቱ መረጃዎች አሉ። በዚያ ጊዜ ውስጥ ብዙ ሮሮ አለ፣ ብዙ ጭንቀት አለ፣ እንደ ዘይ የተወሰደው ሕዝቡን በማስጨነቅና በገፍ በማሰር ነገሩን ለማፈን፣ ለማስታገስ መሞከር ነበር። ለምሳሌ የኢ.ፌ.ቻ በዓል ሲከበር የኢትዮጵያን ደኅንነት

እንዲያስከብር የተቋቋመው ተቋም በርከት ያሉ የኦነግ ባንዲራዎችን ያሳትምና የፈለገውን ሰው አስይዞ ኢሬቻ ውስጥ ካስገባ በኋላ ያሻውን ለማሰር፣ ያሻውን ለመግደል ባንዲራውን እንደ ምክንያት ይጠቀምበታል። ሌላም ቦታ ኮከቡ የሌለውን የኢትዮጵያ ሰንደቅ ዓላማ ይዛችኋል በማለት በጣም በርካታ ሰዎችን ያስራል፤ ያንገላታል፤ ያስጨንቃል፣ ያፍናል። ይህ ጉዳይ ሕዝብ ለለውጥ የነበረውን ፍላጎት፤ ሕዝብ በኢትዮጵያ ውስጥ ያለው አስተዳደር መልክና አሠራርን እንዲቀየር የነበረውን መሻት ሊያስቆም የሚችል አልነበረም። ያም በመሆኑ ከለውጡ ጥቂት ቀደም ብሎ፣ የመፈንቅለ መንግሥት ውይይቶች ነበሩ። ይህንን ነገር ጠቅላይ ሚኒስትር ኃይለ ማርያም ደሳለኝ ሲሰሙ < እኔ እዚህ ያለሁት ለማገልገል ነው። መፈንቅለ መንግሥት አያስፈልግም። ኃይለ ማርያም አያስፈልግም ካላችሁ፤ በማንኛውም ሰዓት ሥልጣኔን ለመልቀቅ ዝግጁ ነኝ > አሉ። ታዲያ ምን ይደረግ? በሚለው ጉዳይ ላይ በግልጽ ይህንን ከሚመክሩ ሰዎች ጋር ጉዳዩን አንሥተው ተወያይተው ነበር።

ሌሎቻችን ደግሞ < መፈንቅለ መንግሥት > ሳይሆን < መፈንቅለ ሰው > ነው መባል ያለበት ስንል ነበር። < መንግሥቶች እንዴት ራሳቸውን ይፈንቅላሉ? መንግሥት ማለት መከላከያ፣ ደኅንነት ነው። እነዚህ ተቋማት እንዴት አንድን ሰው በሌላ ለመተካት ሲሉ መፈንቅለ ሰው ያደርጋሉ? መፈንቅለ ሰው ደግሞ ብዙ ማቀድ መወያየት ላያስፈልገው ይችላል > የሚሉ ሐሳቦች ተነሡ።

በመካከላቸው ሐሳቡን የማይደግፉ ሰዎች በመኖራቸው የመፈንቅለ መንግሥቱ ሐሳብ ቀርቶ፣ ጠቅላይ ሚኒስትር ኃይለ ማርያም ሥልጣናቸውን ሲለቁ ስለሚያስቀምጡት ግለሰብ ማሰብ ጀመሩ።

< የሚቀመጠው ሰው በእኛ ፍላጎትና መሻት ልክ መሆን አለበት > የሚል ሐሳብ ነበራቸው። ስለዚህም በፓርቲው ውስጥ ዐቅሙ ያላቸውንና ቀጣይ አመራር መሆን ይችላሉ ብለው ያሰቧቸውን ግለሰቦች ለማሰናከል ፈጣን አሳሾች መሆን ጀመሩ። ይህ ማለት የደኅንነት ተቋማት በግልጽ እኛን መከታተል ጀመሩ። ለምሳሌ እኔን ከቤቴ ጀምሮ እስከ መሥሪያ ቤቴ ድረስ በግልጽ እየተከታተሉኝ ማንነቴ ይጣራል። ይህንን በወቅቱ በመድረክ አንሥተው ነበር።

< ብዙ መጨነቅ አያስፈልግም፣ ለእኛ ጊዜና ነጻጅ አታባክኩ፤ ሀገር የሚያስጨንቁ ብዙ ጉዳዮች አሉ > የሚልም ሐሳብ አንሥተናል። ግን ክትትሉ በዚህ አልቆመም። ውጠራ ነበር። ለምሳሌ በኦሮሚያ የፕሬዚዳንት ቢሮና በኦሮሚያ የኦሮሚያ ጽሕፈት ቤት ቢሮ፣ እኔ በነበርኩበት አካባቢ የነበሩ ፎቆች ሁሉ በብሬል ተወጥረዋል። < በማንኛውም ሰዓት ልንገላቸው እንችላለን፤ ሰረፉ > የሚል መልእክት ለማስተላለፍ በግልጽ በበሮቻችን ፊት ለፊት፣ በመኪናዎች ዙሪያ ፓትሮሎች

ነበሩ። በዚያ ጊዜ ዋቁት ሰዎች ተመካከርን። በማንኛውም ሰዓት ግድያ ሊያጋጥም ይችላል። የተጀመረው ትግል እንዳይቋረጥ፣ ልክ እኛ እንደታሰርን፣ እንደተገደልን ታሳቢ አድርገን በቪዲዮ ተቀረጽን። እኛን ቢያፍኑንም ትግሉ እንዳይቋረጥ፣ እኛን ቢገሉንም ትግሉ እንዳይቋረጥ በሚል በዝርዝር ሐሳባችንን በቪዲዮ ተቀረጽንና ቪዲዮውን ሰዎች ጋር አስቀመጥነው። ችግር ቢደርስብን ቪዲዮውን አውጥቶ አልናቸው። በጽሑፍ አንዳንድ መረጃዎችን ጭምር አዘጋጅተናል። ከቆይታ በኋላ በኢሕአዴግ ውይይት ላይ ጉዳዩን አንስተን ተከራክርንበት። በዚህ ጊዜ ነገሩን አንድ ደረጃ ከፍ አደረጉና የእስር ትእዛዝ አውጡብን። ልንመረጥ አሥርና አምስት ቀን ሲቀረን እንድንታሰር የእስር ትእዛዝ ወጣብን። የዚህ ሁሉ ውክቢያ ዓለማ በዚህ ኃይል ዘንድ የሚይፈሉት ሰዎችን ማስቆምና ሌላ መንግሥት የሚመስል ግን መንግሥት ያልሆነ አካል ማስቀመጥ ነበር። እኛ በእርግጥ የተቀናጀ የትግል ስልት ነበር የምንከተለው። ብዙዎች ለውጡን የመሩ ሰዎች ጉዳዩን በቅርበት ይከታተሉ ስለነበር አብዛኛው ተንኮላቸው የሚሳካ አልነበረም። ጠቅላይ ሚኒስትሩም ሆኑ ምክትሉ በውስጣቸው ለውጥ እንዲመጣና ለውጡ እንዲፋፋም ፍላጎት ነበራቸው። እዚያና እዚህ ሲመለሱ የነበሩ ሰዎች ነበሩ። እኛም መስማት የሚፈልጉትን መረጃ እየላክንላቸው ምን እያሰቡ እንደሆነ እያወቅን እንድንሄድ ዕድል አገኘን።

ይህንን ይዘን ወደ ምርጫ ስንገባ የመጀመሪያው የኢሕአዴግ ሊቀ መንበር ምርጫ በኢሕአዴግ ታሪክ ታይቶ በማይታወቅ ሁኔታ ለሳምንታት ተራዘመ። አእምሮን ለማጽዳት፣ ሰውን መልክ ለማስያዝ ስለተፈለገ ግምገማ እየተባለ ሲጀመር ሲበተን የሚጨበጥ ነገር ሳይያዝ ቆየ። ምርጫውን ያደረግን ዕለት ሙሉ ቀን በምርጫው መስፈርት ላይ ስንወያይ ውለን እስከ ሌሊት አጋማሽ ድረስ እንደሰማችሁት አጨቃጫቂ፤ ከአሁኑ ጦርነት ያልተናነሰ ነበር። የተደራጀ የጁንታው ስብስብ በቀጥታ መዋጋት የማይችልበትን በጎን ማዋጋት በሚችልበት መንገድ ሰፊ ሥራ ሠራ። ከዚያ በኋላ ከምሽቱ አራት ሰዓት ተኩል አካባቢ ምርጫውን አሸንፈናል ብሎ የጁንታው የውጫ ክንፍ በየመጠጥ ቤት መጨፈር ጀመረ። ያ ከመሆኑ በፊት እኛ የማንፈልጋቸው ሰዎች አይመጡም፤ በመቃብራችን ላይ ብቻ ነው የሚፈጸመው ብለው በግልጽ ሲጮኩ ነበር። ነገሩ ምስጢር አልነበረም። ይህንን ከፎክሩ በኋላ በፖለቲካው መድረክ የመጀመሪያው ያልተጠበቀ አደገኛ ሽንፈት አጋጠማቸው። ይህ እንዲሆን በወቅቱ ለውጥ እንዲመጣ የሚፈልጉ የኢሕአዴግ አባላት ግንባር ቀደም ሚናን ተጨውተዋል።

በመጋቢት መጨረሻ፣ የኢሕአዴግ ምክር ቤት አንድ ሰው ለማስመረጥ ያን ያህል ፈተናና ጭቅጭቅ ነበረበት። ከአራት ወር በኋላ ሐዋሳ ላይ ስንገናኝ በአራት ወር ውስጥ የተለየ መልክ ይዘው መጡ። በአራት ወር ውስጥ የሰው አቋም አይቀየርም። በሐዋሳው ጉባኤ የተደረገው

ምርጫ፣ አሥር ደቂቃ ያልፈጀ ነበር። መምረጥ ከሚችሉ፣ ድምፅ መስጠት ከሚችሉ ሰዎች ከአንድ ሰው በስተቀር ድምፅ ሰጥቶ እኔን መርጧል። ያቺ አንድ ድምፅ የእኔ ነበረች። ሦስት ተጠቁመናል እኔ ራሴን ትቼ ንደኞቼን መረጥሁ። ከሦስት ወር በፊት ያን የሚያክል ሁከት፣ ያን የሚያክል ጭቅጭቅ አላስፈላጊና መሠረት አልባ ነበር ማለት ነው። ትንሽ እውነታ ቢኖረው ኖሮ የአመራር ሽግሽግ ሲደረግ ከመጋቢቱ ጉባኤ መቶ በመቶ የተለየ ነገር አይሆንም ነበር። ሰዎቹ አልተቀየሩም። ይህንን ነገር የተከበረው ምክር ቤት በሚገባ እንዲገነዘብ እፈልጋለሁ። የለውጡ ኃይል ወደ ሥልጣን ከመጣ በኋላ ራሱ የሪፎርም ኃይል ጫና ነበረበት። ይህ ኃይል እስከ ግድያ ሙከራ በደረሰ ጥልፍልፍ በግሉ የተበደለ በመሆኑ፤ የኢትዮጵያም ሕዝብ እንደ ሕዝብ የተጨቆነ የተገፋ በመሆኑ፣ ከፍተኛ የጥላቻና የመገፋፋት ስሜት የነበረበት ወቅት ነበር።

በዚያ ሁኔታ ውስጥ በኢትዮጵያ ታሪክ በተለመደ መልኩ የመንግሥት ለውጥ የምናደርግ ከሆነ እንጠፋፋለን። የማንፈልገው ኃይል በበቂው የታጠቀ፣ ሌላው ግን የተበደለ፣ በደልና ግፍ የሚጠለ፣ ነገር ግን ያልተደራጀ፣ ትጥቅ የሌለው በመሆኑ ከፍተኛ የሆነ የሕዝብ አልቂት ያጋጥማል ብለን አምናናል። ያ እንዳይሆን የተረከ ለውጥ እናደርግ፤ የከረረ ጥላቻ ይዘን ከታጠቀ ኃይል ጋር የሚደረግ ጭቅጭቅ፣ ንትርክ ወደከፋ ደረጃ ሊወስድ ስለሚችል፣ እነዚህን ሰዎች ስለጠፋችሁ እናጥፋችሁ አንበላቸው አልን። አንድ ሰው በደሉን በሁለት መንገድ ሊሸር ይችላል።

አንድም በይቅርታ፤ አልያም በፍትሕ ወይም በበቀል። እኛ በይቅርታ በደሎቻችንን ረስተን በመደመር፣ በወንድማማችነት፣ በፍቅር፣ በይቅርታ እንሻገር፤ ያለፈውን በደል እንተው፤ ይቅርታ፤ አልን። ያለፈውን በደል ካነሳን፣ አግሩ የተቆረጠ፣ ጥፍሩ የተነቀለ፣ አባት እናቱን ያጣ አለ። በመንግሥት ምሬት ተሰድደው በየባሕሩ የቀሩ ሰዎች አሉ። ይህ ሁሉ በደለኛ በየአካባቢው እያለ የበቀል ርምጃ ከወሰደ መተላለቅ ስለሚመጣ በደሉን መቁጠር ትተን ለዕርቅ፣ ለሰላም፣

ለፍቅር ብንሠራ ይሻላል ብለን አሰብን። የመጠፋፋት ፖለቲካ አልጠቀመንም። መንግሥታት ሲቀያየሩ ከዜሮ መጀመር ኢትዮጵያን ወደኋላ እያስቀራት ነው። ይቅር ብለን በብዙ መድረኮች በብዙ መንገዶች ለሕዝባችን፤ ለዚህ ኃይል ገለጽን። ይህንን ካልን በኋላ ቀጣይ ሥራ መሆን ያለበት በሁሉም፣ ለሁሉም ከሁሉም የሆነ ሀገረ መንግሥት መገንባት ነው። በሁሉም ሲባል እያንዳንዱ ሰው አስተዋጽዖ የሚያደርግበት፤ ተጠቃሚና የማይጠቀም፣ ባለቤትና ባዕድ፣ ጎረቤትና ዋነኛ የሚባል ሳይኖር፤ ሁሉም በእኩል የሚሳተፍበት ይሁን ማለት ነው። ለሁሉ ማለት ደግሞ ሁሉም የሚገለገልበት ማለት ነው። ከሁሉም ማለት በሁሉም እኩል ተሳትፎ ማለታችን

የመጠፋፋት ፖክቲካ እክጠቀመንም፤ መንግሥታት ሲቀየሩ
ከዜሮ መጀመር አትዮጵያን ወደኋላ እያሰቀራት ነው። ይቅር
ብክን በብዙ መድረኮች፣ በብዙ መንገዶች፣ ከሕዝባችን፤
ከዚህ ኃይልም ገክጽን። ይህንን ካክን በኋላ ቀጣይ ሥራ
መሆን ያከበት በሁኑም፣ ከሁኑም ከሁኑም የሆነ ሀገረ
መንግሥት መገንባት ነው።

ነው። ይህንን ሀገረ መንግሥት እንገንባ የሚል ጥያቄ ስናነሳ ይህ ስብከት ነው ተባለ። ሰባኪዎች ናችሁ አሉን። ሀገር መምራት በስብከት አይቻልም፤ ሀገር መምራት ፊት ለፊት የምትሉትን እያላችሁ ከኋላ ማፋጀት ካልሆነ በስተቀር ስለፍቅርና መደመር እየተናገሩ ሀገር መምራት አትችሉም አሉን።

መንግሥት ደካማ ነው አሉ። በርግጥ መንግሥት ደካማ ነው። መንግሥት ማለት የግል ብቃት፣ የግለሰቦች የግል ዕውቀት ማለት ሳይሆን ተቋማት ናቸው። የመንግሥት ጥንካሬ ማለት የተቋማት ጥንካሬ ማለት ነው። ተቋሙን እንዳይሆን አድርገው ከከዳክሙ በኋላ፣ መንግሥት ደካማ ነው የሚል ክስ ማምጣት እምብዛም ውኃ አይቋቋም። ግለሰቦች ምንም ቢሆኑ ምን ተቋም የሌለው ማንኛውም መንግሥት ደካማ ነው።

ከዚህ ጋር ተያይዞ የተከበረው ምክር ቤት፣ ሚዲያዎች፣ የፖለቲካ ሰዎች የሚያነሡት ነጥብ አለ። ለምን ቀድሞ ርምጃ አልተወሰደም? አልዘገየንም ወይ? በዚህ ደግሞ ዋጋ አልተከፈልም ወይ? አስቀድሞ ርምጃ መውሰድ ይቻል አልነበረም ወይ? ወዘተ. የሚሉ ጥያቄዎች ይነሳሉ። ይህ ጉዳይ በመፈለግና በማድረግ መክከል ያለን ልዩነት ካለመገንዘብ የመነጨ ነው። መሻት፣ ማለም፣ መፈለግ ይቻላል። ያንን መከወን ግን ተቋማዊ ብቃት ይፈልጋል።

የኢትዮጵያ ቀንደኛ የፖለቲካ ችግር የገዢውም የሚፎካከረውም ፓርቲዎች ወይም የፖለቲካ ሰዎች አንድን ነገር ከማድረጋችን በፊት ጥንቅቅ ያለ የኃይል አሰላለፍ ትንተና ማድረግ አለመቻል ነው። አንድ መንግሥት፣ አንድ ፓርቲ በገባባቸው ማንኛውም ሥራዎች ውስጥ አሸናፊ ሆኖ እንዲወጣ የሚያደርገው በቂ የሆነ በዕውቀት ላይ የተመሠረተ፣ በእውነተኛ መረጃ ግብዓትነት ላይ የተመሠረተ፣ የኃይል ትንተና ካደረገ ነው። በውጫና በውስጥ ያለው ኃይል ምን እንደሚመስል መረዳት ሲችል ነው። በሁለቱ መካከል ግጭት ቢፈጠር ምን ምን ዓይነት ሽንፈትና ድል ሊያጋጥም ይችላል? ብሎ መተንተን በእጅጉ ያስፈልጋል። የኃይል አሰላለፍ ትንተና የማይሠራ ሰው ይነሣና <በሦስት ወር መንግሥት እሆናለሁ> ይላል። መንግሥት ለመሆን ጠላትን በትክክል ማወቅ፣ ራስህን ማወቅ፣ የጠላትን የማድረግ ዐቅም መረዳት፣ የራስን ዐቅም መለየት፣ እንዴት ጠላትን ማዳከምና ማሸነፍ እንደምትችል መገንዘብ ይፈልጋል። ዝም ብሎ ስብሰብ ብሎ ፓርቲ ነን፣ እናሸንፋለን፣ በሰድስት ወር መንግሥት ነን ማለት ምኞት ነው። ለዚህም ነው ባለፉት 40 ዓመታት ብዙ የኢትዮጵያ

ፓርቲዎች እየተፈጠሩ ማሸነፍ ያልቻሉት። ስለዚህም የኃይል አሰላለፍ ትንተና በደንብ ካልተሠራ ድል የምንመኘው እንጂ የምናረጋግጠውና የምንጨብጠው አይሆንም። የሁኔታ ትንተና በራሱ አስፈላጊ ነው። ምንድነው ያለው ሁኔታ? መንግሥት የሚባለው አካል ምን ይመስላል? ተቃዋሚ የሚባለው አካል ምን ይመስላል? የአካባቢው ሀገራት ምን ይመስላሉ፤ እዚህ ውስጥ ምን ዓይነት ስልት ብናካሂድ ስኬታማ እንሆናለን? ተብሎ የሁኔታ ትንተና ይሠራል። እነዚህን ጉዳዮች በዝርዝር የተገነዘበ ሰው ርምጃው ዘገየ የሚል ሐሳብ አያነሳም።

እኔ በግሌ እንኳን ሀገራን፣ እንኳን የሰጣችሁኝን ኃላፊነት በብቃት ልወጣ ይቅርና ራሴንና ቤተሰቤን መከላከል የማልችልበት ደረጃ ላይ ነበርኩ። ለምሳሌ እናንተ <ጠቅላይ ሚኒስትር ሆነህ በሕገ መንግሥቱ መሠረት ሀገር አገልግል> ብላችሁ የሾማችሁኝ ቀን የደጎንነት ሹመ ከእኔ ጋር የነበሩ፣ በጥበቃ ሥራ ላይ የነበሩ ሦስት ግለሰቦችን ይዘህ ቤተ መንግሥት መግባት አትችልም ተባለኩ። እኔ የግል ጥበቃዎቼ ላይ ማዘዝ የማልችል ሰውዬ፣ እንዴት ነው ለምን ሀገር አትጠብቅም እያላችሁ የምትጠይቁኝ።

<እኛ የሰጠንህን ጠባቂዎች ብቻ ናቸው የሚጠብቁህ> ተብሎ ጠባቂዎቼ እንዳይገቡ ተከለከሉ። የምሠራበት ቢሮ ቁልፍ ያለውም በእነርሱ የደጎንነት ጠባቂዎች እጅ ነው። ከፍተው የሚያስገቡኝ፣ አሰወጥተው የሚቆልፉትም እነርሱ ናቸው። ቢሮዬ ውስጥ ካሜራ ቢኖር፣ መቅረጫ ቢኖር፣ በሌሎች ሀገራት እንደተለመደው፣ አጽድቼና ደጎንነቴ እንዲጠበቅ አድርጌ ሥራ ልሠራ አልችልም። ምክንያቱም ወደ ቢሮ ሳልገባ በሬት የፈለጉትን የሚያደርጉበት ዕድል አላቸው። አቶ ደመቀን ጠርቼ መወያየት አልችልም።

ስለዚህ ቢሮዬ ከእኔ ቁጥጥር ውጪ ነበር። የምጠበቀው ብቻ ሳይሆን ቢሮዬም በሰዎች እጅ ነበር። ከቢሮ በተጨማሪ የቤቴ ዋና ቁልፍ በእነርሱ እጅ ነው። አስገብተውኝ የሚቆልፉብኝ እነርሱ ናቸው፣ ጠዋት ቁልፍ ከፍተው የሚያስወጡኝም እነርሱ ናቸው። እዚህ ውስጥ ነው እናንተ <ርምጃ አልወሰደም፤ አልተከላከለም> የሚል ጥያቄ የምታነሡት። የእናንተን ደጎንነት ሳይሆን የራሴና የልጆቼን ደጎንነት የምጠብቅበት ደረጃ ላይ አልነበርኩም። በዚህ አያበቃም። ወታደር ነበርኩኝ። ስለዚህ ርጩ ለማምለጥ እንኳን የምችልበት መንገድ ካለ ግቢውን ለማየት ፈልጌ ነበር።

በአካባቢው ያሉትን ሰዎች <ግቢውን ልመልከት> ስላቸው <ይህ አልተለመደም> አሉኝ።
 ቤት ማለት ቤት ነው እንጂ በረንዳም መሆን አይቻልም። ስለዚህ ዓርብ አስገብተንህ ሰኞ
 እስክናወጣህ ከዚህ መውጣት አይቻልም ተባልኩ። <አይ እኔ እንደዚያ ዓይነት ጠቅላይ
 ሚኒስትር አይደለሁም። አካባቢዬን በደንብ ካላየሁ እቸገራለሁ> ብዬ በግድ ወደ ግቢው ወጣሁ።

ይህ ግቢ የታወቀ ክፍለ ከተማ የለውም፤ የታወቀ ቀበሌ የለውም። ግን በውስጡ መንደር አለው።
 በየአዋሩ ሥር ላስቲክ አለ። ደሳሳ ጎጆ፣ የጭቃ ቤትም አለ። ትልልቅ ሰዎች፣ ሕጻናትም ይገኙባቸዋል።
 ስለዚህም ግቢው መንደር ይሁን ቤተ መንግሥት ግልጽ አይደለም። ዙሪያው በሙሉ ሰው ነው።
 እነዚህ ሰዎች የሥራ ድርሻቸው ምንድነው? ምን ያደርጋሉ? የሚለው ጉዳይ ግልጽ አይደለም።

በየቦታው ሽንት ቤትና ጎጆ ቤት አለ። ልክ ጎዳና ላይ እንደምናየው የሚመስሉ አዋሩን ተንተርሰው
 የተሠሩ የላስቲክ ቤቶች አሉ። ሰዎችም አሉበት። ስለዚህ ቢሮውና ቤተ ብቻ ሳይሆን ግቢውም ሮጦ
 ለማምለጥ በፍጹም የማይቻልበት መሆኑን ተገነዘብኩ። ከግቢ ውጪ ሳይ ደግሞ በአንድ በኩል
 ጥይት ቤት የሚባል በመቶዎች የሚቆጠሩ ሰዎች ያሉበት፤ በአንድ በኩል የፓርላማው ጥበቃ
 ተብለው የተቀመጡ ሰዎች ያሉበት፤ በሌላ አቅጣጫ ደግሞ የቤተ መንግሥት ጋራጅ ተብሎ በርካታ
 ሰዎች ያሉበት ቦታ ነው። ዝቅ ሲባል ደግሞ ብሔራዊ ደኅንነት ከሕግ ውጪ ያስቀመጣቸው ልዩ
 ወታደሮች አሉ። ስለዚህም ዘመናዊ እስር ቤት ውስጥ ያለ ጠቅላይ ሚኒስትር መሆኔን አወኩት።
 ከዚህ እስር ቤት ራሴን ነጻ ለማስውጣትና ሀገር የሰጠኝን ኃላፊነት ለመወጣት፣ በተለይ
 የተከበረው ምክር ቤት የሚጠብቃቸውን ለውጦች ለማሳካት የመጀመሪያው ሥራ ከቤተሰብ
 ጋር መመካከር ነበር። ይህ ቤት ዘመናዊ እሥር ቤት ነው። ከዚህ እየወጣን በቲቪ ጠቅላይ
 ሚኒስትር መሆን አንችልም። ስለዚህም በየቀኑ መታፈንም፣ መታገትም፣ መገደልም፣ ሊያጋጥም
 እንደሚችል በማሰብ፤ ወደ ቤታችሁ ተመለሱ በማለት ቤተሰብን ወደመጡበት መለስኳቸው።
 የመጀመሪያዎቹ ሁለት ወራት ሥራ የተሠራው እንደ ጠቅላይ ሚኒስትር ሳይሆን በእሥር
 ቤት እንዳለ አንድ ሰው፤ ነገር ግን ወጥቶ በሚድያ መታየት እንደሚችል ሰው ነበር። በዚህ
 ሰው የሚመራውን መንግሥት ነው ለውጥ አታመጣም ወይ? የሚል ጥያቄ የምትጠይቁት።

ከዚያ በኋላ ከጓደኞቻችን ጋር ተመካከርን። በተለይ ከምክትል ጠቅላይ ሚኒስትር ደመቀ
 መኮነን ጋር ሕዝቡ ይህንን ይህንን ይፈልጋል፤ እኛ ያለንበት ሁኔታ ይህንን ይመስላል
 እየተባለን ተመካከርን። ሐሳቦች ማሰብና መጻፍ እንችላለን። ነገር ግን የጻፍነውን

ሥራ አስፈጻሚ ለሚባለው፤ ክቤኔ ለሚባለው ብናወያይ ሐሳባችንን የሚያሳካ ሳይሆን የሚያደናቅፍ ኃይል ነው ያለው። እንዴት አድርገን ነው ሕዝቡ የሚጠብቀውን ለውጥ ልናመጣ የምንችለው? በሚል ተወያይተን <ሳንድዊቶ አፕሮች> እንከተል በሚል ተስማማን። ሥራ አስፈጻሚውን እንተውና ከላይ ሐሳብ እንለይ፤ ከታች ሕዝባችን እንዲገነዘብ እናድርግ፤ መሐል ላይ ያለውን አመራር በዚህ እያፈንን ለውጡ ወደኋላ እንዳይቀለበስ የሕዝብንም ስሜት የምንገነዘብበት መንገድ እንፍጠር ብለን ተስማማን።

በዚሁ አግባብ ከሕዝባችን ጋር እንገናኝ፤ ከሕዝቡ ጋር እንምክር፤ ለሕዝቡ ሐሳባችንን እንሸጥ፤ ሕዝቡ ወታደራችን ይሁን፣ ጠባቂያችን ይሁን፣ ሕዝቡ ለውጥ እንዳይቀለበስ የሚቆም ይሁን፤ እኛ ደግሞ በድፍረት ወደ ሕዝብ እየወጣን ሐሳቦቻችንን ለሕዝብ እናካፍል አልን።

ይህንን ብለን የመጀመሪያው ጉዞ ወደ ሱማሌ ክልል እንዲሆን ወሰንን። ወደ ሱማሌ ክልል የወሰድንበት ምክንያት አሁን ያየችሁት አደጋ መጀመሪያ የተዘጋጀው በሱማሌ ክልል ስለነበር ነው። የሠለጠነ ከሠላሳ ሺህ በላይ የታጠቀ ልዩ ኃይል ተደራጅቶ ነበር። ከላይ እስከታች ታጥቆ፣ ኢትዮጵያን የማፈራረስ ሕልሙ የመጀመሪያው ዒላማ በዚያ ክልል ነበር የታቀደው። ከዚያ በተጨማሪ ከለውጡ በፊት አንድ ሁለት ወር ውስጥ በጣም መፈናቀል፤ ግድያ የነበረበት ሁኔታ ስለነበር ያንን ማከም ያስፈልጋል ብለን ሱማሌ ክልል ለመሄድ ስንነሣ የደህንነት ሹሙ መሄድ አትችልም አለኝ። ለምን? የሚል ጥያቄ ሳንሣ፤ አልሸባብ ሊገድልህ ስለሆነ መሄድ አትችልም አለኝ።

አንደኛ እንደ አጋጣሚ ሆኖ መረጃ እንዴት እንደሚሠራ/ፋብሪካት እንደሚደረግ በትንሹም ቢሆን ልምድ ነበረኝ፤ ሁለተኛ የመረጃ የተቋማት ሥራ ለውሳኔ ሰጪ አካል ውሳኔን የሚደግፍ መረጃ ማትረብ እንጂ መወሰን አልነበረም። ይሄኛው ግን አትሄድም ብሎ ከውሳኔ ነው የሚጀምረው። <እንዲህ ዓይነት ጉዳይ አለ> ሳይሆን <አትሄድም> ብሎ ይጀምርና ለምን? ስትለው ምክንያቱ <አልሸባብ ሊገድልህ ስለሆነ ነው> ይላል። እናም መልሴ የነበረው ሁለት ነገር ነው። <አንደኛ አትወስን፤ ለውሳኔ የሚያበቃ መረጃ አምጣ፤ ሁለተኛ ዋናው ሊገድልህ የሚፈልግ ኃይል መኖሩን ማወቅ ነው። ስለዚህ ዋናውን ነገር ሠርተኸዋል፤ ትልቅ ሥራ ነው የሠራሽው፤ ባታውቅ ኖሮ ድንገተኛ አደጋ ያጋጥመኛል፤ አሁን ስለወቅክ ይህንን ኃይል ተከላከል፤ እኔ ደግሞ ሥራዬን ልሥራ> ብዬ ወደ ሱማሌ ክልል ሄድኩ።

እንደምታስታውሱት ሱማሌ ክልል ጥሩ ጊዜ ነበረገ። ከሕዝብ ጋር ተወያይተን መጣን። ከሱማሌ ክልል ከመጣሁ በኋላ ሁለተኛው ጉዞ ወደ መቀሌ ነበር ። የትግራይ ሕዝብም ከለውጡ በፊት በነበረው ሁኔታ እንደማንኛውም የኢትዮጵያ ሕዝብ የተገዳ ሕዝብ ነው፤ ነገር ግን አደናጋሪ ሁኔታዎች ሊፈጠሩ ስለሚችሉ ሕዝብን ቀረብ ብለን በራሱ ቋንቋ ያለንን ሐሳብ ብናቀርብ መልካም ነው ብለን ወደትግራይ ክልል ሄድን።

በርግጥ ትግራይ ስሄድ <ሊገድልህ የተዘጋጀ ኃይል አለ> አልተባልኩም። ሄጄ ከትግራይ ሕዝብ ጋር ከተወያየን በኋላ የጁንታው ኃይል በጣም ከፍተኛ ድንጋጤ ፈጠረበት።

ሱማሌ ያልተጠበቀ ነገር ተፈጠረ፤ የትግራይ ሕዝብም በነበረው ውይይት ከፍተኛ አቀባበል አደረገ። ወጣቱም ለውጥ ፈላጊ ስለነበረ ደጋፊ ሆነ። እናም የሳንድዊቹ ሐሳብ ከመቀሌ በኋላ ገባቸው። ስለዚህ <ይህንን ነገር ማስቆም አለብን። በዚህ ከቀጠለ ሕዝብን ይነጥሉብንና አደገኛ ነገር ይፈጠራል፤ ከቀጥጥር ውጭ ይወጣል> የሚል ውይይት አደረጉ። ቀጥሎ ወደ አምቦ ነበር የምንሄደው። አምቦ ላይ ጠበቅ ተደርጎ <አትሄድም ኦነግ ይገድለሃል> ተባልኩ። እኔ ጠቅላይ ሚኒስትር ከመሆኔ ከአንድ ወር በፊት አምቦ ሄጄ ነበር። በዚያን ወቅትም እንደምናሸንፍና ለማሸነፍ እንደምንታገል እና ሕዝቡም ምን ማድረግ እንዳለበት ያወያየሁበት ቦታ ነው። በአንድ ወር ጊዜ ውስጥ ነው የሚገድልህ ኃይል ስላለ አትሄድም ተባልኩ። ከዚያ ገባኝ። የሚገድለኝ ኦነግ ወይም አልሸባብ ሳይሆን በጉያዬ ያለ ኃይል መሆኑ ስለገባኝ፣ በሌሎች ኃይሎች ተጨማሪ የረድፍ ጥበቃ እንዲደረግ አድርገን አምቦ ሄድን ። አምቦ በጣም ጥሩ ጊዜ ነበረገ።

ከዚያ ስንመለስ ወደ ባሕር ዳርና ጎንደር ዕቅድ ስንይዝ <የወልቃይት ኮሚቴ፣ የቅማንት ኮሚቴ የሚባሉ / ያኔ ከቅማንት ጋር ችግሮች ነበሩ/ ሊገድሉህ ዕቅድ ይዘዋል፤ ዕቅዱም በእጃችን ላይ ስላለ አትሄድም> ተባልኩ። የአማራ ክልል አመራሮች እዚያ ያለውን ሥራ የአማራ ክልል አመራሮች እንዲሠሩት አድርገን ወደዚያ ሄድን ። ከሄድን በኋላ ግን አንድ ፋውል ረገጥን። መሄዳችንና ሕዝቡን ማናገራችን ሳይሆን የወልቃይት ኮሚቴ እና የቅማንት ኮሚቴዎችን አነጋገርን። ከአነርሱ ጋር ተወያየን። ከአነርሱ ጋር ስንወያይ በእኛና በደጎንነት ተቋም መካከል ከሚጠበቀው በላይ ሁኔታው ተካረረ። አለመነጋገር፤ከፍ ሲልም አለመደዋወል ተጀመረ ማለት ነው።

<የወልቃይትና የቅማንት ኮሚቴን የሚያናግር ሰው ከኛ ጋር መነጋገር የለበትም> የሚል ትንሽ ጠንክር ያለ አቋም ያዙ። ከዚህ በኋላ በሰሜንም፣ በምሥራቅም፣ በምዕራብም በአዲስ አበባ

አካባቢም ሕዝብን ስለነጋገርንና የሕዝብን ስሜት ስለወቅን፣ ፈጠን ፈጠን ያለ ውሳኔ በመወሰን ሕዝቡ ከለውጡ የሚጠብቀውን ነገር እያሳየን መሄድ አለብን አልን።

እንደምታስታውሱት በየቀኑ በሰበር ዜና እንትና ተፈታ፣ እንደዚህ ሆነ እንደዚያ ሆነ፣ ወዘተ . እየተባሉ የሚነገሩ ትላልቅ ውሳኔዎች መወሰን ጀመሩ። እነዚህ ውሳኔዎች እየተወሰኑ ሲሄዱ ሁለት ሦስት ቦታ ችግር ገጠመን። እንደኛው በዚያው ሰሞን የተፈቱ የፖለቲካ እስረኞች ከወጡ ከአራት ከአምስት ቀን በኋላ አዲስ አበባ ላይ አንድ ስብሰባ ነገር አድርገው ኮከብ የሌለውን ልሙጡን ባንዲራ ይዛችኋል ተብለው መልሰው እስር ቤት ገቡ ። ሳምንት አልሞላቸውም ከተፈቱ። <አይ ፍታቸው፤ ይህ ትክክል አይደለም። ባንዲራ ይዛችኋል ብለን ሰው አስረን ለውጥ አናመጣም > የሚለው ጉዳይ አጨቃጫቂ ሆነ። ተጨቃጫቅን፣ ነገር ግን ተፈቱ።

ቀጥሎ አቶ አንዳርጋቸው ጽጌ ይፈቱ የሚል ጥያቄ ሲመጣ ከፍተኛ ግጭትና ጦርነት ተፈጠረ። አንዳርጋቸው ጽጌ ሀገር የሚፈነቅል፤ እንደዚህ የሆነ፣ ወዘተ . የሞት ፍርድ ፍርደኛ የሆነ ሰው ሊፈታ አይችልም የሚል ጠንክር ያለ አተካራ ገጠመ። እስከዚህ ጊዜ ድረስ ጠቅላይ ሚኒስትሩ ማን እንደሆነ አይታወቅም። ጠቅላይ ሚኒስትሩ ያዛል፣ የደጎንነት ሹሞች አይቻልም ይላሉ። ከሕግ ጋር አያይዘው ሕገ መንግሥትና ዐዋጅ፤ የሚል ነገር ስለነው፣ የሕግ ክፍተት እንዳይፈጠር ዐቃቤ ሕግ የቤት ሥራውን እንዲሠራ ካደረግን በኋላ አንዳርጋቸው ጽጌ እንዲፈቱ ተደረገ። ግልጽ በሆነ መንገድ ከተራ ክርክርና ጭቅጭቅ ያለፈ. “ወይ አንተ ወይ እኛ” የሚል ክረር ያለ ፀብ ውስጥ ገባን።

ከዚህ በኋላ ይህንን ሁኔታ ይዘን መቀጠል አንችልም። የደጎንነት አመራሮች ትላልቅ መንግሥታት የራሳቸው ወታደር ያላቸው፤ የራሳቸው ሚዲያ ያላቸው፤ ራሳቸው የሚያንቀሳቅሱት ሀብት ያላቸውን ኃይሎች ይዞ አብሮ መቀጠል ስለማይቻል ማንሣት ያስፈልጋል የሚል ውሳኔ ወስነን ማጥናት ጀመርን። ርምጃውን መከላከያ ላይ ብቻ እናድርገው ወይስ ደጎንነት ላይ ብቻ እናድርገው? የሚል ነገር አነሣን። ሁለቱ ላይ ካደረግንስ ምን አደጋ አለው? የሚለውን ማየት ጀመርን።

ይሄንን ስናጠና በአንድ ጊዜ የደጎንነት ሹምና የመከላከያ ኤታማገር ሹም አንስተው ለብዙ እልቂት የተዳረጉ የአፍሪካ ሀገራት አሉ። ታሪክ የሚያሳየው ያንን ነበር። ያንን ለማስቀረት የሚቻለውን ጥናት ከአዘጋጃንና ከተወያየን በኋላ የመጨረሻው የግድ ማድረግ ያለብን በመንግሥት ውስጥ ያሉ መንግሥታትን ማንሣትና ተቋሞቹ ተቋም ብቻ እንዲሆኑ ማድረግ ነበር።

እዚህ ላይ በግልጽ ሳልጠቅስ የማላልፈው የወቅቱ የመከላከያ ጠቅላይ ኤታማፐር ሹም የነበሩት ጄኔራል ሳሞራ የኑስ መፈንቅለ መንግሥት እንዳይካሄድ፣ ተቃውመው የቆሙ ነበሩ። ለውጡ ከመጣ በኋላም ሰፋፊ ድጋፍና የትብብር መንፈስ ያሳዩ ነበር። ይህ ግልጽ ነው። የሚካድ እውነት አልነበረም። ነገር ግን ተባባሪም ቢሆኑ ተቋሞቹን ለመቀየር ስንል እርሳቸውን አክብረን፣ ሽልመን አመሰግንን፣ በጡረታ እንዲገለሉ ማድረግ ነበረብን። በሌሎቹም ላይም እንዲሁ ርምጃ መውሰድ ያስፈልጋል በሚል በአንድ ጊዜ የመከላከያ ኤታማፐር ሹሙንና የደኅንነት ሹሙን አነሳናቸው።

ሁለቱ እኩል ግብረ መልስ አልነበራቸውም። በንጽጽር ጄኔራል ሳሞራ በብዙ እዋፍ ይሻላሉ። በሥራቸውም፣ ለመተባበር ባላቸው ፍላጎትም የተሻሉ ነበሩ። ነገር ግን ተቋማቱ ተቋም እንዲሆኑ የግድ ርምጃው ያስፈልግ ነበር። ይህንን ርምጃ ከወሰድን በኋላ የነበረው የመከረር ጠባይ የግለት መልክ እየያዘ ስለመጣ የደኅንነት ሹሙ በተነሡ ማግሥት በርካታ ዘመናዊ መሣሪያዎች፣ ትጥቆች እና ቁሳቁሶችን ሰርቀው ወደ መቀሌ ሄዱ።

የተከበረው ምክር ቤት እንዲገነዘበው የምፈልገው ነገር አለ። ምን ሰርቀው እንደሄዱ እንኳን አናውቅም። ስንት ሰርቀው እንደሄዱም አናውቅም። ምክንያቱም ደኅንነት የሚባለው መሥሪያ ቤት የቤተሰብ ማኅበር እንጂ ተቋም አልነበረም። ምን እንደገባ? ምን እንደወጣ? ማን እንደገዛ? ማን እንደለመነ? አይታወቅም። ሁሉም ዝም፤ ሁሉም ጭጭ ነው። መረጃ የለም። እኔ አልሸባብ ይገድለሃል ከተባልኩ ጀምሮ የደኅንነት ሹሙ እስከተነሡበት ቀን ድረስ በፖስታ ታሽጎ የሚላከልኝን መረጃ አንድም ቀን አንብቤው አላውቅም። ወረቀት በሚፈጭበት ማሽን ውስጥ ነው የማሰገባው። የሚላከልኝን መረጃ ምን ማለት እንደሆነ ስለማውቀው ማለት ነው።

ተቋሙ የደኅንነት ሹሙ ይህንን ይዞ ሄዷል ለማለት የማይቻል ተቋም ነበር፤ አያውቀውም። በመጨረሻ በተቀናጀ መንገድ ሰኔ 16 ሁላችሁም እንደምታስታውሱት የግድያ ሙከራ ተደረገ ማለት ነው። የግድያ ሙከራው ሲደረግ ፖሊሱም፣ መከላከያም ደኅንነቱም ባለበት ነው። በዚያ ደረጃ በቅርበት የተደረገው ሙከራ ሐሳቦቻቸውን ለማሳካት የሚያስችል ሊሆን ስለሚችል ተቋማቱን እንፈትሽ ብለን ስንፈትሽ ነው ከደኅንነት ውስጥ የሄደ መሣሪያ፣ የሄደ ቦምብ እንዳለ ያወቅነው። እስከዚያ ጊዜ ድረስ መረጃ አልነበረንም። በዚያም ጊዜ

በሁኩም ሲባል እያንዳንዱ ሰው ጠጠር አስተዋጽኦ
 የሚያደርግበት፤ ተጠቃሚና የሚይጠቀም፣ ባክቤትና
 ባዕድ፣ ጎረቤትና ዋነኛ የሚባል ሳይኖር፣ ሁኩም በእኩል
 የሚሳተፍበት ይሁን ማለት ነው። ከሁኩም ማለት ደግሞ
 ሁኩም የሚገኝበት ማለት ነው። ይህንን ሀገር መንግሥት
 እንገንባ የሚክ ጥያቄ ስናነሳ ይህ ስብከት ነው። ሰባኪዎች
 ናችሁ። ሀገር መምራት በስብከት አይቻልም፤ ሀገር መምራት
 እንደእኛ ፊት ከፊት የምንከውን እያልን ከኋላ ማፋጀት
 ካልሆነ በስተቀር ስክ ፍቅርና መደመር አየተናገሩ ሀገር
 መምራት አይቻልም እኩን። መንግሥትም ደካማ ነው እኩ።
 በእርግጥ መንግሥት ደካማ ነው። መንግሥት ማለት የግዜ
 ብቃት፣ የግዜሰቦች የግዜ ዕውቀት ማለት ሳይሆን የተቋማት
 ጥንካሬ ማለት ነው። ግዜሰቦች ምንም ቢሆኑ፣ ተቋም የከከው
 ማንኛውም መንግሥት ደካማ ነው። በዚህ መንገድ የነበረውን
 ሁኔታ የመቀየር ፍካኝነት እምብዛም ተቀባይነት አካገንም።

ቢሆን ጥርት ብሎ እንደዚህ ዓይነት መሣሪያ፣ ይህንን ያህል ቁጥር ያለው መሣሪያ የሚል አይታወቅም። ከእስራኤል የተገዙ፣ በቀንም በማታም የሚሠሩ፣ በሌዘር የሚደገፉ፣ ድምፅ የሌላቸው፣ ለግድያ የሚውሉ ትጥቆች መሆናቸውን ዐወቅን። ከዚያን ጊዜ ጀምሮ ከትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግሥት ጋር ይህ ግለሰብ የሀገርና የመንግሥት ሀብት ሰርቆ ሄዷል። ቢያንስ ሀብቱን አስመልሶ የሚለው ሁለት ሦስት ወር የፈጸ ጭቅጭቅ ነበር የተፈጠረው።

ይህ መሥሪያ ቤት እንዳልኳችሁ ወታደር አለው። ሚዲያ አለው፤ ዓባይ ሚዲያ (ፋት ኖት ይሁን፡- ዓባይ ሚዲያ የተለያ የኤፍ ኤም ሬዲዮ ጣቢያዎችን አጠቃልሎ የያዘ፤ በደጎንነት ሹሙ የተመሠረተ የሚዲያ ኩባንያ ነው። አሁን በኢንተርኔት ከሚታወቀው ዓባይ ሚዲያ ጋር ግንኙነት የለውም።) የሚባል የደጎንነት ሹሙ ያቋቋመው የግል ሚዲያ አለው፤ በመንግሥት ሀብት። ቤተ መንግሥትና በአስፈላጊ ቦታ የራሱ ወታደሮች አሉት። ውጭ ሀገር ሄጄ እመጣለሁ እንዳይባል አየሩ አይታመንም፤ የአውሮፕላን ጣቢያው አይታመንም። በእነዚህ ኃይሎች ነው የሚጠበቀው። ሰው የራሱ ነጻነት ሳይኖረው ማሰብም አይችልም፤ መከላከልም አይችልም። ይህንን የተከበረው ምክር ቤት መገንዘብ አለበት። ቀለል አድርጎ ማየት የለበትም። እስከ አሁን ያላነሳሁትና አሁን የማነሳው ቀጣይ ነጥብ፣ አመራሮችም ትምህርት እንዲወሰዱ ነው። የታለፈበትንም መንገድ የኢትዮጵያ ሕዝብ የማወቅ መብት ስላለው ነው። ከዚህ በመነሣት ይኸ ነገር አያዋጣም፤ ኤስ . ኤስ . አይ . አር . /ሴክዩሪቲ ሰርቪስ ሪፎርም - የደጎንነት አገልግሎት ማሻሻያ እንሥራ/ ብለን ኢንሳን፣ ደጎንነትን፣ ፖሊስን፣ መከላከያን፣ ፋይናንሻል ኢንተላጀንስን፣ ያካተተ ሪፎርም ለመሥራት መከራ አደረግን።

መከራ ስናደርግ የደጎንነት ተቋማት የሚባሉት የሉም ማለት ይቻላል። የግለሰብ፣ የቤተሰብ ማኅበሮች ናቸው። ዕውቀት የሌላቸው፤ ብቃት የሌላቸው፤ በትውውቅ፤ በዝምድና የተሰገሰጉ ሰዎች ያሉበት ተቋም ነው። ስለዚህ በግልጥ ለመናገር ፈርሶ መሠራት የሚጠይቅ ተቋም ነው። መከላከያን ግን እንደዚያ ማድረግ የራሱ ችግር ነበረው። መከላከያችን ምን እንደሚመስል በዳታ፣ በዕውቀት እንመልከት ብለን ገባ ብለን አየነው። የመጣው ማሰረጃ መከላከያን ትናንት ብቻ ሳይሆን፣ ዛሬ ብቻ ሳይሆን በሚቀጥሉት አምስትና አሥር ዓመታት መቀየር የሚያስቸግር ነበር።

ለምሳሌ በሀገር መከላከያ ሚኒስቴር ውስጥ አራት ኮከብ ያላቸው ጄኔራሎች /ሙሉ ጄኔራሎች/ ከትግራይ ክልል 60 ከመቶ ሲሆኑ፣ ከሌሎች የኢትዮጵያ ክልሎች በሙሉ 40 በመቶ ነበሩ። አንድ ደረጃ ዝቅ ብለን ሌተና ጄኔራል የሚባለውን ስንመልከት ቁጥራቸው አነስተኛ ነው፤

እነዚህ ደግሞ ከትግራይ አካባቢ ያሉት 50 ከመቶ ናቸው። አንድ ደረጃ ዝቅ ብለን ሜጀር ጄኔራል የሚባለውን ስንመለከት ደግሞ 45 ከመቶ ከአንድ አካባቢ ናቸው። ብርጋዲየር ጄኔራል 40 ከመቶ ከአንድ አካባቢ ናቸው። ኮሎኔል 58 ከመቶ ከአንድ አካባቢ ናቸው። ሌተናል ኮሎኔል 66 ከመቶ ከአንድ አካባቢ ናቸው። ሻለቃ 53 በመቶ ከአንድ አካባቢ ናቸው።

ይህ ማለት ጄኔራልን ብንቀየር እንኳ ቀጥሎ የተዘጋጀውን ሻለቃ እና ኮሎኔል ማድረስ ያስፈልጋል። አንድ ሻለቃ ኮሎኔል ለመሆን አሥር ዓመት ይወስዳል። ስለዚህ በሚቀጥሉት አሥር ዓመታት መከላከያው ውስጥ ሚዛኑን የጠበቀ ወታደር መፍጠር አይቻልም ማለት ነው። ከላይ ጀምሮ እስከ ሻለቃ ድረስ በአማካይ ሲታይ 55 ከመቶ የሚሆነው ከአንድ አካባቢ ነው። እሺ ጄኔራል አካባቢ ሰቆይታ ነው ይባል ይሆናል። ግን አንድ ሰው ሻለቃ እና ኮሎኔል ለመሆን ያለፉት 20 ዓመታት በቂ ነበሩ። 20 ዓመት ውስጥ ሻለቃ እና ኮሎኔል ከሌላ አካባቢ ለመፍጠር ምንም አመክንዮ የለም። የተሠራው ሥራ አሁንም በሚቀጥለው ጊዜም ማሰብ እንዳይቻልና ዐቅም ያለው አመራር ከአንድ አካባቢ ብቻ እንዲወጣ ታስቦ የተደረገ ነው። ይህ ለትግራይም ሆነ ለኢትዮጵያም አይጠቅምም። ሁሉም በሚገባውና ባለው ሕዝብ ልክ መሳተፍና ሀገር መጠበቅ አለበት። አማራጭ ትግራይ፣ ኦሮሚያም ሆኑ ቤንሻንጉል ውስጥ ከሚገባው በላይ መያዝ የለበትም። እንዲህ ከሆነ ዞሮ ዞሮ ይህ አሁን የመጣውን ችግር ያስከትላል። ሁሉም በልኩ መሆን አለበት። አሁን ያንሣሁት ማዕረግን በተመለከተ ነው፤ ሥልጣንን አይመለከትም። ሥልጣንን ስንመለከት በመከላከያ ዋና መሥሪያ ቤት ውስጥ መሥሪያ ቤቱን የሚመሩት በዋና መምሪያ እና በመምሪያ ደረጃ ያሉት ባለ ሥልጣናት 80 ከመቶ ከትግራይ ክልል ናቸው። ቅድም በማዕረግ ደረጃ ያየው 55 ከመቶ ነው፤ እርሱ ከዚህኛው አንጻር ዋና ነው። ማዕረግ የለበሰ ኦሮሞ እና አማራ ወይም ሌሎች ቢኖሩም፣ በትክክለኛ ስንመለከተው አመራር የሚሰጠው 80 ከመቶ ከአንድ አካባቢ ነው። ይህ ምን ማለት ነው? የሚገዛውን ትጥቅ፣ ሥልጠናውንና ግንኙነቱን ሁሉ የአንድ አካባቢ ሰው ብቻ ያውቃል። ይመራዋል።

ከመከላከያ ዋና መምሪያ አንድ ደረጃ ዝቅ ብለን ስንመለከት እዞኝ አሉ። ኢትዮጵያ የነበሯት ዕዞኝ አዛዦች እና ምክትል አዛዦች መቶ በመቶ ከትግራይ ነበሩ። ይህ ብቻ ሳይሆን ምሥራቅና ምዕራብ ዕዝ ላይ፤ አማራ፣ ኦሮሞ ምናምን ተብሎ ሎጂስቲክስ ወይንም የሰው ኃይል ተብሎ ይመደብ ይሆናል። ሰሜን ዕዝ ግን አዛዦች፣ ምክትል አዛዦች፣ ሎጂስቲክስ የሰው ኃይል በሙሉ አራቱም አመራሮች ከትግራይ ክልል ብቻ ናቸው። ይህ ለምን ሆነ? የሚለውን እናየዋለን። አንድ ደረጃ ከዕዝ ዝቅ ብለን እንመልከት፤ መካናይዝድን ስናይ መቶ በመቶ ከትግራይ ክልል

ናቸው። ክፍለ ጦር ውስጥ መካናይዝድ እና እግረኛ አለ። የኢትዮጵያ የመካናይዝድ አዛዥ መቶ በመቶ ከትግራይ ናቸው። በእግረኛ ክፍለ ጦር 80 ከመቶ ከትግራይ ናቸው። ቅድም ያየነው አሐዝ የሚያሳየው ሌሎች መኮንኖች ማዕረግ አላቸው እንጂ አይመሩም ማለት ነው።

ከዚህም ደግሞ አንድ ደረጃ ዝቅ ብለን እንመለከት። ሜካናይዝድ ብርጌዶች ጦር 85 ከመቶ ከትግራይ ነው። እግረኛ ብርጌድ 80 ከመቶ ከትግራይ ክልል ነው። ከብርጌድ እስከ መከላከያ ሌላ ሰው የለም ማለት ነው። ምናልባት በሥልጠና የሚቀየር ከሆነ ብለን ስንመለከት የመከላከያ ሥልጠና ተቋማት 85 ከመቶ በትግራይ ልጆች ይመራል። ስለዚህ አዲስ ሰው ተመልምሎ ቢገባም ችግር ነው። ይህን የተዛባ ነገር የትግራይ ሕዝብም ሆነ የኢትዮጵያ ሕዝብ ማወቅ አለበት። ይህ መደገም የለበትም። ሁሉም በሚገባው ልክ ነው ድርሻውን መውሰድ ያለበት። ለዚህም ሁሉንም የሚመስል የኢትዮጵያን የመከላከያ ሠራዊት መገንባት ይገባል።

በእርግጥ የመከላከያ ሠራዊት ግንባታ ሞያዊ መሆኑ እንደተጠበቀ መሆን አለበት። እንደ ተወካዮች ምክር ቤት ከሁሉም ብሔር ማሟላት ሳይሆን ከሁሉም ብሔር ብቃት ያለውን ማምጣት ይገባል። ይህ በሕግ የተቀመጠ ስለሆነ ኢትዮጵያን የሚመስል መከላከያ መገንባት ይገባል። እስኪ ሥልጣን ላይ ያለውን እንተወውና አጠቃላይ መከላከያ እንዴት ተገነባ? ብለን እንፈትሽ። ስትራቴጂ፣ የሥልጠና ዶክመንት፣ የምናውቀውንና የማናውቀውን አስመዋተን እንዴት ተገነባ? ብለን እንመልከት። መከላከያ የተገነባበት ቀዩ መጽሐፍ መቶ በመቶ ከሀገሪቱ ሕገ መንግሥት በድፍረት ተቃራኒ ነው። መከላከያውን የአብዮታዊ ዲሞክራሲ ጠባቂ አድርጎ ያስቀምጣል። አብዮታዊ ዲሞክራሲ ከሌለ አንተ የለህም፤ አብዮታዊ ዲሞክራሲ ከተነካ ተዋጋ ብሎ ያስቀምጣል። ዲሞክራሲ እና ምርጫ የሚባለው ድራማ ነው። የተገነባው በዚህ እሳቤ ነው። ይህ ተቋም ለፓርቲ ያለው ውግንና የኢትዮጵያን መባኢ ዕድል ከመወሰን አኳያ አደገኛ ነው የሚል ግልጽ ሐሳብ ነበረን። ማሰብና ሐሳብን መፈጸም ግን ይለያያል።

ለምሳሌ ሲዳማ ክልል ወላይታዎች ሲጨፈጨፉ በወቅቱ እዚያ አካባቢ የነበረው አዛዥ አሁን የመገናኛን መሥመር ቆራርጦ ወታደር ያስጨረሰው ግለሰብ ነው። መረጃ አለን ግን ማሰረጃ የለንም። ወላይታ ሲዳማ ገደለኝ ይላል። ወላይታና ሲዳማ አይገዳደሉም አብረው ይኖራሉ እንጂ። እዚያ አካባቢ ያለው ትስስር፣ ኔትወርክ ገንዘብና ተልእኮ ይሰጠዋል። ያጋድላል፤ ደግሞም መልሶ ሰላም ያስከብራል። ይህን ግለሰብ ለማንሣት ከሞከርን በኋላ ግጭቱ ተረት ነው የሆነው።

ኢትዮጵያ ውስጥ የነበረው የመከላከያ እና የደህንነት አካሄድና ሥሪት ምንድን ነው ያስከተለው? ብለን እንመልከት። ባለፉት ሁለት ዓመት ተኩል ዋና ዋና የሚባሉ ንብረት ያወደሙ፣ ሕይወት የቀጠፉና የአሁኑን ሳይጨምር የመንግሥትን ትኩረት የሳቡ 113 ግጭቶች ነበሩ። ይህ ማለት በየሳምንቱ የጦርነት ድግስ ነበር። የመንግሥት ሥራ እዚህም እዚያም ማልቀስና መቅበር ነበር። ከአንደኛው ልቅሶ ሳንነግ ወደሌላኛው ልቅሶ መሄድ ነበር። ለውጥ ያለው ሥራ እንዳይሠራ በተቀናጀ መንገድ ውስጥ ያለውን ኃይል በመጠቀም በየቦታው ሽብር ይፈጠር ነበር።

113 ግጭት ሲፈጠር በሁሉም ክልሎች ግጭትና መጋደል አለ። ትግራይ ክልል ግን የለም። እነርሱም ትንሽ አያፍሩም እኛ ብቻ ነን ሰላም ይላሉ። አንዳንድ የውጭ ሰዎችም ሳይቀሩ ሰላም እኮ ያለው ትግራይ ክልል ብቻ ነው ይላሉ። አዎ! እከ ሰላም አለ፤ ሰላም የሚያደፈርሰ ቀን ከሌሊት የሚሠራ የለም። እዚህ ያለውን የሚያደፈርሱት እነርሱ ስለሆኑ። ሁሌም የእኛን ቁስል እየቆሰቆሱ ሕዝቡን በከፍተኛ ደረጃ አባሉት። አሠራሩ ግን ተራ አልነበረም። ፋይናንስ፣ ሥልጠና፣ ሥምሪት እና ሚዲያ አለ። ሚዲያ ቀድሞ ይዘጋጅና አንድ ነገር ሲፈጠር ኦሮሞ አማራን እንዲህ አደረገ፣ ቤንሻንጉል ጉሙዝ አማራን እንዲህ አደረገ ብለው ቀድመው የሚናገሩት እነርሱ ናቸው፤ በሶሻል ሚዲያ እና በዋናው ሚዲያ ይናገራሉ። ሌላው ሞኛ ሞኝ ይከተላቸዋል። ያንን ተከትሎ እርስ በእርስ ይባላል። ለበለጠ እልቂት ይተጋል። ግጭቱ ቶሎ እንዳይረጋጋ የብሔርና የሃይማኖት ግጭት እንዲፈጠር በከፍተኛ ደረጃ ሠርተዋል።

ተሳክቶላቸዋል ወይ? ከተባለ ሰዎች ተገድለዋል፣ ንብረት ወድሟል፣ ንጹሐን ዜጎች ሞተዋል ስኬት ከሆነ። ግን አልተሳካለቸውም። ይህ ብቻ ሳይሆን አንድ ሰው ኬንያ ሲሰደድ በራሱ መመዘኛ ኬንያ ያለው ምግብ ይሰማማኛል፤ ሰው ይቀበላል ብሎ በማመን ነው። አንድ የጎጃም ሰው አምቦ ከተማ ሄጄ እኖራለሁ ሲል ከጎጃም አምቦ መሄድ ሳይሆን የአምቦ ሰው ቢርቦኝ ያበላኛል፤ ብታመም ያስታምመኛል ብሎ ነው። ወገኔ ብሎ ነው የሄደው። ወገኔ ብሎ የሄደውን ሰው፣ የተዋለደውንና ስንት መከራ አብሮ ያሳለፈውን ሕዝብ እርስ በእርስ እንዳይተማመንና በዓይነ ቁራኛ እንዲተያይ በከፍተኛ ደረጃ ተሠርቷል። ይህን በዳታ ለማስደገፍ ባለፉት ሁለት ዓመታት ተኩል በኦሮሚያ ውስጥ 37 ግጭቶች ነበሩ። በጉሊሶ፣ ሐረርጌ፣ ጉጁ፣ ወለጋ፣ ጭናቅሰን፣ በባሌ፣ በሻሽመኔና ሌሎች ቦታዎች። በዚህ 37 ግጭት ውስጥ ሌላው የተጎዳ ብሔር እንዳለ ሆኖ፣ በከፍተኛ ደረጃ ኦሮሞ ራሱ ተጎድቷል። አባት፣ እናት ወንድምና እሳት ሞቷል፣ ቤት ፈርሷል። ይህ ኃይል ኦሮሚያ ክልልን የብጥብጥ ማዕከል እያደረገ ኦሮሞን ከሌሎች ወንድሞቹ ጋር

እያቃረነ፤ እስላም ከክርስቲያን ጋር እያቃረነ፤ ለኦሮሞ እቅረቆራሴሁ ይላል። በ37 ግጭት ውስጥ ብዙ የኦሮሞ እናት ያለ ባል እና ልጅ ቀርታለች። ኦሮሞ ካለማንነቱና ባህሉ አምነውና ወደው አብረውት፤ አምነውት ከሚኖሩት ወገኖቹ ጋር እንዲባላ ተደርጓል። ይህ ለማንኛውም ብሔርም ሆነ ለኢትዮጵያ ኪሳራ ነው። የሚጠቀም ኃይል ካለ፣ ይህ ኃይል ብቻ ነው።

በአማራ ክልል ባለፉት ሁለት ዓመታት ተኩል 23 ግጭቶች ተከሥተዋል። በቅማንት፤ በአጣዬ፣ በኦሮሞ ልዩ ዞን። በሞጣ ደግሞ በሃይማኖት። እያንዳንዱ ክልል በውስጡ ካሉ ብሔሮች፣ ከአጎራባች ክልሎችና አልፎ አልፎ ከአጎራባች ሀገሮች ጋር እንዲባላ ተደርጓል። በአማራ ክልል ብዙ ሰዎች ሞተዋል። ለምሳሌ ቅማንትን የወሰድን እንደሆነ ሁላችሁም እንደምትገነዘቡት በአማራ ክልል ውስጥ የጎንደር አካባቢ ከሁሉም ብሔሮች የመዋለድና ከሁሉም ብሔሮች ጋር የመኖር ክፍተኛ ልምድ ያለው ነው። በርካታ ኤርትራውያን፣ ኦሮሞዎች፣ ትግሬዎች፣ ቅማንቶች አሉ። ብዙ ሕዝቦች የተጋቡበትና የተዋለዱበት ሀገርም ከተማም ነው።

ቅማንትና አማራ ተብሎ መለየት በማያስችል ደረጃ እያንዳንዱ ቤተሰብ የተጋባ ነው። በአማራ ክልል ያሉ አመራሮች ቁጥራቸው የማይናቅ ሚስቶቻቸው ቅማንት ናቸው። ልጆቻቸው ከአማራ አባትና ከቅማንት እናት የተወለዱ ናቸው። አንድ ቋንቋ፣ ባህልና ወግ ያላቸው አንድ ቤተሰብና አንድ ሕዝብ ናቸው። ይህን ግጭት አያውቁትም። ግን ይህ ግጭት ስፖንሰር ተደርጎ በአማራ ክልል ሰላም እንዳይኖር፣ ሰዎች በሰላም እንዳይኖሩ፣ በብሔር እንዳይጋደሉ ተሠርቷል፤ በዚህም ብዙ ሰው ተጎድቷል።

በቤንሻንጉል ጉሙዝ ክልል 15 ግጭቶች ነበሩ። መተክል፣ አሰሳ አካባቢ። ከኦሮሚያም ከአማራም ማራናቀል ጋር በተያያዘ ዳንጉር ላይ ግጭት ነበር። አርሶ አደር ወደማሳው ወጥቶ ተገደለ የሚለውን ዜና መስማት ላለፉት ሁለት ዓመታት በኢትዮጵያ ውስጥ የተለመደ ሆኗል።

አዲስ አበባ ላይ 14 ግጭቶች ነበሩ። ከግጭቶቹ ሁሉ የሚገርመኝ ግን የአርቲስት ሐጫሉ ሁንዴሳ ግድያን የሚመለከት ነው ። 10 ገደማ ሰዎች ከሐጫሉ ሁንዴሳ ጋር ተያይዞ እንዲገደሉ የታሰቡ ነበሩ። ብልጽግና ውስጥ ያሉ ሐላፊዎች፤ ከብልጽግና ውጪ ያሉ የተቃዋሚ ፓርቲ ሐላፊዎች፤ ስማቸው የሚታወቅ ሰዎችን በመግደል ሽብር ለማፋፋም ታሰቦ ነበር። ለዚህም መጀመሪያ ከኦሮሚያ አካባቢ የተወሰኑ ሰዎችን መግደል፤ ከዛ ከአማራ አካባቢ ሐላፊዎችን መግደል፤ ግጭቱን የኦሮሞ እና የአማራ ለማስመሰል ሰፊ ሥራ ተሠርቷል። ሐጫሉን

ብናጣም ሌሎቹ እንዳይሳኩ በጣም ብዙ ሥራ ተሠርቷል። የሐጫሉ በተለየ የሚገርመኝ፣ ከጥቂት ዓመት በፊት ሐጫሉ ሁንዴሳ እንዴት በኦሮሚያ ቲቪ ታየ ብለው ቁም ስቅላኝንን ያሳዩን ሰዎች፤ በግምገማ መከራ ያሳዩን ሰዎች፤ “የኦሮሞ ታጋይ ሐጫሉ ተገደለ” ብለው በቴሌቪዥናቸው አስተላለፉ። እሱን ተክትሎ የነበረውን ነገር ያው የምታውቁት ነው። በጋምቤላ ሰባት ግጭት ነበር። በጋምቤላ ክልል ብቻ ሳይሆን በስደተኞች ካምፕ ጭምር ግጭት ነበር።

በደቡብ የጌዲኦን ታውቃላችሁ፤ ጉራ ፈርዳ ላይ፣ ኮንሶ ላይ፣ ሚዛን ቴፒ ላይ፤ በሌሎቹም አካባቢዎች። በተለይ የጌዲኦ በጣም የሚገርመው ጌዴኦ እና ጉጂ በሁሉም መመዘኛ አንድ ቤተሰብ የሚባል ሕዝብ ነው። እነርሱ ግን አባልተውታል። ከዚህም አፈናቅለው ከዛም አፈናቅለዋል። ደቡብ ላይ በጣም ብዙ ሰዎች ተጎድተዋል። ሕዝቡ፣ ወገኔ ብለው የሄዱ ሌሎች ብሔሮችም እንዲሁ ተጎድተዋል።

ጅግጅጋ ላይ፣ አፋር ላይ ከኢሳ ጋር ተያይዞ ግጭት ነበር። እናም አፋር ላይ ሦስት ግጭት ነበር፤ ድሬዳዋ ላይ ሦስት ግጭት ነበር፤ ሐረሪ ሁለት ግጭት ነበር፤ ሲዳሞ ላይ ሁለት ግጭት ነበር። ይህ ሁሉ ሲሆን ግን ትግራይ ላይ አንድም ግጭት አልነበረም። በሽራሮ፣ ሽራሮ የሚገኙ ኩናማዎች እና ትግራዮች አይጋጩም፤ በሐዋሳ ግን ወላይታ እና ሲዳሞ ይጋጩል። ኢሮብ አካባቢ ያሉ የኢሮብ ሕዝቦች ከትግራዋይ ጋር አይጋጩም፤ መጋጨትም የለባቸውም። ሌላ ቦታ ግን በእያንዳንዱ ክልል ግጭት ብቻ ሳይሆን፤ ክልል ከክልል ግጭት እንዲፈጠር ሠርተዋል።

ለምሳሌ፣ እንደ ክልል አማራን ቤኒሻንጉል ያዋስነዋል፣ ተጋጭቷል፤ ኦሮሚያ ያዋስነዋል፣ ተጋጭቷል፤ አፋር ያዋስነዋል፣ ተጋጭቷል፤ ትግራይ ያዋስነዋል፣ አልተጋጩም። አፋር ኦሮሚያ ያዋስነዋል፣ ተጋጭቷል፤ ሶማሌ ያዋስነዋል፣ ተጋጭቷል፤ አማራ ያዋስነዋል፣ ተጋጭቷል፤ ትግራይ ያዋስነዋል፣ አልተጋጩም።

አፋር ላይ የገጠመን ትንሽ ለመረጃ ስለሚጠቅም እርሱን ለንግላችሁ። በአፋር እና በሶማሌ መካከል ግጭት ይፈጠራል፤ ይህ ሲፈጠር የሁለቱን ክልል አመራሮች ጠርተን ግምገማ ተቀመጥን። ግምገማ ስንቀመጥ፣ የአፋር ፕሬዚዳንት ከቡር ኦቶ አወል፣ አንድ የሚገርም ሐሳብ አነሡ። አፋርና ሶማሌ ድሮም ይጣላል፤ አዲስ አይደለም። ግን የአሁኑ የአፋር እና የሶማሌ ነው ብላችሁ ታስባላችሁ ወይ? ፊትሽ እስኪ አለኝ።

ከዚህ ጋር ተያይዞ የተከበረው ምክር ቤት፣ ሚ.ዲ.ያዎች፣
የፖለቲካ ሰዎች ከምን ቀድሞ ርምጃ አክተውሰደም?
አክሲዮንም ወይ? በዚህ ደግሞ ዋጋ አክቲቪዲዎም ወይ?
ቀድሞ ርምጃ መውሰድ ይቻል አክቲቪዲም ወይ? ወዘተ .
የሚኩ ጥያቄዎች ይነሳሉ። ይህ ጉዳይ በመፈከግና በሚደረግ
መካከል ያካሄድ ክሊሚንት ካከመገንዘብ የመነጨ ነው። መሻት፣
ሚዲያ፣ መፈከግ ይቻላል። ያንን ከመከወን ግን ተቋማዊ
ብቃት ይፈልጋል።

እንዴት? ብለው፤ እንደኛ፣ በዚህ ግጭት ሴት ይሞታል፣ አለ። ሆኖም ሶማሌ ሴት አይገድልም፤ አፋር ሴት አይገድልም፤ አለ። ምክንያቱም እንጋጫሊን እንጂ ሴት አንገድልም፣ እናም ይህ አዲስ ባህሪ ነው አለ። ሁለተኛ፣ አፋር እና ሶማሌ ቀን ቀን ይጋጫል እንጂ ማታ ማታ አይዋጋም፤ የማታ ውጊያ አያውቅም፤ የአሁኑ ግን የማታ ውጊያ ነው አለ። ሦስተኛ፣ አፋር እና ሶማሌ በግልጽ እየተናገረ እየሄደ ይዋጋል እንጂ በመሸፈኛ አፋን ሸፍኖ እና ራሱን ደብቆ አይዋጋም፣ የአሁኖቹኮ ፊታቸው የተደበቀ ነው አለ።

ይህን ሲል መከላከያን ኃይልህን አውጣ፣ የሶማሌን ክልል ኃይልህን አውጣ፣ የአፋርን ክልል ኃይልህን አውጣ፣ ፌዴራል ፖሊስም አውጣ አልን። ከዚያም ስፔሻል ፎርስ (ሪፐብሊካን) ከዚህ ሄደ። መከላከያንም ካየህ ምታ፣ ፖሊስንም ካየህ ምታ፣ የአፋርንም፣ የሶማሌንም ኃይል ካየህ ምታ፣ አንድ ሰው እንዳይጠጋ ሁላችሁም ውጡ ብለን ስፔሻል ፎርስ ብቻ ላክን። እንኳን ግጭት፤ እንኳን ግድያ፤ ድምፅ የለም።

መከላከያን ከሁሉም ጋ አውጥተን አንችለውም። መከላከያ ባለበት አካባቢ የሚፈጠረው ግጭት ጠባሳው ከፍተኛ ነው። በዚህ ውስጥ በጣም የሚያሳዝነው ከሱዳን ጋር የገጠመን ሁኔታ ነው። የሱዳን ሕዝብ በተደጋጋሚ እንዳልኩት ለዚህ ሀገር ትልቅ ውለታ የዋለ ሕዝብ ነው። አሁንም በዚህ ሁኔታ ውስጥ ሆነን ከፍተኛ ድጋፍ ያደረገ ሕዝብ ነው። ነገር ግን ለሱዳንም የተወሰኑ ሰዎች ሄደው መከላከያ ማለት እኮ እኛ ነን። እኛ አንወጋህም። መሬት የምትወስድበት ጊዜ አሁን ነው፤ መግባት ትችላለህ፤ ብለው የቆሰቆሱት ከኛ ወገን ነው። የሱዳን መንግሥት ግን እኔ በኃይል ሳይሆን በሰላማዊ መንገድ ነው ይገባኛል የምለውን ነገር የምመልሰው ብሎ መረጃውን ለኛ ሰጥቶናል። እዚህ የሚያጋጩን አልበቃ ሲል እዚያም ሄዱ። ሱማሌ ክልል ብትሄዱ በተመሳሳይ ይሄኛው መንግሥት ሞቃዲሾን ይደግፋል፤ እንትናን ይደግፋል፤ እያሉ ሱማሌዎችን ከኛ ጋር ለማባላት፤ ደቡብ ሱዳንም ብትሄዱ ሰፊ ሥራ ተሠርቷል። በሀገር ውስጥ ጉዳይ ያበቃ አይደለም።

የኮሚንዶ ወታደሮች ቤተ መንግሥት ታጥቀው የመጡበትን ታስታውሳላችሁ ። 200 የሚሆን የታጠቀ ኃይል ነው የመጣው። ከመጣበት አንስቶ ቤተ መንግሥት እስከ ደረሰበት ጊዜ ድረስ ምንም ዓይነት መረጃ አልነበረንም። ሕዝብ ማጋጨት፣ በተደበቀ መንገድ የግድያ ሙከራ ማድረግ፣ ክልልና ክልል ማጋጨት በቂ ስላልነበረ እዚህ ግቢ ድረስ መጡ። እሱም ከሸፈ። የሕገ ወጥ የመሣሪያ ዝውውር፤ ሕገ ወጥ የገንዘብ ዝውውር፣ በስፋት ተካሄደ። ይህ ማስፈራራት፣ ይህ ማጋደል ከሕዝብ፣ ከብሔር፣ ከእምነት ወጣና ብልጽግና ውስጥ ገባ።

በየጊዜው ግድያ፣ በየጊዜው ብዋብዋ በሚሆንበት ሰዓት ለውጡን በሕይወታቸው ተወራርደው ያመጡ ግለሰቦች ጭምር <አይ በቃ፤ እነዚህን ሰዎች አንቸላቸውም፤ ተሰማምተን እንቀጥል> አሉ። <የሚሉንን ካልሰማን ይህ ጉዳይ አይሳካም> አሉ። እንዴት ሰው ከሰይጣን ጋር ሊሰማም ይችላል? ልሰማላቸው ብትልም አትሰማላቸውም። ለይተህ ቆርጠህ ካልሠራህ በስተቀር። በውስጣችን ያለው ኃይል ሳይቀር በከፍተኛ ደረጃ ተፍረክረክ። ተቃዋሚውም ብዙ ሐሳብ ውስጥ ገባ፤ ሕዝብም ተስፋ ቆረጠ። ይህ መንግሥት እንዴው አበቃለት ተባለ፤ እንደምታውቁት ነው። <የድሮ ይሻልሃል። ወደ ድሮው ብትመለስ ይሻልሃል፤ ጠንካራ መንግሥት ያስፈልገሃል> ማለት ጀመሩ። በትክክለኛ ቋንቋ አፋኝ መንግሥት ያስፈልገሃል ብለው በግልጽ ቅስቀሳ ጀመሩ።

የትግራይ ሕዝብ ደግሞ ከሌሎች ጋር እንዳይሰማማ፣ እንዳይገናኝ የመከበብ ስሜት እንዲሰማው አደረጉ፣ አማራ ሊወጋህ ነው፤ ኤርትራ ሊወጋህ ነው፤ የፌዴራል መንግሥት ሊወጋህ ነው፤ ብለው በከበባ / በጦርነት ሥጋት / ውስጥ አስገቡት። ልወረር ነው ብሎ እንዲያስብ አድርገው በከፍተኛ ሁኔታ ሠሩበት። ጠቅላላ የኢትዮጵያ ሕዝብ በኢተገማች ስሜት ውስጥ እንዲገባ አደረጉ። ወጥቶ መግባት የማይስተማምን፤ ቤተሰብ በሰላም ወጥቶ መግባት የማይተማመንበት፤ በሥጋት የተሞላ ሀገር እንዲሆን አደረጉት። መንግሥት በለውጥ ቅልበሳና በየሳምንቱ በሚፈጠር አጀንዳ እንዲወጠር፤ እንዲያዝ አደረጉት። ለውጡ ምንም ወደፊት መጓዝ እንዳይችል ሰፊ ሥራ ሠሩ።

ይህ ሲሠራ በተለይ ቅድም እንዳነሳሁት የጸጥታ መዋቅር ማሻሻያ፣ በተለይም የመከላከያ ማሻሻያ የግድ አስፈላጊ ነው። ያንን ካላስተካከልን በየቦታው ያለው ግጭት ይቀጥላል። እኛ ወታደር ይዘን አልመጣንም፤ ባለው ነው የቀጠልነው። ችግር ስለሆነ ሪፎርም ያስፈልጋል ብለን በሦስት ክፍልነው። የላይኛው አመራር፣ መካከለኛው አመራር፣ የታችኛው አመራር።

የላይኛው አመራር ቅደም ያነሳሁላችሁ ከጄኔራል እስከ ሻለቃ የነበረውን ከ55 ከመቶ ወደ 26 ከመቶ ዝቅ አደረግነው። ከዚህ ጦርነት በፊት 26 ከመቶ ከፍተኛ አመራሮች ከትግራይ ናቸው። ቁጥሩ ከፍ ያለ ቢሆንም የትግራይ ክልል ተወላጆች በመከላከያ ውስጥ በቂ ድርሻ ማግኘት እንዳልባቸው ጽኑ እምነት አለን። በርሱ ላይ ጥያቄ የለንም። ይስተካከል ነው ያልነው። ይስተካከል ነው እንጂ ትግራይ የሚባል መከላከያ ውስጥ አይኑር የሚባል አቋም አልነበረንም። ያን 26 በመቶ ካደረግን በኋላ በሁሉም ዕዞች መቶ የነበረውን 25% አደረግን። በተለይ የደቡብ ሕዝቦች እንዲገነዘቡት የሚያስፈልገው ለውጡ እስከመጣበት ጊዜ ድረስ ለደቡብ

ጄኔራሎች የመጨረሻው ጣራ ሜጀር ጄኔራል ነበር። ሌፍተናንት ጄኔራል የሚል ማዕረግ ደቡብ በአጠቃላይ 50 ምናምኑ ብሔር ያገኘው ከለውጡ በኋላ ነው። ከደቡብ 25% ከአሮሞ 25% ከአማራ 25% ከትግራይ 25% አድርገን የሚያጋጥመን ነገር ካለ ሰው በብቃት እንዲወዳደር ያንን አካባቢ እኩል አደረግነው። መሆን ስለሚችል። ብቃት ያላቸው ሰዎች ስላሉ ማለት ነው። የብቃት ችግር አይደለም ጉዳዩ። ብቃት እንዳላቸው አሁን አሳይተዋል። ሜካናይዘድ ክፍለ ጦር መቶ ፐርሰንት ትግራይ ነበር። አሁን 50 በመቶ ትግራይ ነው። ከ50 በላይ መሄድ አልቻልንም። ሞያ የሚጠይቅ ስለሆነ። ሌላው እንዳይማር ታግሮ ስለኖረ። በቀላሉ መቀያየር ይቻል ስላልነበረ። እግረኛ ክፍል ጦር 80% የነበረው 40%፣ ሜካናይዘድ ብርጌድ 85% የነበረው 44%፣ እግረኛ ብርጌድ 80% የነበረው 40% ተደረገ። እስከዚህ ድረስ 50% የነበረውን ስታፍ ወደ 25% ዝቅ አድርገን፤ ሥልጠናን ወደ 25% ዝቅ አድርገን፤ ላይኛውን ሠራነው።

የዕዞችን አዛዦች፣ አንዱን ደቡብ፣ አንዱን ኦሮሞ፣ አንዱን አማራ፣ አንዱን ትግራይ እንዲይዙት ለማድረግ ተሞክረን። በከፍተኛ አመራር ደረጃ ከሚገኙ ከቀነሰናቸው ሰዎች፣ አንድም ሰው የጡረታ ጊዜው ሳይደርስ ያወጣነው የለም። ድሮ እነ አበባው ታደሰ እነ ባጫ ደበሌ ገና በሚሠሩበት አፍላ ዕድሜያቸው፣ ሌፍተናንት ደረጃ ስለደረሱ ብቻ ውጡ ተባሉ። እኛ ግን ያንን ስሕተት አልደገምንም። ጡረታ የደረሰበት ሰው ብቻ ሕግን ተከትሎ ይፈጸም፤ የትናንትናውን መድገም የለብንም የሚል አቋም ስለነበረ፣ አብዛኛው ተራዝሞለት ስለነበር በጡረታ የሚወጣውን እየቀነሰን ለማስተካከል ሞክርን። ሁለተኛው ማስተካከያ ግን በመካከለኛ አመራር ደረጃ ነው። መካከለኛ አመራር ችግር አለው። ሻለቃና ሌተናል ኮሎኔል የሚባለው ችግር አለው። ችግሩ ምንድነው? ጄኔራል የፖለቲካ ሹመት ነው። አንድ ኮሎኔል በስድስት ወሩ ጄኔራል ተብሎ ሊሾም ይችላል። በዓመት ሊሾም ይችላል። አንድ ሻለቃ ግን የተለየ ጀብድ ካልሠራ በቀር በዓመት ሌትናል ኮሎኔል መሆን አይችልም። ጊዜ አለው፤ ዝም ብሎ ማራገፍ አይቻልም። ዝም ብሎ መሾምም አይቻልም። ዝም ብለን ካራገፍን ኢትዮጵያ የተጎዳቸው ትናንትናም መከላከያ ፈርሶ ነው፤ አሁንም ማፍረስ ይሆናል። እንገንባ ብለን እናፈርሳለን።

ሁለተኛ የገጠመን ችግር፤ ለውጥ ሰናደርግ ከዚህ የወጣው ኃይል ከኢ. ፌ. ዲ. ሪ መከላከያ ኃይል ወጥቶ ጡረታ ወስዶ ፎቁን ወስዶ እዚያ ትግራይ ሄዶ ሌላ መከላከያ መገንባት ጀመረ። እና መካከለኛውን በስፋት ብናወጣው እዚያ ሄዶ ሌላ መከላከያ መገንባቱ አይቀርም። እዚህ

ባዶ ስለሚቀር መካከለኛውን ትንሽ እንደዘው አልን። አናራግፈው፤ ብናራግፈውም ይሄኛው ይዳከማል። ሌላው ይጠናከራል በሚል ተውነው። ሲወጣ ሌላ ቦታ ስለሚያጠናክር። ይሄን ደግሞ ማዘጋጀት ጊዜ ያስፈልጋል።

ሦስተኛው ታችኛው አመራር ነበር። ታችኛው አመራር ላይ ባለፉት ሁለት ዓመታት ተኩል በመንግሥት የተሠጡትን ሥልጠናዎች እና ውይይቶች ያህል፣ ባለፉት አሥር፤ አሥራ አምስት ዓመታት ከመከላከያ ጋር ተደርጎ አያውቅም። መከላከያ ይሄን በደንብ ያውቀዋል። ስትራቴጂውን መቀየር ኢትዮጵያዊ ወታደር እንዲሆን በሕገ መንግሥትና በኢትዮጵያ ሕዝብ ብቻ የሚመካ እንዲሆን፤ የብልጽግና ወታደር እንዳይሆን ሠርተናል። የብልጽግና ወታደር ከሆነ አደገኛ ስለሆነ።

በግልጽ ሥልጠና ሰጥተናል። ወታደሩ የደመወዝ ጥያቄ ነበረው፤ የዩኒፎርም ጥያቄ ነበረው። የተቀደደ ዩኒፎርም ይለብስ ነበር። ያን ለማሟላትና ታች ያለውን ኃይል ለማዘጋጀት ሙከራ አደረግን። ይህ ሙከራ በሁለት ዓመት የሚጠናቀቅ አልነበረም። ጊዜ ይፈልግ ነበር። ጊዜ ስለሚፈልግ በፈለግነው ልክ መሄድ አልቻልንም። ሌላው ችግር የምንወያየው ማንኛውም ውይይት ምክር ቤትም እንበል ሌላ፣ በአንድ ሰዓት ውስጥ ከጁንታው ጆሮ ደርሶ እርሱም ይወያይበታል። እንደ ድሮው ጠዋት ተወያይተን ማታ እንዳንወስን ሥልጣን እንደደሮ አይደለም፤ ተከፋፍለናል፤ በተቋም ውይይት ይፈልጋል። ስለዚህ መነጋገራችን ትርጉም አልነበረውም። በተለይ የኢትዮጵያ ህልውና አደጋ ውስጥ የሚገባ ከሆነ የኢትዮጵያን ህልውናና አንድነት ለመጠበቅ የሚያስችል፣ ቅድም ካነሳሁላችሁና መከላከያን በሚመለከት በሦስት ከክፈልነው ሪፎርም ውጭ ሌላ ምስጢራዊ ሪፎርም አዘጋጃለን። አንደኛው ሪፐብሊካን ጋርድ መመሥረት ነው። ሪፐብሊካ ጋርድ አሁን ባለው ሁኔታ ተልእኮውን አጠናቋል። ከአሁን በኋላ የመከላከያ አባል ሊሆን ይችላል።

ስፔሻል ፎርስ ማዘጋጀት አለብን፤ ቀዶ ጥገና የሚሠራ፤ ኦፕሬሽን የሚሠራ፤ ከፍተኛ ብቃት ያላቸው፣ በበርካታ ሀገራት የሠለጠኑ ስፔሻል ፎርሶች ለማዘጋጀት ሞክርን። ችግር ካጋጠመን ቢያንስ የሚገታ። ሁለተኛው አየር ኃይል ነው። አየር ኃይል ሞቶ ነበር። እርሱን ማቅናት። በብዙ ምክንያት ቴክኖሎጂ ስለሚያስፈልግ መዘጋጀት በሚል በተለይ የድሮን ወይም “ዩኤቢ አንጣን ኤር” የሚባሉትን ለመታጠቅ ሰፊ ሥራ ሠራን። ግን እነርሱ በሚያውቁቸው ቦታዎች

በማስቀመጥ ቁጥራቸውን፣ ዓይነታቸውን እንዲያዩ አልፈቀድንላቸውም። ይህ ሪፎርም ምስጢራዊ ነበር። ልዩ ኃይል ሰልፍ ሲያሳይ ምናምን ማየት ጀምረዋል። ነገር ግን ያለንን ብቃትና ቁጥሩን አያውቁትም። የአየር ኃይል ሪፎርምን በግርድፋ ያውቃሉ፤ ሙሉውን አያውቁም። ታስታውሱ ከሆነ ከውጊያው ጥቂት ቀናት በፊት አየር ኃይልን ስናስገበኝ ነበር። አንዳንዶቻችሁ እንኳን በልባችሁ ወይም በፌስቡክ አየር ኃይል ለምንድነው የሚታየው? ብላችኋል። ያ ሆን ብለን ነው ያደረግነው። አየር ኃይሉ ያው የምታውቁት ነው፣ አዲስ ነገር የለም ብለን ነው ያሳየናቸው። የተዘጋጀውን ነገር ጠላት እንዲያውቅ ስለማንፈልግ። እና ያን አየር ኃይል ሲያዩ ደስ አላቸው፤ ዝግጅት የለም ብለው ተደፋፈሩ ማለት ነው። የተዘጋጀውን ድሮን በሚመለከት ብዙ ወሬዎች ይወራሉ። ያው በግልጽ ሄዳችሁ ማየት ትችላላችሁ። ለዓመታት ሲታሰብበትና ሲገነባ የቆየ ዐቅም ነው። ነገር ግን የድሮኑን በሚመለከት የጁንታውን ኃይል እኔ አልደበኳቸውም። በግልጽ ከጥቂት ወራት በፊት <የሚሊሺያ ውጊያ አንዋጋም። ዘመናዊ ውጊያ እንዋጋለን። እንደዚህ ዓይነት ቴክኖሎጂ አለን፤ እባካችሁ ውጊያ አታሰቡ > ብያቸዋለሁ።

ግን አላመኑም፤ ምክንያቱም በእነርሱ ኔትወርክ ውስጥ አይታይም። ስለዚህ አልተቀበሉትም። አሁን ይህ ኃይል ከመቀሌ ሸሽቶ ሀገረ ሰላም አካባቢ እየተሰባሰበ ነው ያለው። እንዲሰሙኝ የምፈልገው ከምሽቱ አራት ሰዓት እና አምስት ሰዓት አካባቢ ዐቢይ አዲና ሀገረ ሰላም አካባቢ የነበረውን መተረጎሚያ ስናይ ነበር ያደርነው። የጠላት እንቅስቃሴን በቀጥታ ነው የምናየው። ማታ አላጠቃናቸውም። ምክንያቱም በሽሽት ውስጥ ሚስቶቻውን፣ ልጆቻውን ይዘው ሄደዋል። የኛንም ያፈኗቸውን ወታደሮች ይዘው ሄደዋል። ሕዝብ ውስጥም ዐቢይ አዲና ሀገረ ሰላም አካባቢ በጣም መተረጎሚያ ስናይ። አናጠቃም ብለን አይተንነው የተውነው። ይሰማሉ፤ እነርሱ ስለሚያውቁት ነው።

ሁለተኛው ከሲቪል ሰዎች ጋር በተያያዘ የተነሣው ጥያቄ አለ። የኢትዮጵያ አየር ኃይልና የመከላከያው ብቃት፤ በአጠቃላይ የሀገር መከላከያ ወራዊት ብቃት እጅግ የሚገርም ነው። በተለይ ድሮንን በሚመለከት የተከበረው ምክር ቤት እንዲገነዘብ የምፈልገው ነገር አለ። አንድ ሚግ ወደ ጠላት ቀጣና ሲሄድ ዒላማ ተሰጥቶት፣ ሰዓት ተሰጥቶት፣ ከሄደ በኋላ ሙሉ ሐላፊነቱ የካፕቴን ነው። ራሱ ወስዶ ያጠቃና ይመለሳል። ድሮን እንደዚያ አይደለም። ድሮን ሁኔታው ተቀምጦ እያንዳንዱ ዒላማ ከታየ በኋላ ፓይሎቱ ለዘመቻ መኮንን ጥያቄ

አቅርቦት በእያንዳንዱ ዒላማ ተፈርሞ ነው። ከፈለገ የተከበረው ምክር ቤት ማየት ይችላል፤ በተከሰነው ሚሳይል ወይም ጥይት ልክ ፊርማ አለ፤ ለእያንዳንዱ ታርጌት ሐላፊነት ይወሰዳል። ዝም ብሎ የውሸት ጨዋታ አይደለም። 99 ከመቶ ዒላማ መትተናል። 99 ከመቶ ተነጻጻሪ ጉዳት (ኮላተራል ዳሜጅ) አልነበረውም። የሚያጠራጥር ሲሆን አንተኩስም፤ ለምሳሌ ማታ አልተከሰንም። ሕጻናት ቢሞቱሱ ብለን፤ የኛ ስለሆኑ። በስፔሻል ፎርሱና በአየር ኃይሉ ላይ የተፈጠረው ብቃት ጠላት የሚገምተው ስላልነበረ ድሮንን የሚያሰቡት ለተኩስ ብቻ ነው። እኛ ግን ድሮንን የምንጠቀመው ለማየት ነው። እንቅስቃሴውን ለማየት። ቀንም ማታም እናያቸዋለን።

ከሲቪል ሰዎች አደጋ ጋር ተያይዞ ከፍተኛ ጥንቃቄ ተደርጓል። በየትም ዓለም ውጊያ በሦስት ሳምንት ውስጥ ሁመራ ላይ ፣ አዲ ጎሹ ላይ፣ ዳንሻ ላይ፣ ሽራሮ ላይ፣ አደ ሃገራይ ላይ፤ አዲ ኋላ፣ አዲ ነብሪ፣ አዲ ዳዕሮ፣ ሽራ፣ ሰለክላኻ፣ አክሱም፣ አድዋ፣ አዲግራት፣ ዛላምበሳ፣ መቀሌ - መክላከያ በአንዲት ከተማ አንድም ሰው አልገደለም። የማንም ሀገር ወታደር ቢሆን ከዚህ የበለጠ ብቃት ማሳየት አይችልም። በጣም ዲሲፕሊንድ ጀግና ወታደር ነው ያለን። ነገር ግን ጥያቄዎች ይነሳሉ። ለምን ስፔሻል ፎርስ ብቻ? ለምን አየር ኃይል ብቻ? ለምን መካናይዘድ አልሠራችሁም? የሚል ጥያቄ ይነሳል። ምክንያቱም ሰው መጠየቅ አይቻልም፤ መሥራት ነው የሚቻለው። ሜካናይዘድ መሥራት ያልቻልንበት ምክንያት ብር ስለሚፈልግ ነው ወገኖቹ። አንድ ታንክ ገንዘቡ ስንት እንደሆነ ታውቁታላችሁ። ያን ሁሉ ሀብት አሁን ባለንበት ሁኔታ ማውጣት ያስቸግራል። ነገር ግን ይኼ ጁንታው ከመክላከያ ሰርቆ ከሚጠቀምበት ሚሳኤል እጥፍ ቁጥር የሀገር መክላከያ ሚኒስቴር አለው። ከፈለጋችሁ አሁን ሄዳችሁ ማየት ትችላላችሁ። እኛ እጥፍ ዐቅም እንዳለን እነርሱ አያውቁም። እንዳልኳችሁ ከስፔሻል ፎርስ ጋር በሥውር የተገነባ ስለሆነ። ነገር ግን አንድ ሮኬት ወደ ትግራይ ክልል አልተከሰንም። ማ ላይ ነው ሮኬት የምንተኩሰው? ሮኬት ማለት በኪሎ ሜትሮች ሳታየው ሄዶ የሚወድቅ ነገር ነው። ማን ላይ ምን እንደሚያመጣ አይታወቅም። የኛ ፓይለቶች ሄደው ሲቪሎች አሉ ካሉ ከነቦንባቸው ነው የሚመለሱት። መወሰን ስለሚችሉ። በድሮን እያየን ስለምንወስን አናደርገውም። በሮኬት ግን አደገኛ ነው። የተሻለ ቁጥር ቢኖረንም ሀገራችን ስለሆነ አላደረግነውም። እኛ ጁንታ አይደለንም። በሐላፊነት ነው የምሠራው። ሜካናይዘድ ለመገንባት ገንዘብ ነበር ችግሩ።

ሌላው ችግር መላው የኢትዮጵያ ሕዝብም ሆነ የተከበረው ምክር ቤት እንዲገነዘብ የምፈልገው ነገር አለ። ብዙዎች በፌስቡክ ነው የሚጠቅሙት። ባለፈው አንድ ዓመት ተኩል መክላከያን ትንሽ ከፍ እናድርገው ብለን፣ ሰፋፊ ምልመላዎች እናድርግ ብለን፣ ሙከራዎች አድርገን

ነበር። ሌላውን ክልል ተወትና ከኦሮሚያና ከአማራ ክልሎች ከትላልቅ ክልሎች አንድ ሺሕ ሰው ማግኘት ምጥ ነበር። ሰው ወታደር መሆን አይፈልግም። ግን <ሀገርህን አትከላከልም፣ ቅድሚያ ርምጃ አትወስድም > ብሎ ሐሳብ ይሰጣል። ይህ ለፌስቡክ እንጂ ለተግባር አይሆንም። ፡ ለመመልመል ፍላጎት አልነበረም። አንድ ሰው፣ አንድ ሙሉ የሆነ ወጣት ወታደር መሆን ሙሉ ሰው ያደርዋል። በብዙ ሀገራት 18 ዓመት የሞላቸው ዜጎች ስድስት ወር፣ አንድ ዓመት ግዳጅ ፈጽመው ነው ወደ ሥራ የሚገቡት። በኛ ሀገር እርሱ የለም። እንዴት መቶ ሚልዮን ሰው ባለበት ሀገር ውትድርና ስትመለምል አምስት ሺህ፣ አሥር ሺህ ሰው ማግኘት ፈተና ይሆናል?

ይህንን የኢትዮጵያ ሕዝብ ሊያስብበት ይገባል። አደገኛ ነው። ወታደር ማለት እኮ አምስት ቀን ምግብና መጠጥ ሲከለክሉት እሞታለሁ እንጂ ሀገሪን አልክድም የሚል ወኔ ያለው ዜጋ ማለት ነው። ይህንን ሰው እንዴት ይጠላል። ወታደር ማለት ሳይከፈለው፣ ቤት ተከራይቶ ሚስት ማግባት የሚያስችል ሕይወት ሳይኖረው ከአንድ የቀን የሠራተኛ ደሞዝ ያነሰ እየበለ ሕይወቱን በነጻ የሚገብር እኮ ነው። ለዚህ የኢትዮጵያ ሕዝብ ዝግጅቱ አናሳ ነበር። አሁን ማወቅ አለበት። ማረም አለበት። እንዲሁ የሚገነባ ነገር የለም። ወደፊት ጠላት ይመጣል፤ መከላከያ ውስጥ ካልተሳተፍን ሀገርን መከላከል አይቻልም። በዚያ መንገድ ብቻ ነው ሀገር መከላከል የሚቻለው።

ሌላው ዲያስፖራ ነው። ዲያስፖራ እንደሚታወቀው ሀገሩን ይወዳል፤ የሆነ ነገር ሲፈጠር ይጮሃል፣ ይበሳጫል፤ ስልፍ ይወጣል። ነገር ግን ዲያስፖራ ይህንን የጁንታ ኃይል በከፍተኛ ደረጃ በፋይናንስ ሲያስታጥቀው ነበር። በተደጋጋሚ <አባክኹሁ አንድ ብር ለማትረፍ፤ ሁለት ብር ለማትረፍ፣ ሕገ ወጥ በሆነ መንገድ የውጭ ሀገር ገንዘብ አትመንዝሩ > ስንል ነበር። ከመንግሥት በላይ ይህ ኃይል የውጭ ምንዛሪ ያገኘ ነበር። ዲያስፖራው አንድ ብር ለማትረፍ ብሎ ወንድሙና እጎቱ የሚገደሉበትን ጥይት እና የጥፋት መሣርያ ያስታጥቃል። ዲያስፖራውም መንቃት አለበት። በውቃለሁ በሕገ ወጥ መንገድ ገንዘብ ሲመጣ ትርፍ ይኖረዋል። ነገር ግን ያ ትርፍ የራስን ወገን ደም የሚያፈስ፣ የሚመጥ ሊሆን ይችላል። በሕጋዊ መንገድ እየመነዘሩ ገንዘብ የሚታረምበትን መንገድ መፍጠር ነው የሚሻለው። በሕገ ወጥ መንገድ ወንጀለኞችን እያሳበጠ ንጹሐን ዜጎችን የሚጎዳ ስለሆነ ዲያስፖራው ከዚህ አንጻር እርምጃ ማድረግ አለበት። ወደፊትም ማለት ነው። ይህ እንደተጠበቀ ሆኖ የጸጥታ አገልግሎት ማሻሻያው (ኤስ ኤስ አር ሪፎርሙ) ምንም ያህል የተሠራ ቢሆንም፣ ምንም ያህል ያደገ ቢሆንም፣ በሌሎች ሴክተሮች ሪፎርም ካልሠራን በስተቀር፣ ኢትዮጵያ ውስጥ የተሟላ የምናሰበውን ሰላምና ብልጽግና ልናመጣ አንችልም።

“

ከቢሮ በተጨማሪ የቤተ ማና ቁኔታ በእነርሱ እጅ ነው።
አስገብተውኝ የሚቆይቶብኝ እነርሱ ናቸው፤ ጠዋት ቁኔታ
ከፍተው የሚያስወጡኝም እነርሱ ናቸው። እዚህ ውስጥ ነው
እናንተ ርምጃ አካላትም፤ አካላትካከም የሚከፈሉ ጥያቄ
የምትጀምሩት። የእናንተን ደኅንነት ሳይሆን የራሱና የክጅቹን
ደኅንነት የመጠበቅ ደረጃ ካይ አካላትም።

አንደኛው ፖለቲካል ሪፎርም ነው። ወታደሩን ተወትና ፖለቲካ ውስጥ ኢሕአዴግ ከፈረሰ ኢትዮጵያ ትፈርሳለች የሚባል መርዘኛ አስተሳሰብ አለ። ኢሕአዴግ የሚባል ትናንትና የተፈጠረ ፓርቲ ለስንት ሺሕ ዓመት የነበረችን ሀገር ህልውና ላይ እንደሚወስን አድርጎ ማሰብና መሥራት በጣም አደገኛ ነገር ነው። ፓርቲው እሳቤው እንደዚያ ነበር። እኛ ከሌሉን ሀገር የለችም የሚል ነው። ከዚህ ጋር ተያይዞ ወደ ፓርቲው ሪፎርም ስንገባ ብልጽግና ሲፈጠር ሕወሐት ለቀቀ የሚሉ ሰዎች አሉ። ስሕተት ነው። ብልጽግና ሳይፈጠር ወደ ሐዋሳ ጉባኤ ልንሄድ ስንል የሕወሐት ማዕከላዊ ኮሚቴ አጀንዳ ይዞ ተወያይቷል። ሐዋሳ አንሄድም፣ ጉባኤ አንካፈልም ብሎ ነበር። በውስጥ ከኃላፊነት ከለቀቁ ቆይተዋል። እኛ መረጃው አለን። የመጡት ግደለም አሁን ከምንወጣ ውስጥ ሆነን እናምሳቸው ብለው ነው። መረጃ እናገኛለን፤ ሐሳባቸውንም እናውቃለን፣ ከምንወጣ ውስጥ ሆነን እያመሰን፣ የሚፈልጉትን እንዳያሳኩ ማድረግ ይሻላል ብለው በድምፅ ወሰነው መጡ፤ ሐዋሳ ላይ።

ሐዋሳ ከመጡ በኋላ የነበረው የድርጅት መድረክ የጭቅጭቅ፤ የንዝንዝ መድረክ ነው ያደረጉት። ለምሳሌ <የአልጀርሰን ስምምነት እንቀበል፤ ኤርትራ የተወሰነላትን መሬት ትውሰድ፣ በሰላም እንጨርስ> የሚለውን የኢሕአዴግ የሥራ አስፈጻሚ፣ እነዚህ አሁን ወጡ የሚባሉና ሽማግሌዎቹ ጭምር ባሉበት በሙሉ ድምፅ ነው የተወሰነው። እንዲወሰን አንዱ አስረጂ የነበረው የደህንነት ሹሙ ነበር፤ በቃን ብሎ። ፓርላማም ቀርቧል፤ ታውቃላችሁ። እሱ የወሰነውን ውሳኔ ግን እንዳይፈጸም ሁለት ዓመት ገደማ ይህ ኃይል አንቆ ይዞታል። ወደ ጉባኤው ሲመጣ አሰላለፉ ሦስት ወገን ነበር። አንደኛው አሰላለፍ ገና ስብሰባው ሲጀመር ዝም ብለው የሚሳደቡ የሚያራክሱ ነበሩ። ስብሰባውን የጭቅጭቅ መድረክ የሚያደርጉ የተመደቡ ኃይሎች አሉ። ሁለተኛው ቡድን እነርሱን የሚቃወምና ደጋፊ የሚመስል አለ። ከእነርሱ ውስጥ ነው። ሦስተኛው ደግሞ አስታራቂ ሽማግሌ የሚመስል ኃይል አለ። አንተም ተው፣ አንተም ተው፣ እንደዚያ እኮ አይደለም፤ ሕጉ እኮ እንደዚህ አይደለም፣ ወዘተ. እያለ የሚያምታታ። ይህ ኃይል በሥርዓት ታቅዶ፣ ተወያይቶ ሰው ተመድቦ ነው የሚሠራው።

ይህ በጉባኤ ውስጥ ገብቶ፣ እጅ እያወጣ እየደገፈን የሚውለው ኃይል ልክ ስብሰባውን ጨርሶ ሲወጣ ማታ በመግለጫ ይቃወመናል። ውስጥ የሚሳደቡ ደግሞ በሚዲያ አይታይም። ይህ በአሮጌ አቀማግ አዲስ ወይን ዓይነት የነበረ ስልት ነው። በዚያ ጊዜ እንዲህ ነው፤ ይከፋፈሉና ጨዋታ ይጫወታሉ። እናውቀው ስለነበር እኛን ብዙም አልጎዳንም። መድረኮቹ ግን

የጭቅጭቅ፣ የንዝንዝ ተደርገዋል። የሥራ መድረኮች እንዳይሆኑ ጥረት ተደርጓል። ኢትዮጵያ ውስጥ ፓርቲው የተወያየበት ምሥጢር እንዲወጣ ተደርጓል። ከፓርቲው ውሳኔ ውጭ በተቃርኖ ለሕዝብ መናገር፣ ውስጥ እጅ እያወጡ በውጭ መቃወም፣ ወንጀለኛ መሸሽግ ሥራቸው ነበር።

ኢትዮጵያ በሁሉም፤ ከሁሉም ለሁሉም የሚል ሀብት ይኑራት ሲባል አሁን አፋር፣ አሁን ሱማሌ የሚባለው እንዴት ከኛ እኩል ድምፅ ያወጣል? የሚል አካታች የሆነን ፖለቲካ የሚቃረን ሐሳብ በስፋት ተሠርቷል። የኢትዮጵያን ፖለቲካ ከገዢ ፓርቲ አንጻር የቀየረው ትልቁ ውልደት የብልጽግና መፈጠር ነው። በርግጥ ብልጽግና አሐዳዊ ነው ለማለት ሞክረዋል። ብልጽግና አሐዳዊ አይደለም። ብልጽግና እውነተኛውን የፌዴራል ሥርዓት የሚፈጥር ፓርቲ ነው። ብልጽግና የሚፈልገው ሁሉም ብሔሮች በቋንቋቸው፣ በባህላቸው ተከብረውባት፤ ሁሉም ብሔሮች እምዬ የሚልዋት ሀገር መመሥረት ነው። አንዱ ከፍ አንዱ ዝቅ እንዲል አይፈልግም፤ አንዱ ቋንቋ እንዲያድግ፤ አንዱ እንዲጠፋ አይፈልግም። ለዚህም ነው ሁሉም ሕዝቦች በእኩልነት የሚሳተፉበት ተቋም ለመገንባት ጥረት የሚያደርገው።

እነዚህ ኃይሎች እንዴት አሸባሪ ሀገር ውስጥ ይገባል? እንዴት አሸባሪ ሚዲያዎች እዚህ ውስጥ ይገባሉ? ብለው መከራ ሲያሳዩን ቆይተው ነበር። በኋላ ግን አሸባሪ ካሉት ኃይል ጋር ፌዴራሊስት ኃይል ብለው መሠረቱ። ምንም ይሉኝታ የለም ማለት ነው። ወደ ሀገር ውስጥ እናስገባ ስንል እንዴት ይገባሉ ተብሎ ጭቅጭቁ ከፍተኛ ነበር። በኋላ ወዳጅ ሆነው ፌዴራሊስት ብለው ሞከሩ። ይህ የፓርቲ ለውጥ ተከትሎ የመጣው የሕወሐት ጁንታ አካሄድ ከኮሚንታንግ የተወሰደ ነው።

ኮሚንታንግ የቻይና ኮሙኒስት ፓርቲ ቻይናን ነጻ እያወጣ ሲሄድ ሁለት ሚልዮን የሚጠጉ ሲቪል ሰርቫንትና የመንግሥት ተቋማትን ይዞ ታይዋን የምትባል ሀገር ፈጥሯል። ኢኮኖሚም፣ መንግሥትም፣ የተማሪም ሰውም ነበረኝ ብሎ ኮሚንታንግ ነው ይሄንን ያደረገው። ኮሚንታንግ ግን አንድ ዕድል ነበረው። ታይዋን ወደብ አላት። ልክ እንደ ኮሚንታንግ እንሆናለን ብለው እዚህ ያሉትን ሰብስበው፣ የፓርላማ አባላት ሳይቀሩ መቀሌ ሄዱ። <እባካችሁ መገንጠል የሚባለው ሐሳብ ለእናንተ አይጠቅምም፤ ጥቅማችሁ የሚረጋገጠው ከኢትዮጵያ ጋር ነው። አታሰቡት፤ የእንትና እና የእንትና ልምድ ኪሳራ አምጥቷል።> ስንል <ኧረ አኛም አላሰብንም> በሚል የኮሚንታንግን ያረጀ ያፈጀ ፍላጎት ለመከወን ከፖለቲካ ፍላጎት አንፃር ሲሠሩ ከረመ። ከኢኮኖሚ አንፃር ያየን እንደሆነ ኢኮኖሚው ተቀዛቅዷል።

የማክሮ ኢኮኖሚ መዛባት አለ። ሥራ እጥነት አለ፣ ፕሮጀክቶቻችን ትልቁም ትንሹም በምዝበራ ቆመዋል። የተመዘበረ ፕሮጀክት ነው ያለው። ደሞዝ መክፈል ችግር ነበር። እዳ መክፈል ችግር ነበር። የውጪ ምንዛሬ ችግር ነበር። ቅድም ካልኳችሁ ውጪ ማለቱ ነው።

ይህንን ሪፎርም ካልሠራን መከላከያ ምንም ቢያብጥ ደሞዝ ካልበላ ይበተናል። ልክ እንደ ፖለቲካው ኢኮኖሚው ሪፎርም ይፈልግ ነበር። በኢኮኖሚ ብዙ ሪፎርሞች ተሠርተዋል። ልክ እንደ ብልጽግና አንገት የተያዘው የብር ኖት ለውጡ ሲመጣ ነበር። በብር ለውጡ ምክንያት የመጣው የኢኮኖሚ ለውጥ እየተሳካ፣ ዓለምም ኢትዮጵያ ውስጥ ያለው ለውጥ ተስፋ የሚጣልበት መሆኑን እያወቀ ሄደ። ፕሮጀክቶች ድንጋይ ማስቀመጥ ብቻ ሳይሆን መጨረስ እንደሚቻል በትንሹም በትልቁም እያሳየን ሄድን። በነገራችን ላይ ለጊዜ ብዬ አልገባም እንጂ ልክ እንደ መከላከያ የኢኮኖሚ ዘርፎች፣ ባንኮች እና ትልልቅ የልማት ተቋማት ልክ እንደ መከላከያ የታጠሩ ነበሩ። የታጠሩት ለሥራ አይደለም።

ሀብት ለመመዝበር ነው። በመከላከያና በደኅንነት ተቋማት ያለው ሁሉ በኢኮኖሚ ዘርፍም አለ። በቴሌኮም አለ። በመብራት አለ። በስኳር አለ። በሁሉም አለ።እዛ ውስጥ አልገባም። የኢኮኖሚ ማሻሻያው ግን በጣም ወሳኝ ነበር።

ሦስተኛው ወሳኝ ማሻሻያ የሚፈልገው በሕጎቻችን ላይ ነው። ሕግን በሚመለከት ኢትዮጵያ ውስጥ አፋኝ ሕጎች ነበሩን። የፖለቲካ ምኅዳርን የሚያጠቡ ሕጎች ነበሩን። የሚታወቁ ብዙዎች የሚቃወሟቸው ሕጎች ነበሩን። እነዚህን በሦስት ክፍለን ሠራን። አንደኛ አፋኝ የነበሩ፣ የፖለቲካ ምኅዳርን የሚያጠቡ የነበሩትን ሕጎች ማሻሻል፤ ለምሳሌ የበጎ አድራጎትና ማሳበራትን ዐዋጅን ውሰዱ። መደራጀት ስቃይ የሆነበት ሀገር ስለሆነ ትንሽ ፈታ ይበል ብለን ሠራን። በእርግጥ እዚህ አካባቢ በጣም የተበራከቱ ድርጅቶች ሥራቸውን ብቻ ሳይሆን ሌላ ተጨማሪ ሥራ እየሠሩ የማስቸገር ዝንባሌ አላቸው። እርሱን እየፈተሽን እርግጥ የምናደርግ ይሆናል። ግን አንዱ አፋኝ ዐዋጅ እርሱ ነበር። ጥፋተኛውንም አልሚውንም አፍኖ የያዘ ሕግ ነበርና።

ሁለተኛው የምርጫ ቦርድ ማሻሻያ ዐዋጅ ነበር። የምርጫ ቦርድ ተቋም ሆኖ ቆሞ በገለልተኝነት ዲሞክራሲያዊ ተቋም ሆኖ፣ ታምኖ፣ ተደራጅቶ፣ የሚፈልገውን ሥራ በሕገ መንግሥት አግባብ መከወን እንዳይችል በዐዋጅ የታነቀ ነበር። ጠንካራ ተቋም እንዲሆን ለማድረግ የሚታወቀው ሥራ ተሠርቷል። ሦስተኛው የምርጫ ሕግ ነው። የሥነ ምግባር ሕግ፣ የፓርቲዎች ምዝገባ

ዐዋጅ ሕግ፣ በውስጡ የያዘው፣ እንዴት ተመዝግቦን በምን ሥነ ምግባር ሥራ እንሠራለን? የሚለውንም የሚያሳይ ነው። ቀድሞ በፓርቲዎች መካከል የነበረውን ጫና የሚፈታ፣ ሕጋዊን አግባብ የሚያሳይ ማለት ነው። ሌላው የሰብአዊ መብት ኮሚሽን ማቋቋሚያ ዐዋጅ ነው። የሰብአዊ መብት ኮሚሽን እንደምታውቁት የኛ ክድሬዎች የሚመሩት ተቋም ነበር። ከለውጥ በኋላ ተቋሙን አጠናክረን ካቆምን በኋላ፣ መንግሥትን ሳይፈራ ሪፖርት የሚያቀርብ፣ ለፓርላማ መጥቶ ሳይቸገር ሪፖርት የሚያቀርብ፣ ብዙ መጠንክር ያለበት ጉዳይ ቢኖርም ግን በንጽጽር ሊበራል የሆነ፣ ነጻ የሆነ፣ ጫና የሌለበት፣ ተቋም ለመፍጠር ተሞክሯል።

ሌላው አፋኝ ሕግ የፀረ ሽብር ሕግ ነበር። በሽብር ስንመጣ በርካታ ሰዎችና ቡድኖች ይሰቃዩ ነበር። አሻሽለናል እርሱን። ከዚህ ሁሉ በላይ አስከፊው የማረሚያ ቤቶች አስተዳደር ዐዋጅ ነበር። ሰው ከታሰረና ሕግ ፊት ከቀረበ በኋላ፣ ጥፍር መንቀል፣ ጨለማ ቤት ማስቀመጥ፣ መግረፍ፣ ባልታወቀ እስር ቤት ማስቀመጥ፣ የመሳሰሉት ሰብአዊ መብትን የሚጥሱ እና የሚቃረኑ አካሄዶች እንዲሰተካከሉ ተደርጓል። በቀለብ እንዳይቀጣ፣ ቲቪ ባለማየት እንዳይቀጣ፣ በመጻፍ ማንበብ እንዳይቀጣ፣ ታራሚ እንዲሆን፣ በዐዋጅም በበጀትም ተደግፏል። ሌላው የሚዲያ ዐዋጅ ነው። እናንተም እንዳይሆኑት ሚዲያ ከለውጡ በፊት ዌብ ሳይትና ብሎገርስ ከ270 በላይ ታግደው ነበሩ። ዋናው ሚዲያ ጃም ይደረግ ነበር። ጃም ማድረግ ካልተቻለ ደግሞ በየቤቱ ዲቭ እንዳይሰቀል ይደረጋል። እርሱ ቀርቶ ሚዲያው ለቀቅ ይደረግ ሲባል በዚያው ልክ የሚያበላሹ አሉ። እርሱን በሕግ አግባብ በልምምድ እያረመ መሄድ ያስፈልጋል።

ግን እንደዚህ ዓይነት አፋኝ ሕጎችን ለማሻሻል ከፍተኛ ሥራ ተሠርቷል። ይህ ሥራ የተሠራው ካቢኔው ከለውጥ በኋላ ከሰኞ እስከ ዓርብ ሥራውን ሠርቶ፣ ቅዳሜ ቅዳሜ ደግሞ የካቢኔ ስብሰባ እያደረገ ነው። አብዛኞቹ ሕጎች የተሻሻሉት በዚህ መንገድ ነው። ቅዳሜ የሚባል የካቢኔ ስብሰባ ከለውጥ በኋላ የመጣ ነው። በፊት አልነበረም። ጊዜ ወስደን እንሥራ፤ በጣም ብዙ ውዝፍ ሥራ አለ ከሚል የመጣ ነው። ከእነዚህ አፋኝ ሕጎች በተጨማሪ፤ በኢኮኖሚው ረገድ ደግሞ፤ የኢንቨስትመንት ዐዋጅ፣ የንግድ ሕግ፣ የካፒታል ገበያ ዐዋጅ፣ በተለይ በተለይ ደግሞ የግልግል ዳኝነት ዐዋጅ ተዘጋጅቷል።

የሚመጣው ኢንቨስተር በሙሉ ግልግል ሲባል ሌላ ሀገር ስለሚመርጥ እኛ በተባበሩት መንግሥታት ያለውን ሕግ የተቀበልን ሀገር ሆነን እያለን፤ የግልግል ዳኝነት ኢትዮጵያ ውስጥ ማድረግ የሚያስችል ቁመና መፍጠር ለምን አንችልም? በሚል ሕጉ ተሻሽሏል። እነዚህ ሁሉ

ኢኮኖሚውን የሚያሳልጡ፤ በዓለም አቀፍ ለንግድ ምቹ በሆኑ ሀገራት ተርታ ውስጥ ኢትዮጵያ የነበራትን ደረጃ የሚያሻሽሉ፤ ብዙ ባለሀብቶች መጥተው እንዲሠሩ የሚያደርጉ ናቸው።

ሦስተኛው ግን፣ ታላላቅ መድብሎች፣ ትላልቅ መጻሕፍት የመሰሉ፣ መድብሎች፣ ከ60 ዓመት በላይ የቆዩ ሕጎች ተሻሽለዋል። በንጉሡ ጊዜ የነበሩ፤ ከንጉሡ በኋላ ያልታዩ ሕጎች ናቸው። የወንጀለኛ መቅጫ ሥነ ሥርዓትን ብንወስድ 60 ዓመት የቆዩ ትልቅ መድብል ነው። ከንጉሡ ጊዜ በኋላ አልተሠራም። ከሪፎርም በኋላ ተሠርቷል። አሁን ያለውን ዘመን እንዲዋጅ ተደርጎ ተሠርቷል። የንግድ ሕግ፣ የወንጀል ሕግና የሥነ ሥርዓት ሕግ፤ የማሰረጃ አቀራረብ ሕግ፤ ትላልቅ መድብሎች ናቸው። ለረጅም ዓመታት ያልተሠሩ በሕግ ሪፎርም ተሠርተዋል።

በሕግ ሪፎርም ይህን ሠርተን፤ በፖለቲካው ከፖርቲ ጋር የሚያያዘውን ሠርተን፤ በኢኮኖሚ ቅድሚያ የሚሰጣቸውን ሠርተን፤ በሕግ ማሰከበር ተቋማት ሪፎርም ሠርተን፤ ስናበቃ ሌላው አምስተኛው ወሳኝ ስፍራ ዲፕሎማሲ ነው። ዲፕሎማሲ ላይ ሁለት ችግሮች አሉ። አንደኛው ኢትዮጵያ ወደብ የላትም። ሁለተኛው ጂኦ ፖለቲከሱ ኢትዮጵያን ማዳከም የሚፈልጉ ኃይሎች ብዙ ጊዜ በዘመናት የሚታዩ፣ አሁንም ነቅተው የሚሠሩበት ሁኔታ አለ። ጎረቤቶቻችንን ካልያዘን ፈተና ይገጥመናል የሚል ሐሳብ ነበረን። ደግሞም በተግባር እንዳየነው ዘንድሮ ከኤርትራ ጋር ታርቀን ባይሆን ኖሮ ምን ሊፈጠር እንደሚችል ለመገመት ያስቸግራል። መታረቃችን የግለሰቦች አለመሆኑን፤ መታረቃችን የሕዝቦች መሆኑን፤ ከኤርትራ መንግሥት በላይ የኤርትራ ሕዝብ በተግባር አሳይቶናል።

ሱማሌ ስንሄድ <እኛኮ እናንተን አናምናችሁም፤ በክልል ከፋፍላችሁን የምታባሉን እናንተ ናችሁ፤ የናንተ መንግሥት ነው ይህን የሚያደርገን፤ በጣም እንጠላችኋለን > ብለው ሳይደብቁ ነገሩን። ደቡብ ሱዳን ስንሄድ <አሁን እኮ የምንባለበት ነገር በሙሉ የእናንተ ውጤት ነው። በኢጋድ ውስጥ ስዩም መስፍን የሚባል ሰው መድባችሁ አባልቶን አከፋፍሎን ወጣ። ልንታረቅ አልቻልንም > አሉን። ጎረቤት በሙሉ <እናንተኮ > ብሎ የሚጠላት ሀገር ነበረች ኢትዮጵያ።

ይህ እዚህ ያየነው መከፋፈልና መጣላት ውጫም ነበረ። በጎሳም በምንም በምንም መከፋፈል ስለነበረ፣ እኛ ላይ ከፍተኛ ጥላቻ ነበራቸው ። ይህንን ለመጠገን የጎረቤት ሀገራትን አጋርነት ማጠናከር አለብን፤ ሚዛን መጠበቅ አለብን፤ ቅድሚያ ለዜጎች ክብር መስጠት አለብን ብለን ሥራ ጀመርን። አንዱ የኤርትራው ጉዳይ ነው። የኤርትራን ጉዳይ በጋራ ነው የወሰነው። ብልጽግና

አልወሰነም። ኢሕአዴግ ነው ቀድሞ የወሰነው። ጁንታው ነው ራሱ <የአልጀርሰን ስምምነት እንቀበል ብሎ> የወሰነው። ቃለ ጉባኤው አለ ታውቃለችሁ። ከዚያ በኋላ ፓርላማ መጥቼ አቅርቤዋለሁ ሐሳቡን። ግን ዕርቁ እንዳይፈጸም ያልተቆፈረ ጉድጓድ የለም። የተሰማማንበትም እንዳይፈጸም ይደረግ ነበር።

በኢትዮጵያና በኤርትራ መካከል ያለው ግንኙነት የግለሰቦች ዝምድናው ነው እየተባለ ስም እየተሰጠው ነበር። አሁን ግን ጁንታው የተከበረውን የኢትዮጵያ መከላከያ ሠራዊት አዋርዶ ራቁቱን ወደ ኤርትራ ሲልከው የኤርትራ ሕዝብ አለበሰው። የኤርትራ ሕዝብ ውኃ አጠጣው፣ አበላው፣ አስታጠቀው። ይህን የኢትዮጵያ ሕዝብ ማወቅም፣ ማክበርም አለበት። የኤርትራ ሕዝብ ወንድም ሕዝብ ብቻ ሳይሆን የቁርጥ ቀን ዘመድ መሆኑን በተግባር አስመሰክረ። በነገራችን ላይ በዘመቻችን ወቅት በየቦታው ያገኘናቸው ሰዎች እኮ ጠውልገዋል፤ በአሥር ቀን ውስጥ ጠውልገዋል። ወደ ኤርትራ የወጡት ግን በሁለት ሦስት ቀን አገገመው ተዋግተው አሸንፈዋል። ያስራበን የኛ ሰው ነው፣ ያስጠማን የኛ ሰው ነው።

ራቁታቸውን የሄዱ ሰዎች የኤርትራን ሕዝብ ልብስ ለብሰው መጥተዋል። ለዚህ ነው የኤርትራ ሕዝብ ወጋን የሚሉት። እንግዲህ ራቁታችንን አንዋጋም መቼስ። በዚህ ዘመቻ ለኤርትራ ሕዝብና መንግሥት፣ ለሱዳን ሕዝብና መንግሥት፣ ለጅቡቲ ሕዝብና መንግሥት፣ ለሱማሊያ ሕዝብና መንግሥት፣ ለኬንያ ሕዝብና መንግሥት፣ ለደቡብ ሱዳን ሕዝብና መንግሥት ከፍተኛ ምስጋናና ክብር በተከበረው ምክር ቤት ፊት ማቅረብ እፈልጋለሁ። ያልረዳን የለም። ሱዳን እንደተለመደው ከጎናችን ቆማከፍተኛ ድጋፍ አድርጋልናለች። ኤርትራ፣ ኬንያ፣ ጅቡቲ፣ ሱዳን፣ ሁሉም ጎረቤቶቻችን ያስፈልጉን ነበር። ወደፊትም በተከበበረ መንፈስ በወዳጅነት አብረን እንሠራለን፤ ያስፈልጉናል። ከዚህ ጋር ተያይዞ የሰሜን ዕዝ ጥቃት እስከ አሁን ያለው ዳራ ከገባችሁ፤ የሪፎርም ውስብስብነት፣ ያለንበት ፈተና ከገባችሁ፤ የሰሜን ዕዝ ጥቃት ድንገት አልተፈጸመም። ተሳደቡ መልስ የለም፤ ሻዋር ሠሩ፣ በኢኮኖሚው በመሣሪያው በምናኑ፤ መልስ የለም። በየቦታው አጋደሉ፣ አፋጁ፣ መልስ የለም። የጨረቃ ምርጫ ሲያካሂዱ ጠብቀዋል፤ አልወጋናቸውም፤ ዝም አልን፤ መልስ የለም። ብዙ ፖለቲካ ተጫዋቾች መልስ የለም። ይህ ሁሉ ሲመራቸው ነው ወደ ውጊያ የገቡት። ከዚያ በፊት ግን ሰሜን ዕዝን እና ሌሎች ዕዞችን ስናነጻጽር በአጭር ቋንቋ ሌላው ዕዝ ተደምጮ ሰሜን ዕዝን አያክልም። በትጥቅም በሁሉም ነገር። የኢትዮጵያ የመከላከያ ዲፖ የሚባለው እያንዳንዱ ተተኪሽ ያለው ትግራይ ክልል ነው።

ቀድሞ የተዘወደ ኢትዮጵያ ያላት ሮኬትና ሚሳኤል በሙሉ ያለው ትግራይ ክልል ነው። ሚሳኤል ላይ የሚጫወቱት ሰዎች በሙሉ የአንድ አከባቢ ሰዎች ናቸው። ያንን ሮኬት ለማምጣት ብዙ ሙከራ ተደርጓል። ጠርተን ይህ ሮኬት አደጋ እያስከተለ ስለሆነ፣ አሁን የኤርትራ ጉዳይ ስለማያስፈራን በሚል ከኛ ጋር የተወያየው ማታ ሪፖርት ያደርጋል። ጠዋት ሕጻናት ያስተኛሉ፤ ሴቶች ያስተኛሉ፤ <አይሄድም ከዚህ፤ ኤርትራ ይወጋናል> ይላሉ። ዋናው ጉዳይ ኤርትራ አይደለም። እንደማይወገቸው ያውቃሉ፤ ትጥቁ አይወጣም ነው። እየተዘጋጁ ስለነበረ። እኛ ጨፍልቀን ገድለን ከወጣን እንኳን ሌላው ሕዝብ እናንተም አትቀበሉም። እንዴት መከላከያ ሕጻናት ገድሎ ይወጣል ትላላችሁ።

እያስታመምን፣ እያባበልን፣ ሚሳኤል ማውጣት እንደማንችል ሰናውቅ ሚሳኤሉ በስታርተር ስለሚነሣ ቁልፉን አምጡ አልን። ቁልፉን አምጥተው አሳይተው መከላከያ ነው ያለው ብለው ያስቀመጡ ሰዎች ናቸው። ውጊያው ሲፈጠር አሁን በየቦታው የሚተኩሱት። በነገራችን ላይ መከላከያ ትጥቁም ስንቁም ሜክናይዘዳም ለዓመታት እዛ እንዲከማች የተደረገበት ምክንያት ይህ ለውጥ ባይመጣም የሀገሪቱ ዐቅም በሆነ መንገድ እዚያ ብቻ እንዲሆን ታስቦ የተሠራ መሆኑ ገሐድ ነው። የኢትዮጵያ ታንክ፣ መድፍ፣ ሌላው ቀርቶ የኢትዮጵያ ትልቁ የነዳጅ ዲፖ እንኳን እዚያ ነው። ስለዚህ ወታደሩ እንቅስቃሴ የሚባል ነገር እንዳይኖረው የታሰበ ነበር። ያንን ሁሉ ገዝቶ ለመተካት ገንዘብ የለም፤ በስፔሻል ኃይል፣ በአየር ኃይል እና በሮኬቶች ሰፊ ሥራ ተሠርቷል። ነገር ግን እናንተ ዘገያችሁ ያላችሁት ገና ከዚህ በላይ ጊዜ ያስፈልገን ነበር። መከላከያን በሹመት ማስተካከል አይቻልም። አንድን ሻለቃ እንደ ሚኒስቴርና ሚኒስቴር ዴኤታ መሾም አይቻልም። በመሆኑም መሣሪያዎችን እንዳይወጡ ካደረጉ በኋላ ተስፋ ቆርጠን እንድንዘጋጅ ያደረገን ነገር ነበር። ሌላ ቦታ ግጭት ገጥሞን፣ በዚያ ደረጃ ሀገራቸውን ይከዳሉ የሚል ግምት ስላልነበረን ግጭቱን ሪፖርት አቅርበን፣ <ወታደሩና ትጥቁ በተወሰነ ደረጃ ኢትዮጵያን ይከላከል አደጋ እያጋጠመን ነው> ስንል <በፍጹም አይሆንም፤ ወታደሩም ሆነ ትጥቁ አይሄድም> አሉ።

ይህንን ሥራ እየሠሩ ቆይተው ጥቅምት 24 ከምሽቱ አምስት ሰዓት ተኩል ገደማ እዚህ ያለው ግልገል ጁንታ መገናኛ በጣጥሰ፤ እዚያ ያለውን ሙብራት እና ስልክ አጥፍቶ በየቦታው ወታደሩ ዐርባም፣ ሃምሳም፣ ስድሳም ሆኖ ተበታትኖ ባለበት፤ እርስ በእርሱ እንዳይገናኝና እንዳይተጋገዝ መገናኛውን አጥፍተውበት፤ በሚሊሻ ከበው፤ እምቢ ያላቸውን ደግሞ ቁስ እና ሽማግሌ እየላኩ እጅ ሰጥ እያሉ፤ በኢትዮጵያ ታሪክ ውስጥ ታይቶ የማይታወቅ ግፍ ፈጽመው። ብዙዎቹን አፈኑ፣ ብዙዎቹን ገደሉ። የተገደሉት የኛ ወታደር ሄዶ እስኪቀብራቸው ጊዜ ድረስ እጅና እግራቸው ታስሮ ራቁታቸውን ነበሩ።

በነገራችን ላይ አስከሬን ዘር የለውም። ሰው በሕይወት እስካለ ብቻ ነው ዘር ያለው፤ ዘር ማለት ቋንቋ፣ ባህል ነው፤ አስከሬን ቋንቋም ባህልም የለውም። ሲሞት ሰብእናውን ትቶ ሬሳ ነው የሚሆነው። ሬሳንም ኦሮሞ ነህ፤ አማራ ወይ ጉራጌ ነህ፤ ብዙ ማሰብ ሰብአዊነት አይደለም። መግደል ሳያንስ አለመቅበር በጣም ጸያፍ ነው። ያውም ብዙ ውለታ የሞለልህን ወታደር። ዕብሪትና ትዕቢት መጥፎ ነው፤ ውድቀት ማስቀደም ብቻ ሳይሆን ወደኋላ ተመልሶ ማሰብ የሚከብድ ጉዳይ አይደለም። በዕብሪት ተወጥረው፤ መሣሪያ ካለን ብለው ነው ያደረጉት። ይህን ከማድረጋቸው በፊት በይፋ በመድረኮቻቸው ላይ እኛ የምንለውን የኢትዮጵያ መንግሥት ካልፈጸመ፤ እንኳን ኢትዮጵያን ምሥራቅ አፍሪካን እንበጠብጣለን በማለት በአደባባይ ለዲፕሎማቶች ሲናገሩ ነበር። ዲፕሎማቶቹም ይፈራሉ፤ እነዚህን ከነካችሁ አካባቢው ይታመሳል ይላሉ። በጣም የሚያሳዝነው ግን ያረጀ ዝንጀሮ በወጣትነት የለመደውን ዝላይ ለመዝለል ሲሞክር የሚገጥመው ችግር ነው እነዚህን ሰዎች የገጠማቸው። እነዚህ ሰዎች ምንም ዓይነት የወታደራዊ ሳይንስ ዕውቀት የላቸውም። በፖለቲካ፣ በኢኮኖሚ፣ በውትድርናውም ያረጀ ሐሳብ ነው ያላቸው።

ሁለት ታሪካዊ ጭብጦች ማሳያ ለማቅረብ ያህል የአሜሪካን የእርስ በርስ ጦርነት የፈጠረው ዋናው ጉዳይ በደቡብ የአሜሪካ ግዛቶችና በሰሜን የአሜሪካ ግዛቶች የነበረ ግጭት ነው። ግጭቱም የባሪያ ሥርዓት ይቅር አይቅር በሚል ነበር። አብርሃም ሊንከን የተባለው ፕሬዚዳንት ሲመጣ የባሪያን ሥርዓት አስቆማለሁ ብሎ መጣ። ደቡብ አካባቢ ያሉ በጥጥ በሰሊጥ እርሻ የሚታወቁት ይህ ሥርዓት መቀጠል አለበት፤ መቆም የለበትም የሚል አቋም ያዙ። ጄኔራል ጆፈርሰን ዴቪስ የሚባል በአሜሪካን ጦር አካዳሚ የተማረ፤ በደቡብ ግዛት አካባቢ ራሱን ቼፍ ኦፍ ስታፍ አደረገ። ደቡቦች ተገንጥለናል ብለው የአብርሃም ሊንከንን አስተዳደር አንቀበልም የሚል ዘመቻ ከፈቱ።

አብርሃም ሊንከን ልክ እንደኛ ለዓመታት ለመነ ታገሰ። ለምኖ ታግሶ በመጨረሻ አንድ ቀን በማታ ልክ እንደዚሁ በደቡብ ግዛት ውስጥ የነበረ ሜካናይዝድ ጦር ሳያሰብ፣ ሳይዘጋጅ በሌሊት ገብቶ፣ ጄኔራል ጆፈርሰን ዴቪስ ደበደባቸው፤ መሣሪያ ቀማ፣ ነጠቀ። አብርሃም ሊንከን ግን አልተዘጋጀም። ያጆፈርሰን ወታደር ነኝ፣ ውትድርናን ከኔ በላይ የሚያውቅ የለም በሚል ዕብሪት የተወጠረ ሰው ነበር። አብርሃም ሊንከን ሚሊሻዎች ጠርቶ የመጀመሪያ የሠራው እነዚህ የደቡብ ግዛቶች ወደውጭ የሚሄዱበትን ድንበር መዝገታት ነበር። እነርሱ እንደ ጆፈርሰን ዴቪስ ሰሜን ዕዝን ሲያጠቁ እኛ ደግሞ ፈጠን ብለን ድንበር መዝገታት ላይ ነው የመጀመሪያውን ዘመቻ ያካሄድነው። አሜሪካኖች በዚያው አጋጣሚ እናንተን የገጠማችሁ

“

ከቢሮ በተጨማሪ የቤቱ ዋና ቁኔታ በእነርሱ እጅ ነው።
አስገብተውኝ የሚቆኑትን እነርሱ ናቸው፤ ጠዋት ቁኔታ
ከፍተው የሚያስወጡኝም እነርሱ ናቸው። እዚህ ውስጥ ነው
እናንተ እርምጃ አይወሰደም፤ አካባቢክንም የሚከፍ ጥያቄ
የምትጀምሩት። የእናንተን ደህንነት ሳይሆን የራሱና የክጅቹን
ደህንነት የመጠበቅ ደረጃ ካይ አካባቢኩም።

ፈተና ነው የገጠመን። እናንተም ያውም ሦስት ዓመት ተኩል ተዋግታችሁ ነው ደቡብን ከሰሜን ጋር አንድ ያደረጋችሁት። ለምን? ሕገ መንግሥታዊ አይደለም ብላችሁ፤ ጊዜው ቢለያይም እኛም የገጠመን አንድ ነው። ሕገ መንግሥት ጥሶ አጠቃን። በሦስት ዓመት ተኩል ሳይሆን በሦስት ሳምንት ጨረሰነው። በዚህው አጋጣሚ በዚህ ብትረዱን ጥሩ ነው።

ሁለተኛው ከአሜሪካ ጋር የሚያያዘው ታሪክ አለ። በሁለተኛው የዓለም ጦርነት ፐርል ሐርበር በሚባል ቦታ ላይ ጁፓን በአሜሪካ ጦር ላይ ተመሳሳይ ያልታሰበ ድንገተኛ ጥቃት ፈጸመች። የባሕር ኃይሉ የአሜሪካን ጦር መታ። ያኔ የአሜሪካ ፓርላማ ራሱን ለመከላከል ወስኖ በጁፓን ላይ የጦር መሣሪያ ብቻ ሳይሆን የኑክሊየር ቦምብ ተጠቅሞ ጁፓን እንዳልነበረች ሆነች።

በነገራችን ላይ በአሜሪካ የእርስ በርስ ጦርነት፣ በጄኔራል ጆፈርሰን ዴቪስ ዕብሪት በተከሰተው ጦርነት የተነሣ፣ ከጦርነቱ በኋላ 20 ዓመት የደቡብ አሜሪካ ግዛት ራሱን ወደነበረበት መልሶ መገንባት አልቻለም ነበር። ሁለተኛው የዓለም ጦርነት ከተፈጸመ በኋላ የጁፓንን ጦር የመሬው ጄኔራል መክርቱን የሚባለው፤ ውጊያውን አሸንፎ ሲመጣ በቶኪዮ ውስጥ ሻል ያለው መንደር የአሜሪካ ጦር ሰፈር ብቻ ነበር።

ቶኪዮ ከአሜሪካ ካምፕ ውጪ ምንም ዓይነት መሠረተ ልማት የማይታይባት የወደመች ከተማ ሆና ነበር። በዚያም ሳያበቃ እስካሁንም ድረስ በዚያ ውጊያ ሰበብ በጉዳዩ ምንም ዓይነት ዕውቀት የሌላቸው ቀጣይ ትውልዶች በጁፓን ውስጥ ምን ዓይነት በሽታ ታቅፈው ሲወለዱ እንደነበር ይታወቃል። ይህንን ያረጀ ያፈጀ እሳቤ ይዞ ነው ይህ ስግብግብ ጁንታ የሰሜን ዕዝ ላይ ጦርነት ያወጀው፤ ማወጅ አይደለም፤ አንድ የእኛ ሰው አለ እዛ፤ በእኛ ሰው አማካይነት እንደነገሩን መብረቃዊ ጥቃት ፈጽሜ ሰሜን እዝን በእጄ አደርጌአለሁ ነው ያሉት፤ የክልሉ መሪዎች እየወጡ የሰሜን ዕዝ ከእኛ ጋር ነው የሚዋጋው ይላሉ። ሰሜን ዕዝ ማለት ከኤርትራ ጋር የተዋጋ ብቻ ሳይሆን 20 ዓመት ተጨማሪ ጥቃት እንዳይፈጸም የተከላከለ ኃይል ነው። ሰሜን ዕዝ ከእነርሱ ጋር ከሆነ ምንም ማሰብ አያስፈልገም። ድሮም እየተከላከለ ነው፤ ጩኸት አያስፈልገም ነበር። እርሱን ይዞ መከላከል ነው፤ ትጥቁ ያለው እዚያ፤ ሰው ያለው እዚያ፤ በአንድ ሚዲያ ከእኛ ጋር ነው። ጠዋት ደግሞ ተወጋን እያሉ ይገለባጠባሉ።

ንዱህንን ማስጨረስ አሁን የማካይድራው በምን አማርኛ ነው የሚገለጸው፤ ምንድን ነው የሚባለው? እነዚህ ሰዎች የታጠቁ እንኩዋን ቢሆኑ ምንአልባት ስም ይሰጠዋል። ምንም የማያውቁ የቀን ሠራተኞችን ሰብሰበው፣ በቀን ሸቅለው የሚኖሩ ሰዎችን ሰብሰበው፣ በላባቸው የሚሠሩትን ሰብሰበው በጅምላ ማረድ። ይህ የፖለቲካ ሽንፈት እና ውድቀት፤ የሞራል ድቀት ካልሆነ በስተቀር ሰብእና አይደለም። አረመኔነት ነው። በነገራችን ላይ፣ በወታደር ብቻ አይደለም ግፍ የተፈጸመው። ሽሬ አካባቢ ካምፕ አለን፤ የሰደተኞች ካምፕ፤ በዚህ ካምፕም የነበሩ የሌላ ብሔር ተወላጆችን እንዲሁ አፍነው አስረዋቸዋል። በዩኒቨርሲቲ እንደሰማችሁት ነው፤ ተማሪዎች ላይ ያደረጉትን፣ በሁሉም ላይ ነው የተሠራው። ይህ ሥራ ዓላማው የነበረው መጀመሪያ ሰሜን ዕዝን መምታት፣ በማግሥቱ ጠዋት ደግሞ ጎንደር እና ወልደያን መያዝ፣ ከዚያም አዲስ አበባ ባሉ ወኪሎች አማካኝነት ቦንብ ማፈንዳት፣ ከዚያም አዳማ፣ ሐዋሳ ቦንብ ይፈነዳል፣ ሀገር ይበጠበጣል፣ ከዚያ ወዲያ የፈለግነውን ማድረግ እንችላለን ብለው ነበር። እዚህ ያሉ ኃይሎች እየተዘጋጁ ነበር። መንግሥት ሲቀየር የሆነ የሆነ ቦታ ለመያዝ፤ የመጀመሪያ ሥራችን ጎንደር እና ወልደያን እንዳይያዝ ማድረግ ነው፤ ለዚህም አስቸኳይ ጊዜ ዐዋጅ በማግሥቱ ወጥቶ ሁሉም የታጠቁ ኃይል በአንድ ዕዝ ሥር ሆኖ እንዲሠራ አደረገን። የኦሮሚያ ልዩ ኃይል በኦሮሚያ አካባቢ ያለው መከላከያ ሙሉ ለሙሉ ስለሚወጣ ያንን ሸፍኖ በዚያ የሚመጣውን ጠላት እንዲመክት ተልእኮ ተሰጠው። የኦሮሚያ ልዩ ኃይል ከፍተኛ ውጊያ ሲያካሄድ ነበር፤ከፍተኛ ጥቃትም አድርጏል። እንደምታውቁት።የመከላከያ ሠራዊት ባይኖር ኖሮ መሐል ሀገር እንታመስ ነበር ማለት ነው።

የአፋር እና የአማራ ክልል ሚሊሻ እና ልዩ ኃይሎች በተለይ በድንበር አካባቢ ላይ በነበሩ ጥቃት በሚያጋጥማቸው ቦታዎች ላይ በከፍተኛ ተጋድሎ ተከላክለው የጠላትን የመስፋፋት ፍላጎት አስቁመዋል። የቤንሻንጉል ልዩ ኃይል እና የፌዴራል ፖሊስ በመተባበር በቤንሻንጉል አካባቢ ያለውን ሥራ እንዲሠሩ ተደረገ። የፌዴራል ፖሊስ እዚህ ከተማ ውስጥ ሆነው በፈንጂ እና በቦንብ ሊያሰቃዩን የሚያስቡ ሰዎችን ቀን ከሌት ፈትሸው እንዲያስታግሡ ሰፊ ሥራ ተሠርቷል። ለእነዚህ ሁሉ ከፍተኛ ክብር መስጠት ያስፈልጋል።

በተለይ በተለይ የመከላከያ ኃይልን በሚመለከት የተከበረው ምክር ቤት ብዙ ሀገራት የመከላከያ ሠራዊት ዩኒፎርም ለብሰው ታክሲ የሚጠብቁ ከሆነ ቅድሚያ ይሰጣሉ፤ አውሮፕላን ተራ የሚሄዱ ከሆነ ቅድሚያ ይሰጣሉ፤ ዩኒፎርም የሚከበርበት ምክንያት የጭንቅ ቀን ሕይወት ስለሚያስከፍል

ነው። እኛ ደሞዝ አንከፍላቸውም፣ ታውቃላችሁ ቢያንስ እንደ ሀገር እና ሕዝብ መለዮ የምናከብር እንሁን። በሰልፎች ቅድሚያ እንሰጥ። ውትድርና ለሀገር የሚከፈል ዋጋ መሆኑን የምናምን ዜጎች መሆን አለብን። አለበለዚያ የኢትዮጵያ ጠላት እንደ እንጉዳይ የሚፈለ ነው። ፆሄ ሀገር እንዲቀጥል ከፈለግን ለመከላከያ ክብር መስጠት ያስፈልጋል። ፆሄንን ሁሉም ዜጎች ማድረግ አለባቸው። ማገልገልም አለብን፤ ማክበርም አለብን። ፆሄን በማድረግ ነው በቀጣይ የሚገጥመንን ፈተና የምንወጣው። ጦርነቱን በሚመለከት እንደከዚህ ቀደም በግርድፍ ሳይሆን ትንሽ ገባ ገባ እያልኩ ለተከበረው ምክር ቤትና ለኢትዮጵያ ሕዝብ መግለጽ እፈልጋለሁ።

የመጀመሪያው ሥራ ወደ ጎንደርና ጎጃም እንዳይሰፋፋ ማድረግ ነበር። ወደ ኤርትራ እንዲያፈገፍግ ያዘዘነው ኃይል አለ፤ ግን መገናኛ የለም፤ ስልክ የለም። ያደረግነው ምንድነው? የጥቂት ወታደሮችን ስልክ ብቻ በተለየ መንገድ ለመክፈት በመሞከር እንዲሸኙ ማድረግና በኤርትራ በኩል ደግሞ ሰው በእግሩ ሄዶ ውጡ እንዲላቸው መልእክት ማድረስ ነበር። ግን ምን ያህል ሰው እንደወጣ አናውቅም። በተሟላ አልታዘዙም መጀመሪያ አዛዥ አንቀበልም ብለው ነበር።

የሰሜን ዕዝን አዛዥ በሚመለከት የተከበረው ምክር ቤት እንዲያውቅ የምፈልገው ነገር አለ። ጄኔራል ድሪባ የሰሜን እዝ አዛዥ ሆኖ እያገለገለ ውጊያው ከመጀመሩ ከ15 ቀን በፊት ስብሰባ ከአነርሱ ጋር ውሎ ምሳ ከበላ በኋላ ይታመማል። ራሱን ይስታል፤ ጦር ኃይሎች ይገባል።

አብረው የነበሩ ሰዎች አቅምሰውት ነው የሚል መረጃ አመጡ፤ እንደዚህ ዓይነት ነገር እንዳታወሩ፤ በሕክምና ይጣራ ብለን አለፍነው። ጄኔራል ድሪባ እስከዛሬ ድረስ ተነሥቶ ሥራ የሚሠራበት ደረጃ አልደረሰም። እሱ ሲታመምብን ነው ሌላ ምደባ የሄድነው እንጂ ምደባ ፈልገን አይደለም። ለካሰ እሱን በማከላሸት የሚመጣውን ትእዛዝ እምቢ በማለት የመቀጠል ፍላጎቶች ነበሩ። እስኪድን ድረስ ሰው መደብን፤ የተመደበውን አንቀበልም አሉ።

በምክትልነት የሚሠራውን ጄኔራል አዳምን አፈኑ፤ ጦሩ እንዳይገናኝ አደረጉ፤ የምታውቁት ነው። የመጀመሪያው ሥራችን እንዳይሰፋፋ ማቆም ነው። ማክሰኞ የምናውቀው ነገር የለም። መረጃም ማግኘት ችግር ነበር። ረቡዕ ዕለት ግን ያንን ጨርሰው ወደ አማራ ክልል ጥቃት ስለጀመሩ መከላከል ጀመርን። ኃይላችንን እያመጣን ከአንድ ከሁለት ቀን በኋላ ተደራጅተን ድንበር ለመዝጋት ሞክርን።

ድንበር ለመዝጋት ከሞከርን በኋላ የሰበት ማዕከሉን ተረጋግቶ ማሰብ እንዳይችል እያጠቃን ከትግራይ ወደ ኤርትራ የሄደውን ጦር ለማወቅ ሦስት ጄኔራሎች ይዤ ሄድኩኝ። ሦስት ጄኔራሎች ይዘን የሄድንበት ዋናው ምክንያት ጦሩን አይተን፤ ያለበትን ሁኔታ አይተን፤ ለማቀድ ነው። ጦሩ ጋር ስንሄድ ከፍተኛ አሳዛኝ ሁኔታ ነበረው። ጄኔራል አበባው ታደሰ ለግመታት የመራውና ያደራጀው ሰሜን ዕዝ ነበር። ጦሩ እሱን እያየ ሲያለቅስ የፈለገውን ርምጃ ትወስድብኛለህ፤ አልመለስም፤ በእግራ ነው የምገባው ከጦሩ ጋር አለ። ጄኔራል ጌታቸው ጉዲና ከትግራይ ከመጣ ሦስት ወር አይሞላውም፤ የራሱ ዕዝ ነው። ልጆቹ ናቸው የተመቱበት። ከጦሩ ጋር አለቀሰ፤ አልመለስም አለ። ጄኔራል ባጫ ደበሌም ነበር። ሦስቱ ነበሩ የሄዱት።

ጦሩ በጣም የሚያስደንቅ ጀግንነት ነበረው። በተለይ አንዳንዶቹን በኋላም አነሣቸዋለሁ ትጥቃቸውን ይዘው ማርከው ሁሉ የገቡ አሉ። ራቁታቸውን የገቡ አሉ። የጠወለለት አሉ። ልመናቸው በፍጥነት ይሄንን ጁንታ ወደ ሕግ እናቅርብ፤ እዚህ እንዳታቆዩን የሚል ነበር። በዚህ ምክንያት የሚያስፈልጋቸውን ካየንና ከለየን በኋላ፤ ምደባ አድርገን፤ አስተካከለን፤ በዛ አቅጣጫ ጠላት ጥርጣሬም አልነበረውም፤ አፍርሻለሁ ብሎ ስለሚያሰብ። አመራሮች መድበን በዚህ የማጥቃትና የስሕበት ማዕከል እያዳከምን፤ እዛ ስንደራጅ ቆየን። ሮኬቱን በሚመለከት ከሮኬት ጋር ቀድሞ እንዳይገቡላቸው ኢትዮጵያ ድሮ የነበሯት ሮኬቶች 100 ፐርሰንት እዛ ነው ያሉት። ሰዎቹም የአንድ አካባቢ ሰዎች ናቸው። ለማውጣት ብዙ ተሞክሯል። አሁን ግን ልክ ችግሩ ሲፈጠር ይህ ሮኬት አደጋ ያስከትልብናል ያህጋል መጀመሪያ ሮኬቱን እንዳይጠቀሙበት ብለን ስናጣራ ሁለት መረጃ ነው ያገኘነው።

አንደኛው መረጃ መቀሌ ያለው ሮኬት ሦስት መቶ ኪሎ ሜትር መንዝ የሚቸለው ሮኬት አለ፤ ሮኬቱን የሚያስተኩስ መሣሪያ አለ። ሮኬቱ ያለው ከተማ ውስጥ ነው። ማስተካኝው ደግሞ ወጣ ይለል። ከዚያ ዝቅ ያለ ዐቅም ያለው አድዋ ሜቴክ ግቢ ውስጥ ይገኛል። ሁሉም ወታደራዊ ሰዎች እኔም ባለሁበት ተጨቃጭቀንበታል። እንምታው፣ እንምታው በሚልም ተጨቃጭቀናል። የተከበረው ምክር ቤት እንዲገነዘብ የምንፈልገው መቀሌ ላይ የተከማቸውን ሮኬት መምታት ምን አልባት መቀሌን ሊያጠፋው ይችላል። ምን እንደሚያስከትል ርግጠኞች አይደለንም፤ አያጠፋውም፤ ቴክኒካሊ ከታየ የሚል ሐሳብም ቀርቧል።

ማብለያውን ብናጠፋው እንዳይሠራ ማድረግ ይቻላል ስለተባለ ማብለያው ከከተማ ውጪ ነው ዜጎቻችን አይጎዱብንም። ያ እንዲመታ ተደረገ። ከተማ ውስጥ ያለው ግን እንዳይመታ ተወሰነ። ተመትቶ ሰዎቻችን ቢያልቁ አደገኛ ስለሆነ። አድዋ ላይ ያለው ግን ከተማ ውስጥ ሜቴክ ግቢ ውስጥ ስለሆነ እርሱ ላይ ከተኮሰን በከፍተኛ ደረጃ አድዋን ያጠፋታል የሚል ስጋት ነበር። እንዲህ ዓይነት ስጋት እኛ አናደርስም ብለን ተውነው። በፍጥነት ጠላት ተዘጋጅቶበታል። ከቦታ ቦታ እየቀየረ ያው እንደምታውቁት የዕውር ድንብር ሙከራዎች አድርጓል።

ይህንን ካደረግን በኋላ የተከተለው አካሄድ ሳያውቁ የተቀላቀሉ ኃይሎች እጃቸውን መስጠት የሚያስችላቸውን ዕድል እንዲያገኙ ማድረግ ነው። ዜጎቻችንን እንዳይጎዱ የከተማ ውጊያ እንዲቀር ማድረግ ነው። ስኬታማ ሥራ ሠርተንበታል። ውጊያው በአጭር ጊዜ እንዲጠናቀቅ ለማድረግም ችለናል። የጠላትን የማድረግ ዐቅም በከፍተኛ ደረጃ እንዲቀንስ አድርገናል።

በነገራችን ላይ የጁንታው ኃይል ሑመራን ሳይጨምር ከሽራሮ መቀሌ ለመግባት 15 ዓመት ነው የፈጀበት። እኛ ግን በ15 ቀን ነው የገባነው። እኛም ሆነ እነርሱ በእግር ነው የገባነው። ጀግናው የመከላከያ ሠራዊት ከጎንደር ጫፍ ጀምሮ እስከ ሑመራ፤ ከሑመራ እስከ ሸሬ፤ ከሸሬ እስከ አድዋ በእግሩ ነው የገባው። አንዳንዶቻችሁ ዘገየ ስለምትሉ ብዬ ነው። መንገዱ በኮብራ መኪና ይሰለቻል፤ እንኳን በእግር። ወታደር ሆኖ ነው እንጂ ያደረገው እናንተ በኮብራም ይሰለቻችኋል። እኔም ይሰለቻኛል።

ይህንን ለማድረግ የተከተለውን አሰላለፍ፣ አደረጃጀት በግልጽ አነሣላችኋለሁ። እንትና ወጋ እንትና አልወጋም የሚል ውዥንብር ውስጥ እንዳትገቡ። ሳተናው ጀነራል በላይ፣ ልበ ቆራጡ ጄኔራል መሰለ የመጀመሪያውን የመከላከል ሥራ በጎንደር፤ በሑመራ በኩል ያለውንና ሑመራን የመያዙን ሥራ ከሌሎች ጓደኞቻቸው ጋር ሆነው መርተውታል። ሳተናው በላይም ሆነ ልበ ቆራጡ መሰለ የኢትዮጵያ ልጆች ናቸው። አማካሪም አልነበራቸውም፣ የተለየ ኃይልም አልነበራቸውም። እስከ ሑመራ በእግራቸው ሄደዋል። ትንታኑ ጄኔራል አበባው በምዕራብ ግንባር ወደ ተኮምብያ የወጣውን የኢትዮጵያ ወታደር አደራጅቶ አስታጥቆ ሽራሮን ተቆጣጥሯል። ቦታዎቹን እንግዲህ ላታውቋቸው ትችላላችሁ ብዙ ምሽጎች ስላሉ። እነ ገመሀሎ፣ ባድመ፣ ቢያራን የመሳሰሉትን ይዞ ሽራሮን እንዲቆጣጠር ተልእኮ ተሰጠው። ጄኔራል በላይና ጄኔራል መሰለ ሑመራን ከያዙ በኋላ አዲጎሹን ይዘው ተከዜን ተሻግረው ሽራሮ ላይ ከጄኔራል አበባው ኃይል ጋር እንዲቀላቀሉ ተደረገ። ይህ ኃይል ተደምሮ ነው ሽራሮና አክሱምን የያዘው።

ኢትዮጵያ ውስጥ የነበረው የመከካከያ እና የደህነነት አካሄድና ሥሪት ምንድን ነው ያስከተለው? ብክን ያየን እንደሆነ፤ ባከፉት ሁከት ግመት ተኩክ ዋና ዋና የሚባሉ ንብረት ያወደሙ፣ ሕይወት የቀጠፉና የአሁኑን ሳይጨምር የመንግሥትን ትኩረት የሳቡ 113 ግጭቶች ነበሩ። ይህ ማከት በየሳምንቱ የጦርነት ድግሰ ነበር። የመንግሥት ሥራ እዚህም እዚያም ማክቀስና መቅበር ነበር። ከአንደኛው ክቅሶ ሳይሆነ ወደከካኛው ክቅሶ መሄድ ነበር። ከውጥ ያካው ሥራ እንዲያሠራ በተቀናጀ መንገድ ውስጥ ያካውን ኃይል በመጠቀም በየቦታው ሽብር ይፈጠር ነበር።

በራማና እዚያ አካባቢ የነበረውን ውጊያ ጄኔራል ባጫ አደራጅቶ መርቷል። የጄኔራል ባጫ ተልእኮ ወደ እንቲጮና ዐድዋ የሚሄደውን ቦታ ምሽግ እንዲይዝና ሽሬ ሲጠጋ ያኛው ኃይል ዐድዋን መቁረጥ ነው። በዛላንበሳ ያለውን ከመያዙ በፊት ነበልባሉ ጄኔራል ባጫ የተሰጠው ተልዕኮ በዶረና በራማ በኩል ያለውን ኃይል ማደራጀትና ጀምሮ ሲባል መሄድ ነው። ለእርሱ ግን የሚጠበቁ ኃይሎች አሉ። በዛላንበሳ በኩል ግሰላው ጄኔራል ጌታቸው የወጣውን ኃይል አደራጅቶ በከፍተኛ ጀግንነትና ቆራጥነት ዛላንበሳንና አዲግራትን እንዲይዝ ተልእኮ ተሰጥቶታል። ልክ የእነ ጄኔራል በላይና የጄኔራል አበባው ጦር ሽሬ ሲደርስ፣ የአድዋውና የአዲግራቱ የፈጠነበት ምክንያት፣ በየቦታው የተደራጀ፣ ቀድሞ ምሽጉን የያዘ ኃይል ስለነበረ ነው።

በምሥራቅ በኩል በተለይ ከባድ መሣሪያን በማስተባበር ሥራ የጀመረው ወታደራዊ ሊቀ ጄኔራል ዓለምሽት ነበር። ከእርሱ ጋር ነገድንዳዱ ጄኔራል ሰሎሞን፣ አይበገሬው ጄኔራል ዘውዱ ነበሩ። ይህ አሰላለፍ ቋሚ አይደለም። የጀመርነው በዚህ መልኩ ቢሆንም በኋላ የተገለበጡ ጉዳዮች አሉ። ቶሎ ሲጨፈለቁ አንዳንዶቹ ወደሌላ ግንባር የሚሄዱበት ሁኔታ አለ። ምርጫው መሠረት ያደረገው እያንዳንዱን ተራራ ከማወቅ፤ የእያንዳንዱን ተራራ ከፍታ ነጥብ ከማወቅ፤ መሹለኪያ ቦታዎችን ከማወቅ አንጻር ነው። ሳተናው ጄኔራል አበባው ከኤርትራ ጋር በነበረው ውጊያ ያንን ቀጠና በስም በዝርዝር የሚያውቀው ነው። እንዲሁም ግሰላው ጄኔራል ጌታቸው በዛላንበሳ አካባቢ ያለውን ያኔም ከዚያ በኋላ በነበረውም በዝርዝር የሚያውቅ በመሆኑ ጠላት ከሚያውቀው ያልተናነሰ ወይም የተሻለ ዕውቀት ይዘው ነው ውጊያውን የመሩት። አንገት ቦታዎችን፣ አስቸጋሪ ቦታዎችን፣ ተራራማ ቦታዎችን በመለየት ለማካሄድ ተጠቅመንበታል።

እዚህ አዲስ አበባ፣ ድል ቁርሱ ጄኔራል ብርሃኑ ጁላ፣ ሁለት የማዘዣ ጣቢያዎችን ይዞ እጅግ የሚያስደምሙ 24 ሰዓት ከሁኔታው የማይወጡ ጀግኖች ጄኔራሎችን በመያዝ በኮማንድ ፖስት አጠቃላይ ሂደቱን ሲመራ ቆይቷል። ከእነዚህ መካከል አንዱ ሀገር ወዳዳ ጄኔራል ዮሐንስ ይገኝበታል። በሀገሩ የማይደራደረው ጄኔራል ዮሐንስ፤ አንፍናፊውና የጠላትን ኮቲ የሚከተለው ጄኔራል አሥራት፤ ካርታን እንደ ምድር የሚያገበው የዘመቻ መኮንኑ ጄኔራል ተስፋፍ፤ ግብአትን የሚያሳልጠው ጄኔራል አብዱራህማን፤ የሰው ኃይልን በከፍተኛ ሁኔታ የሚያመጋግበው ጄኔራል ሐጫሉ፤ የወገንን ዐቅም የሚገነባው ጄኔራል ሐሰንና ሌሎችም በአንድ ኮማንድ ፖስት ሥር ሆነው በሁለት ማዘዣ ጣቢያዎች፤ ቀንና ማታ ውጊያ ይመሩ ነበር።

እዚህ ጋር ሳልገልጽ የማላልፋቸው ሁለት ኃይሎች አሉ። አንደኛው አርአድ አንቀጥቅጡ ጄኔራል ይልማ ነው። የአየር ኃይል አዛዥ፣ በከፍተኛ ሁኔታ ጀግኖች ተዋጊዎችን

ይዞ ባሰብነውና ባለምነው ልክ ጦርነቱ እንዲጠናቀቅ ከፍተኛ ተጋድሎ ፈጽመዋል። ንሥሩ ጄኔራል ሹማና ጄኔራል ብርሃኑ በቀለ ልዩ ኃይሎችን በማደራጀት የሠሩ ናቸው። በነገራችን ላይ ስለ ልዩ ኃይሎች አላወራም። ምክንያቱም የኢትዮጵያ ጸሐፍትና አርቲስቶች፣ ፊልም ሠሪዎች፣ በዓለም ላይ የጣታገኙት ጀግንነት ተፈጽሟልና ሥሩበት። እኔ ጀግንነት ልለው የምቸለው ከሌላ ሀገር ጋር ተዋግተን ቢሆን ነበር። እኛ ከእኛ ስለሆነ፤ የተቃጠለውም ታንክ የእኛ፤ የሞተውም ሰው የእኛ ስለሆነ፤ እርሱ ላይ ጊዜ አላባከንም።

ነገር ግን ልዩ ኃይሉ መቀሌ ላይ አንድ ሰው ሳይሞት መቀሌን ለመቆጣጠር ያደረገው ጀግንነት በቃላት የሚገለጽ አይደለም። በሑመራ ላይ የነበረውን ምሽግ ይህ ልዩ ኃይል አንድ ሰው ሠውቶ ብርጌድ አፍርሷል። በፊልም ካልሆነ በስተቀር የእነዚህን ሰዎች ጀግንነት መናገር ያስቸግራል። በምሥራቅ በኩል የሄደው ልዩ ኃይል ፊት ለፊት ያለውን ጠላት አልዋጋም ብሎ ሰርሰሮ ገብቶ፣ የመጀመሪያውን ጥይት የተከሰው ውጊያውን ከሚመራው ጄኔራል ጀርባ ሆኖ ነው። ጠላትን ጨርሶ በትኖ፣ ጥይት ጨርሶ፣ በእጁ ከጠላት ተናንቆ፣ መሣሪያ የቀማ ጀግና አለ። በዚያ መንገድ ነው በ15 ዓመት የሄዱበትን በ15 ቀን ድል ማግኘት የተቻለው።

እዚህ ውስጥ ብዙ መጠቀስ ያለባቸው ሰዎች ቢኖሩም ጄኔራል ግርማ ክበበው፣ የ7ኛ ክፍለ ጦር አዛዥ፣ ክፍለ ጦሩ እየተዋጋ እስከደረሰንበት ቀን ድረስ እሞታለሁ እንጂ መሣሪያዬን አልሰጥም ብሎ ኃይሉን ይዞ ኤርትራ የገባው እሱ ነው። ትጥቁን ይዞ። መሸከም ያልቻለውን አቃጥሎ። እኛ ያን ሁሉ ታንክ፤ ያን ሁሉ መድፍ አልጠበቅንም፤ የተደራጀ ትጥቅ ያለው ኃይል ነበር ይዞ የወጣው። የ5ኛ ክፍለ ጦር አዛዥ ጄኔራል ሙሉ ዓለም እንደምታውቁት በሑመራ አካባቢ እስከ ሚደረሰለት ድረስ እየተዋጋ አንድም ትጥቅ ሳያስወስድ የቆየ ጀግና ነው። በባድመ በኩል የ8ኛ ክፍለ ጦር አዛዥ ጄኔራል ናሰር አባዲጋ ሙሉ ክፍለ ጦሩን፤ ሙሉ ዐቅሙን ይዞ ነው እየተዋጋ የወጣው። በኋላም እየተዋጋ ሽራሮን የያዘው እርሱ ነው። እንደነዚህ ዓይነት አስደማሚ ሰዎች፤ እንደነዚህ ዓይነት ለሕይወታቸው ቅንጣት የማይሳሱ ጀግኖች ኢትዮጵያ ባትፈጥር ኖሮ፣ ሁኔታው ካለምንም ጥርጥር አሁን ያለንበትን ነገር የሚቀይር ነበር። እንደምናቃቸው ሀገራት ኢትዮጵያን የሚያደርግ ነው።

እዚህ ውስጥ የትግራይን ሕዝብ ሚና፤ የትግራይን ሕዝብ ምንነት፤ የትግራይን ሕዝብ ሀገር ወዳድነት፣ የተከበረው ምክር ቤት በትክክል እንዲገነዘበው እፈልጋለሁ። አንደኛ በግጭቱ ቀን መከላከያን አትንኩት ብሎ ባንዳ ተብሎ የተመታ ትግራዊ አለ። ገና ሲጀመር አትንኳቸው ብሎ፤ ሕይወታቸውን ለማዳን ከፍተኛ ሙከራ ያደረጉ ሰዎች አሉ።

ወደ ኢርትራ ከወጣው ጦር ጋር አብራ እወጣለሁ፤ እናት ኢትዮጵያ ስትወጋ አብራ አልቀመጥም ብሎ የወጣ ትግራዊ አለ። ጥፋቱን ብቻ ሳይሆን ልማቱን ማየት ጥሩ ነው። በሁሉም በኩል እንዴት መከላከያን ትመታለችሁ ብሎ ከመከላከያ ጋር የቆሰለ የተመታ ሰው አለ። ጉዳዩ የኢትዮጵያዊነትና የሰግብግብ ጁንታነት እንጂ የኢትዮጵያና የትግራይ አልነበረም። በኋላ ሸራ ሰንደርስ 200 ብራል ሕዝቡ አምጥቶ አስረከቧል። <ይህ የእናንተ ነው፤ እናንተን ምቱ ብሎ ሰጥተውናል፤ እኛ አንመታችሁም > ብለው ሰጥተውናል።

አክሱም ሰንደርስ ዐርባ የሚጠጉ ቁስለኞችን ደብቆ አቆይቶ <እንካችሁ ተረከቡ፤ እስረኛ ፈተናል > ብሏል ሕዝቡ። መቀሌ ስብሰባ ነበረ፤ <ዘገያችሁብን እንኳን መጣችሁ፤ ከመጣችሁ እንኳን አልቀረ ቶሎ በርትታችሁ ወደ ነበረ ሕይወታችን እንመለስ። በአንዳንድ ከተማ የሚታዩ ዱርዬዎችም፣ የተበተነው ኃይልም፣ ዘረፋና ጥፋት እንዳያካሂዱ፤ ውድመት እንዳይደርስ፤ የዚህ ሀገር የመከላከል ሥራ ስሙ እንዳይጠለሽ በፍጥነት አስተዳደር ይመሥረትልን > ብሎ እጁን ዘርግቶ የተቀበለ ነው መቀሌ። ወታደራዊ ሀገር ወዳድ በመሆኑ አንድም ጥፋት ሳያደርስ ነው መቀሌ የገባው።

ይህ ኃይል ግን በምድር ብቻ አልተዋጋንም። አንደኛ ቅድም እንዳንግሁት በእኛ መከላከያ ውስጥ ሻምበሎ ምናምን ወጥቶ ወደዚያ ሲሄድ አመራር የሌለው ጦር ሆኗል ማለት ነው። ዋናው ትጥቅ ተወስኗል፤ ለመከላከል የሚያመች የተሻለ ቦታ ተይዟል። በዲፕሎማሲ ቀደም ብለው ብር ይዘው ሰዎች ተሰማርተዋል፤ ብዙ ሎቢ ተደርጓል፤ እየሄዱ ሎቢ የሚያደርጉ ሰዎች አሉ፤ በሚዲያ ሎቢ የሚያደርጉ ሰዎች አሉ፤ በሁሉም ነው ውጊያ የተከፈተብን። በሁሉም ተከፈተና ብዙዎቹ ወዳጆቻችን ወደ ንግግር ግቡ አሉ።

የተከበረው ምክር ቤት እንደሚያውቀው እኛ ንግግር በጣም ነው የምንፈልገው። ጦርነት በጣም ነው የምንጠላው። ስለምናውቀው፤ ለምንናል። እስኪጨፈጭፋን ጊዜ ድረስ ለምንናል። ከዚያ በኋላ ግን <ጎንደርን ያዙ፤ ወሎን ያዙ፤ አዲስ አበባን እንደፈለጋችሁ አድርጉ > ማለት ነው የቀረን፤ የተውነው ጉዳይ አልነበረም። እነርሱም ነገር እየከረረ ሲሄድ ፖለቲካ ምናምን ማለት ጀመሩ። ፖለቲካ ካልክ ሰሜን ዕዝን፣ 20 ዓመት የጠበቀህን አትመታም መቼም። በነገራችን ላይ ማንም ሀገር አያደርገውም፤ እኛን ነው ተነጋገሩ ያሉን እንጂ ማንም ሀገር የመከላከያ ጦር ቢመታበት ይዋደቃል እንጂ አይነጋገርም። እኛ ግን ድኻዎች ስለሆንን ነው ይህን ያሉን።

ለወዳጆቻችን ያለን መልእክት ዲፕሎማሲን እናውቃለን፤ ኢትዮጵያ ማለት የተባበሩት መንግሥታትን የመሠረተች ሀገር ናት፤ ኢትዮጵያ ማለት አፍሪካ ጎብረትን የመሠረተች ሀገር ናት። ስለዚህም ስለዲፕሎማሲ አይነገራትም። በሰላም፤ በድርድር የምንታወቅ ሀገር ነን። ሰላም አስከባሪ ሆነን ብዙ ያገለገልን ነን። በኮሪያ እና በበርካታ የአፍሪካ ሀገራት። ይህ ይቀጥላል። ግን ለወዳጆቻችን መንገር የምፈልገው ነገር ከእኛ ጋር ወዳጅ መሆን ከፈለጋችሁ እኛንም ማወቅ አለባችሁ። እኛ ምንም ድኻ ብንሆን መንግሥት በመሆን በጣም ብዙ ዓመታት እንቀድማለን። አንዳንዶቻችሁ ሳትፈጠሩ መንግሥት የነበርን ሀገር ነን። እንደ ሀገር ሳትቆሙ ሀገር የነበርን ሀገር ነን። ሀገረ መንግሥት ግር የሚለን ሕዝቦች አይደለንም። ይህንን እንድታውቁ እንፈልጋለን። እንኳን ዛሬ የዛሬ መቶ ዓመት የተሻለ ትጥቅ ያለው ኃይል ልግዛችሁ ብሎ <ሞታችንን እንመርጣለን እንጂ አንገዛም> ያልን ብቸኛዋ ነጻ ሀገር ነች - ኢትዮጵያ። ይህንን ከረሳችሁ ማስታወስ ያስፈልጋል።

ሦስተኛው፤ የተከበሩ አፈ ጉባኤ ክብራቸውም፤ ሽልማታቸውም፤ ውዳሴያቸውም የኢትዮጵያ ህልውና ነው። በመደለያ በኢትዮጵያ ህልውና የሚደራደር ኢትዮጵያዊ አትጠብቁ። ስሕተት ነው እሱ። ሰላም ወዳድ መሆናችን ለሰላም የምንተጋ መሆናችንን ተገንዝባችሁ የእኛን ነገር አውቃችሁ፤ በትብብር መንፈስ እንሥራ እንጂ ድህነት አይደለም። ድህነት ቢመጣ ክብሩን አሳልፎ የሚሰጥ ኢትዮጵያዊ የለም። እንግዲህ ይህንን ነገር እንዳትፈርዱብን፤ የእኛ ጥፋት አይደለም።

አባቶቻችን ናቸው በደም ውስጥ ያሳለፉብን፤ አንቸልም። በሳንቲም ማስፈራራት አይሠራም። ተከባብሮ መሥራት ብቻ ነው የሚያዋጣው። ለሠጋችሁ ሰዎችም ኢትዮጵያን ኢትዮጵያዊ እያለ ማሸነፍ አይቻልም። ካለቅን በኋላ የፈለገውን ነገር ማድረግ ይችላል። ኢትዮጵያዊ እያለ ማንም ማሸነፍ አይችልም፤ ዛሬም ወደፊትም። በዚህ መንገድ ማሰብ ተገቢ አይደለም። ተጨንቀን ተመረን ሕግ ለማስከበር ስንሞክር እኛን ማድመጥ አስፈላጊ ነው። ይህ ለቅናቹ ወዳጆቻችን ነው። እዚህ ውስጥ ደግሞ የተደበቀ አጀንዳ አለ። የተደበቀው አጀንዳ ስም መጥራት አልፈልግም የእኛ ጎረቤቶች በሙሉ የደመቀ ኃይልና የዐቢይ ኃይል ያላቸው ናቸው። ደመቀና ዐቢይ ተነጋገሩ እንጂ፤ ደመቀ የአንተን ወታደር ወደዛ አስጠጋ፤ ዐቢይ የአንተ ወታደሮች ወደዚህ ይሁኑ የሚል ነው አካባቢው በሙሉ። ደመቀና ዐቢይ አልተሰማሙም፤ ኪጋሊ ላይ ድርድር ያድርጉ፤ ጆሃንስበርግ ድርድር ያድርጉ፤ እየተባለ ሀገር ለሀገር የሚዘርበት ቀጣና ነው አካባቢያችን በሙሉ። ያን ኢትዮጵያ ላይ መድገም አይቻልም፤ ኢትዮጵያ አንድ መንግሥት ነው ያላት። የኢትዮጵያ መንግሥት በሕግ ይሠራል፤ ለሕግ ይገዛል፤ ካጠፋ በሕግ ይጠየቃል።

“

ወታደሩን ተወቅና ፖከቲካ ውስጥ ኢሕአዴግ ከፈረሰ
ኢትዮጵያ ትፈርሳከኝ የሚባክ መርዘኛ አስተሳሰብ አከ።
፡ ኢሕአዴግ የሚባክ ትናንትና የተፈጠረ ፓርቲ ከሰንት ሺ
ዓመት የነበረችን ሀገር በእርሱ ህክውና ካይ እንድትመሠረት
አድርጎ ማሰብና መሥራት በጣም አደገኛ ነገር ነው።

ለዚህን ዓይነት ጉዳይ ለሌሎች ምን ማለት ነው? ከሚሉት ጋር ነው የምንነጋገረው? በእርግጥ የተከበረው ምክር ቤት እንዲገባው የምፈልገው የኢትዮጵያ መንግሥት ድርድር ሲያደርግ እንደነበር ነው። ውጊያ እየተዋጋ፤ ድርድር አያደርግም የሚለው ውሸት ነው፤ ድርድር ስናደርግ ነበር። ባለፉት ሁለት ሦስት ሳምንታት ውጊያ ላይ እያለን ድርድር ነበር። የዓለም መንግሥታትም እንዲያውቁት። ይህ ድርድር የተካሄደው ከይከተሉት ሙሉ ጋር ነው። ከሕጋዊው የትግራይ አስተዳደር ጋር። ከእርሱ ኮሚቴዎች ጋር ድርድር ላይ ነበርን። እንዴት ነው ትግራይን የምናረጋጋው በሚለው ጉዳይ ላይ ውይይት አድርገናል። አንደኛ ሕግ አስከብሩ፣ ወንጀለኛ ያዙ፤ ሁለተኛ ከተማ ውስጥ እንዳትዋጉ፤ በያዛችሁት አካባቢ ክልሉን የመገንባትና የማቋቋም ሥራ ሥሩ፤ ብሎ ይከተሉ ሰቅድ ሰጥቶን፣ በዚህ ላይ ድርድር ስናደርግ ነበር።

ከወንጀለኛ ጋር ካልተደራደርክ ድርድር የለም የሚለው ስሕተት ነው። ከሕጋዊ አካል ጋር ማስንደራደር ስንመካከር ነው የከረምነው። ወደፊትም ይቀጥላል ይሄ። ለጎረቤትም አልመክርም፤ ሱዳኖችም እንዳትሞክሩት አይጠቅምም፤ ሶማሊያም እንዳትዋጉ አይጠቅምም፤ እኛ አንፈልግም ውጊያ። ሰላም ነው የምንፈልገው፤ ይህ ማለት የራስን ፍላጎት መግለጽ እንጂ በዚያ በኩል ያለው በጥሬ ሲመታህ ነገር እንደሚቀየር ግልጽ ነው። የሆነ ሆኖ እባካችሁ ተረዱን፤ እኛ ውጊያ እንፈልግም። በክብራቸውን ከመጣ ግን ለማንም አንመለስም። ይህን ማወቅ አስፈላጊ ይሆናል። እንግዲህ ወንጀለኞችን ለሕግ ማቅረብ በሚል የተነሡ ሐሳቦች አሉ። የሀገር ክህደት የፈጸሙ፤ የሽብር ሥራ የሠሩ፤ ወንጀለኞችን ያስተባበሩ፤ የደፈሩ በርካታ ሰዎች አሉ። ይህ ከዘመቻው ጋር በደንብ ተግባብቶ መረዳት አስፈላጊ ነው። የመጀመሪያ ሥራ የታፈኑብንን ነጻ ማውጣት፤ የተገደሉብንን መቅበር፤ የተቀማነውን ታንክ ማስመለስ ነበር። በሺህ የሚቆጠር ቁስለኛ ተመልሷል፤ የሞቱብንን ቀብረናል፤ የመንግሥትን ሀብት መልሰን ይዘናል። ለምሳሌ መቀሌን ከያዘን በኋላ መከላከያ መቀሌን ይካለሁ ፍተሻ ለጀምር ወይ? ብሎ ነበር፤ አይቻልም ነው ያልነው። መከላከያው ሥልጠናውና ብቃቱ ለመዋጋት ነው። ከተማ ውስጥ ለመፈተሽ ልምድ የለውም ሊያጠፋ ይችላል። ቦታህን ያዝና ቆይ፤ የሠለጠነ ፖሊስ ገብቶ ሥራውን ይሠራል ተባለ።

መከላከያ አንድም ሰው ቤት ውስጥ አልገባም። ቤት ወስጥ አልገባም ብቻ ሳይሆን በተቆጣጠረው አካባቢ ወንጀለኛ የሚታሰሰው በፖሊስ ነው። መቀሌ ስንቃረብ ኩያ አካባቢ፤ ነጃሺ አካባቢ፤ውቅሮ አካባቢ ብታምኑም ባታምኑም አርሶ አደሩ ምንም እንዳልተፈጠረ ማሳ ይሰበሰብ ነበር። ያውቃል የራሱ ወታደር እንደሆነ፤ ምንም የተፈጠረ ነገር የለም፤ ፕሮፖጋዳውንም ያውቃል። ሁለተኛው ጉዳይ ሁለት ጊዜ 72 ሰዓታት ሰጥተናል። ለምን 72 ሰዓት ተሰጠ? ለምን ተራዘመ? የሚሉ ሰዎች አሉ። ብዙ ዓላማ ነው ያለው። የተራዘመበት ምክንያት፤ ሁሉንም ግን አልገልጸውም፤ አንደኛው ወደ መቀሌ እየተቃረብን ስንሄድ በዚያ ፍጥነትና ሞራል የመጣው ኃይል፤ ጁንታው አለ ብሎ የሚያስበው መቀሌ ላይ ስለሆነ፤ ትንሽ ረገብ አድርገን በስሜቱ ላይ ካልሠራን፤ በኋላ የሚጸጽተን ነገር ሊፈጠር ይችላል። ጁንታውን አገኘሁ ብሎ በትልቅ ሞራል ከሚገባ፤ ልዩ ፕላን አውጥቶ፤ በተለየ መንገድ ጉዳት እንዳይኖር አድርጎ፤ በተለየ መንገድ እንዲሠራ ማድረግ ይገባል።

ሁለተኛ ጁንታው እንዳየነው በሄደበት ሁሉ እያጠፋ ስለሚሄድ፤ መቀሌ አካባቢ ሊያጠፋ ይችላል። ሦስተኛ ውጊያ የማይፈልጉ በርካታ ሰዎች አሉ፤ እጃቸውን ያልሰጡ በርካታ ሰዎች አሉ፤ ለእነርሱም ዕድል መስጠት ያስፈልጋል። ሌሎችም ምክንያቶች አሉ። እንደምንገባ እናውቃለን፤ እንደምንይዝ እናውቃለን። ግን ዕቅድ አውጥተን፤ አሰበን፤ ሰከነን፤ አላማርተን፤ ሐላፊነት ሰጥተን፤ ማድረግ ስላለበን ነው ያዘገየነው። በአጭር ጊዜ ብለናል፤ በአጭር ጊዜ ጨርሰናል። ከዚህ ቢፈጥንም ጥፋት ያመጣል፤ ከዚህ ቢዘገይም ጥፋት ያመጣል። በተቀመጠለት ጊዜ ነው የተከናወነው። በእርግጥ መከላከያ በሁለት ሳምንት እጨርሳለሁ የሚል ዕቅድ አቅርቧል። ነገር ግን በመንግሥት እንዲታይ ተደርጎ የተወሰኑ ቀናት እንዲጨመር ተደርጓል። ምክንያቱም ተነጻጻሪ ጉዳቱ እንዲፈጠር ስለማይፈለግ።

አሁን ቀጣይ ያለው ሥራ ወንጀለኞች ከተደበቁበት እያወጡ መያዝ ይሆናል። ወንጀለኞች ተሰባስበው ወደ ሆነ አካባቢ ሄደዋል። እንታገላለን፤ የሚል ነገርም ያነሣሉ። ከማን ጋር ነው የሚታገሉት? መታገል ያለባቸው ከራሳቸው ጋር ነው? ከገዳይ ሐሳባቸው፤ ከዘራፊ ሐሳባቸው፤ ሕዝብ ከሚያፍን ሐሳባቸው ጋር መታገል ያለባቸው። የትግራይ ወጣት ምን በወጣውና ነው ከእነዚህ ጋር የሚታገለው። ተደራጅቶ በፖለቲካ ብልጽግናን ማሸነፍ ይችላል። የትግራይ ወጣት፤ በጥይት ሳይሆን በፖለቲካ ነው መታገል ያለበት። በሰላም በምርጫ በቡሌት ሳይሆን በባሎት ነው ያልነው ። በጥይት ሳይሆን በምርጫ ኮሮጆ ይሁን ነው ያልነው።

በነገራችን ላይ እነዚህ ሰዎች ዐርባ ምናምን ዓመት እንዋጋ እያሉ የትግራይን ወጣት እያሰጩረሱ፤ አንዳቸውም ሳይሞቱ ሀገረ ሰላም ገቡ። እንዋጋ ማለት እኔን ጠብቀኝ፤ እኔ አልሞትም፣ አንተ ሙትልኝ ማለታቸው ነው። እና የማን ሞኝ ነው ከዓመት ዓመት ለእነርሱ ነፍስ እየገበረ እነርሱን የሚያኖረው። ጀግኖች ቢሆኑ ኖሮ የመቀሌን ሕዝብ ጥለው ከሚሄዱ እዛው እየተዋደቁ ይሞቱ ነበር። አንተ ተዋጋ እያሉ ይሸሻሉ። ይህ በጣም አደገኛ ነገር ነው። ትምህርት ወስደው ቶሎ ብለው እጃቸውን ይሰጣሉ ብለን እናምናለን። በሕግ ካልሆነ ያው በውጊያ ነው። ውጊያ ደግሞ ሕይወት ይቀጥፋል።

እኛ እየተከተልናቸው ነው፤ ብዙ ርቀት ሊሄዱ አይችሉም። እነርሱን በሚመለከት ሁልጊዜ አፋቸው አይሞትም። ከቤተ መንግሥት ሲወጡ፣ ቤተ መንግሥት ምን ጉዳይ አለን፤ አዲስ አበባ ሆነን እናስተዳድረዋለን አሉ፤ ከአዲስ አበባ ሲወጡ ገደል ይግባ መቀሌ ሆነን እናስተዳድራለን አሉ፤ ከመቀሌ ሲወጡ ደግሞ ሀገረ ሰላም ነን ይላሉ። እንደዚህ አይሆንም። ሕዝብ እያሰጩረሱ ላለመሄድ ቆም ብሎ ማሰቡ ጠቃሚ ነው። የእኛ ቀጣዩ ሥራ ትግራይን መገንባት ነው። የትግራይ ሕዝብ ከፍተኛ ችግር ያለበት ሕዝብ ነው። የተከበረው ምክር ቤት ማወቅ ያለበት፣ አብዛኛው የትግራይ ሕዝብ የሚኖረው በሬሽን ነው። ያም ሬሽን እየተቀነሰበት ነው ኑሮውን እየገፋ ያለው። አሁን ማድረግ ያለብን ሕዝባችንን ከችግር ማውጣት ነው። ከችግሩ መውጣት እንዲችል መደገፍ አለብን፤ ማቋቋም አለብን፤ የተሰደደውን መመለስ አለብን።

ስደተኛን በሚመለከት 30 ሺሕ ሰው ገደማ ተሰደዱ የሚል ነው። የተከበረው ምክር ቤት እንደሚያውቀው ይህ ለውጥ በሚልዮን የሚጠጉ ዜጎች ተፈናቅለው ለመመለስ ተችሏል። 30 ሺሕ ለእኛ ቁርስ ናት። ልምድ አለን። በሶማሌ ልምድ አለን፤ በጌዲኦ ልምድ አለን። አቋቁመናል።

በሳምንት እንቋቁማለን። ከተባበሩት መንግሥታትም፤ ከሱዳን መንግሥትም ተባብረን እንመልሳቸዋለን። ወንጀል እስካልሠሩ ድረስ። ግን አንድ ችግር አለ፤ ሴቶች በብዛት የሉም፣ ሕጻናት በብዛት የሉም። ወጣት ነው በብዛት ስደተኛ ያለው፤ ይህ ወጣት ማነው? የሚለውን ጊዜ የሚመልሰው ይሆናል። ማይካድራ ላይ አርዶ ከሆነና ማስረጃና መረጃ ከተገኘበት በሕግ ይጠየቃል። ንጹሕ ዜጋ ከሆነ ግን ያቋቋምነው ኮሚቴ አለ፤ ዝግጁ ነን፤ ዓለምም በዚህ ጉዳይ ማገዝ ከፈለገ በራሹን ክፍት ነው። እኛ ዜጎቻችን ውጪ እንዲቀመጡ አንፈልግም።

የፖለቲካ ውይይት ከክልሉ ሕጋዊ ፓርቲዎች፤ ከአረና ከትግራይ ዲሞክራቲክ ፓርቲ፤ ከትግራይ ብልጽግና እና ከሌሎች ሕጋዊ ፓርቲዎች ውጪ አንድም ሰው ትግራይን እንዲያስተዳደር አንፈልግም፤ አናደርግም። ትግራይ የተከበረ ሕዝብ ነው፤ ራሱን ማስተዳደር ይችላል። እንኳንም ከአፈና ወጣ እንጂ። በራሱ ልጆች በአጭር ጊዜ ምርጫ አካሂደን ሕዝቡ በፈለገው ሰው ይተዳደራል። ከጁንታው ጋር ያለው ጉዳይ ሕግ ማስከበሩ ይቀጥላል። እንደ መንግሥት ሆኖ እንደ ሀገር ሆኖ ያለው ጨዋታ አበቃ እንጂ እንደ ግለሰብ ጥፋተኞች ካሉ ቀጣይ ይሆናል። ግን ለጁንታውም ቢሆን ምክር መስጠት ጥሩ ነው።

አንድና ሁለት ወንጀለኛ ላለመስጠት ተብሎ ይህ ሁሉ ነገር ተፈጠረ መጀመሪያ። አሁን እኛ ወታደር ሆኖ የከዳንን ወታደር ሕግ አለው እርሱ ይዳኘዋል። ፖለቲካ ላይ የምንፈልጋቸው ሠላሳ ዐርባ ሰው አይበልጡም፤ ቁልፎቹ። ሠላሳ ዐርባ ሰው እጅ ላለመስጠት ብሎ ወጣት ማስፈጀት የለበትም። አይገደልም በሕግ ይጠየቃል። ለሠላሳ ሰው ተብሎ የሚፈረስ ክልል እንዳይኖር ሰፊ ሥራ መሥራት አለብን። የወደፊት ሥራችን መገንባት፣ ማረጋገጥ፣ ሰላምን ማምጣት ነው። ከዚህ ውጪ የሚቀጥለውን ምርጫ ዲሞክራሲያዊ ማድረግ ነው። የተከበረው ምክር ቤት እንዲያውቅልኝ የምፈልገው ነገር ለኢትዮጵያ ዲሞክራሲ ፍቱን መድኃኒት ነው። ምርጫው ተአማኒ መሆን አለበት፤ ዲሞክራሲያዊ መሆን አለበት፤ ምርጫ ቦርድ በሚያስቀምጠው መርሐ ግብር መሠረት መፈጸም አለበት። ለዚህ የምንገዛና ዝግጁ መሆን አለብን። ይህ ምክር ቤት ብዙ ድምፆች የሚሰጡበት መሆን አለበት። ዋስትናችን እሱ ነው። ይህ ለትግራይም ለኢትዮጵያም ይሠራል። ከውጭ አንጻር ጎረቤታችንን ማስቀደማችን ጠቅሞናል። ወደፊትም ይቀጥላል። አጠናክረን መቀጠል አለብን። የኢትዮጵያ ሕዝብም በትብብር ትግራይን መገንባት አለበት። ጉዳቱን ካዩን በኋላ በመንግሥት የሚሠራውን በመንግሥት እንሠራለን፤ ሕዝባችን መተባበር አለበት። በመጨረሻ ለውጪዎችና ለውስጥ መልእክት አለን። ከውጭ የትኛውም ኃይል ከኢትዮጵያ ጋር በሰምምነት፤ በድርድር መሥራት ለሚፈልጉ በራችን ክፍት ነው። ነገር ግን በግፍ፤ በጨዋታ፤ በአሻጥር ኢትዮጵያን ለማሸነፍ የሚፈልጉ ሀገሮች ካሉ፣ ቁጭ ብለው ታሪክ እንዲማሩ ነው የምመክራቸው፤ አይቻልም። በሰላም፤ በምክር፤ በዲፕሎማሲ ነው ከእኛ ጋር መሥራት የሚቻለው። ለውጪዎቹ ያለኝ ምክር ይህ ነው።

ለውስጥ፤ ጁንታውን በሚመለከት በግል ከከበደም፤ ከተሰማም ጋር ጥላቻ የለኝም በግሌ፤ እናንተም እንዳይኖሩቸው፤ ጥላቻችን ከእሳቤው ነው። እንደኛውን ጁንታ አባረን ሌላኛው ጁንታ እንዳንሆን ጥንቃቄ ማድረግ ይገባል። ይህ ጁንታ ነው እያልን አማራጭ ኦሮሞ፣ ትግሬ፣ ብሉን በዘር የምንጣላ ከሆንን፤ እኛም ጁንታዎች ነን ማለት ነው። ስለዚህም የትግራይ ተወላጆች በትግራይም ይሁኑ ከትግራይ ውጪ ያሉ፣ ከጁንታው ጋር ግንኙነት የሌላቸው ከሆኑ፣ በኢትዮጵያዊነታቸው መውደድና ማክበር አለብን። ይህንን ካለደረግን ቦታው ይለዋወጣል እንጂ የሚመጣ ለውጥ የለም። ይህ እንዳይደረግ መላው የኢትዮጵያ ሕዝብ ከፍተኛ ጥንቃቄ ማድረግ አለበት።

በመከላከያ፤ በፖሊስ፤ በሲቪል ተቋማት የትግራይ ተወላጆችን በተመለከተ አስፈላጊው ጥበቃ ማድረግ ያስፈልጋል። ባለፉት ጊዜያት የተወሰኑት ከሥራ እንዲወጡ ተደርጓል። እነርሱ ማሰብ ያለባቸው ሁለት ነገሮች አሉ። አንደኛ እዛ ከፍተኛ ጭፍጨፋ ተካሂዷል። ስለዚህ ያን የሚያከል ሠራዊት በብስጭት ጉዳት እንዳያደርስ ጥንቃቄ ማድረግ ይገባል። እነርሱን መጠበቅ ያስፈልጋል። ሁለተኛ ምንም ጥርጥር የለውም፣ ብዙ የተገዛ ሰው ነበር እዚህ። ቤቱ ፈንጂ ያለ፤ ቦንብ ያለ። ለማፈንዳት የተዘጋጀ። ገና ለገና እንትን ብለን እስከሚፈነዳ አንጠብቅም ማለት ነው። ከማይከድራ መማር አለብን። እየተጣራ ግን ሁሉም ቦታውን መያዝ ይገባዋል።

ሌላው፤ ጦርነትን ማሸነፍ እንደመሸነፍ የራሱ ድካም አለበት። ጦርነቱን በከፍታ ጀግንነት፣ በብቃት አሸንፏል። ነገር ግን ይህ ነገር ወደ እብሪት ከወሰደን ጥፋት ነው። የድል አድራጊ ዘፈን ማቆም አለብን። በእኔ እምነት ያሸነፈው እውነት ነው። ያሸነፈው የኢትዮጵያ እናቶች ዕንባና ጸሎት ነው። ሌላው ሰው ትጥት መሆን አለበት። ትጥት መሆን ማለት ላለመጥላት፣ ስለ አሸናፊነት በማውራት ጊዜ ከማሳለፍ ይልቅ፣ ወደ ዋናው ውጊያ መግባት አለብን። ዋናው ውጊያ ገና አልተነካም። ከድህነት ያልውጡ ሀገራት ቢያንስ በአሥር ዓመት አንድ ጊዜ ውጊያ ይደግማሉ። ቢያንስ ከውጊያ ካልወጣን ወደ ብልጽግና ካልሄድን፣ አትጠራጠሩ ከጁንታ ኤክስ ይቀርና ከጁንታ ዋይ ጋር እንደገለገለን። እንደዚህ ከሚሆን በፍጥነት ከውጊያ ታሪክ እንድንወጣ፣ በፍጥነት ወደ ብልጽግና መሄድ አለብን። ወደ ልማት መሄድ አለብን።

ለዚህ ደግሞ የኢትዮጵያ ሕዝብ አሁን ያሳየውን ቁርጠኝነት፤ አሁን ያሳየውን ተባባሪነት፤ በልማት ላይ መድገም አለበት። ከልመና ያልወጣ ሀገር የተሟላ ነጻነት የለውም። አዛዥ አለቃው ብዙ ነው። ከልመና ለመውጣት ጨክን ልንሠራ እንችላለን። መቀየር እንችላለን። ብቃቱ ግልጽነቱ አለ። በእርሻ፣ በኢንዱስትሪ፣ በከተሞች፣ የጀመርናቸውን ብናጠናክር ድህነትን እንረታዋለን። ዕድገት በአንድ ሌሊት አይመጣም። ዕድገት የሚያመጡት ደግሞ ኢትዮጵያውያን ናቸው። ሌላው አጋዥ ነው። በልመና ዕድገት አይመጣም። በዜጎች ጥረትና ሥራ ብቻ ነው ዕድገት የሚመጣው። ወደ ብልጽግና እንድንሄድ ተጨማሪ ውጊያ እንዳይኖር፣ ግጭት እንዳይኖር፤ በብሔር መከፋፈል እንዳይኖር፣ ይህ ድል መናጠቅ እንዳይኖር፣ ከዚህ ጎሊና ወጥተን ወደ ልማታቸን፤ ወደ ሰላማችን፤ ወደ ሕጋዊ ምርጫችን እንድንሄድ ከሁላችንም ብዙ ይጠበቃል። የኢትዮጵያ ሕዝብ ይህን እንዲያደርግም አደራ እላለሁ።

**ኢትዮጵያ፣ በክፍቷ ጥረት ታፍራና ተከብራ፣
በክፍቷ ደም ህክውናዋን ጠብቃ ትቀጥካክች!**

አመሰግናክሁ!

ጦርነቱን ከፍ ባከ ጀግንነት በብቃት አሸንፈናክ። ነገር ግን ይህ ነገር ወደ ዕብሪት ከወሰደን ጥፋት ነው። የድክ አድራጊ ዘፈን ማቆም አክብን። በእኔ እምነት ያሸነፈው እውነት ነው። ያሸነፈው የኢትዮጵያ እናቶች ዕንባና ጸኑት ነው። ከካው ሰው ትኑት መሆን አከበን። ትኑት መሆን ማከት ስከላሸናፊነት በማውራት ጊዜ ከማሳከፍ ይከቅ ወደ ዋናው ውጊያ መግባት አክብን። ዋናው ውጊያ ገና አከተነካም። ከድህነት ያከውጡ ሀገራት ቢያንስ በዐሥር ዓመት አንድ ጊዜ ውጊያ ይደግማኩ። ቢያንስ ከውጊያ ካከወጣን ወደ ብክጽግና ካከሄድን አትጠራጠሩ ጁንታ እክስ ይቀርና ከጁንታ ዋይ ጋር እንዋጋክን።

ፊርድ አብይ አህመድ
ABIY AHMED

RESPONSES BY
PRIME MINISTER

ABIY AHMED

TO QUESTIONS RAISED BY
THE HOUSE OF PEOPLE'S
REPRESENTATIVES ON LAW
ENFORCEMENT OPERATIONS
IN TIGRAY REGION

NOVEMBER 30, 2020
ADDIS ABABA, ETHIOPIA

“

A person can vindicate himself in one of two ways. One is through forgiveness. The other through justice and revenge. We will forgive and forget the abuses we have suffered and cross over collectively in the spirit of “medemer,” brotherhood, love and forgiveness.” Let forget the past misdeed and we forgave. If we bring up past abuses, there are many whose lost their legs, whose fingernails pulled, and who were left orphans. There are those who left their countries due to government’s abuse and died at sea. If all these countless victims move to vindication, it could lead to destruction, we reiterated the need to put behind the abuses and work together to bring peace and love.

**THANK YOU, HONORABLE SPEAKER
OF THE HOUSE, AND HONORABLE
MEMBERS OF PARLIAMENT**

**I THANK YOU PROFOUNDLY FOR GIVING ME THE
OPPORTUNITY TO ANSWER YOUR QUESTIONS AND
PROVIDE EXPLANATIONS ON THE CURRENT SITUATION.**

To address the questions raised by the Honorable House, I find it necessary to examine in some detail the reform journey we have undertaken and the challenges and tests we faced over the past two and a half years. Many of the questions you raised pertain to the effective capacity of the government, prevention of the nation's disintegration and personal security of citizens from harm. As we could face similar challenges and questions in the future, I shall try to describe, not all, but the critical inflection points since I took office.

First, I will not take time to review the abuse, suffering, torture, disappearances and denial of equality and democratic rights to all citizens over the past 27 years as they are well known to the Honorable House. The Ethiopian people have lived through these experiences, although from time to time they may have a lapse of memory. I should like to begin by talking about events that occurred on the eve of the transition. As you will recall, about one or two months prior to the transition, we began witnessing major conflicts, internal displacements, discovery of mass graves as well widespread distress and anguish throughout the country.

While the mass internal displacement on the eve of the transition was approximately one million persons, it is important to note that we could

see the fingerprints of the graduates of the same college on the mass graves. During that time, there was much agony and anxiety in the population. Mass arrests and intimidation tactics were widely employed by the incumbent regime to suppress and prevent peaceful public expression of discontent. For example, when the Irrecha Festival was held in September 2016, the very institution established to protect the security of Ethiopians manufactured the flag of the outlawed Oromo Liberation Front and handed them randomly to festival goers. This was a cynical ruse used by the regime to arbitrarily arrest and persecute festival attendees as supporters of a terrorist group carrying in public the outlawed flag. Similarly, in other places, they arrested, abused and intimidated citizens who carried the Ethiopian flag without the star emblem.

These repressive actions did not stop the people's desire for change, particularly their desire to change the administrative structure and governance process in Ethiopia. So, on the eve of the change, there were talks about a coup d'état and negotiations for a replacement party leader and potential prime minister. When Prime Minister Hailemariam heard of the coup, he said, "I am here to serve. A coup is not necessary. If you decide I am no longer needed, I am ready to step down." He openly discussed the matter with those plotting the coup.

Some of us asked, "How can this be called a coup?" It is a "coup of a person". We asked, "How can a government make a coup against itself?" The government is the security and defense forces. To conduct a "coup of a person", there is little need for scheming. There were

those who opposed the idea. As a result, discussion turned to the idea of finding a potential replacement for Prime Minister Hailemariam replacement when he leaves office. Then the regime leaders began a frantic search for possible individuals who could replace Prime Minister Hailemariam, but most importantly, for a person who will serve their special interest. They decided to conduct open surveillance on individuals they considered as potential but undesirable replacements. For example, they conducted full surveillance on me from the time I left my house until I got to my office. At the time, we raised this issue in meetings. We would tell them, “don’t waste gas and time following us. There are far more pressing national issues that should consume our time.”

However, it did not stop there and the pressure continued. For example, when I was working in the Oromia Regional Party Secretariat Office, we could plainly see regime sharpshooters’ positions in all the surrounding buildings. The message was clear, “Watch it! We can kill at any time.” There were official patrol vehicles and unmarked cars hounding us.

Given this situation, we consulted each other and concluded that since we could be killed at any time, we have to make contingency plans to continue the struggle. We decided to make an extensive video recording of what needs to be done to continue the struggle. We then arranged and gave it to trusted individuals for safekeeping and directed its release to the public in the event we are arrested or killed. We also kept some critical documentary evidence. After a while, during a meeting of the ruling EPRDF,

when we raised the issue of surveillance and intimidation, the regime responded by deciding arrest warrants should be issued against us. Ten days before the party election, arrest warrants were issued. They did all this to ensure a person they did not approve will not be elected as party leader and consequently prime minister. They sought to perpetuate their practice of running a puppet government under their control.

But many of us were aware of this nefarious effort and had a well-coordinated strategy to continue the struggle. We were sure the effort would not work. The incumbent prime minister and his deputy were committed to the change. Our position was also strengthened in the fact that we had people who moved easily between the old guards and our group. We used these people to send information regime leaders wanted to hear. We also obtained valuable information from our go-betweens on what the regime leaders were thinking and planning.

When we finally began deliberations to select the leader of the EPRDF party, incredibly, weeks were spent talking about “cleansing our minds,” “proper conduct” and accomplished nothing. Meeting after meeting was called only to be disbanded. On the day we made the selection, we spent the whole day talking about the selection criteria. It was a struggle not unlike the one we are facing today. The well-organized junta used devious tactics to divide and prevent reaching a consensus. Around 10 p.m. that evening, they announced they had won the election. Their supporters began

celebrating in the bars. Before the election, they were openly bragging that anyone they did not approve will be elected “over their dead bodies”. They were not saying that in secret but openly. But for the first time in their history, they suffered an unexpected and devastating defeat.

When we met in Hawassa three or four months later, the EPRDF council that painfully and slowly deliberated to elect a leader had changed completely. The fractious deliberations that tested the core of the EPRDF earlier had dissipated. It took only ten minutes to elect the party leader. All of the eligible members voted for one candidate, except one. That one vote was mine. We had three candidates, I cast my vote for my friends. Other than that, it was a hundred percent vote. It became clear that all of the chaos and controversies from three months ago were unnecessary and baseless. I would like the Honorable House to make note of this as the first critical contextual setting.

Second, when the reform architects came to power, pressure was put on them to maintain the status-quo. It was difficult to make sweeping reforms in government in the conventional way. The reform group faced abuse, assassination and imprisonment attempts. But there was also strong hatred in the population given the country’s history of abuse and oppression by the incumbent regime and pressure by the people on the reform group to act swiftly to bring about change. We believed that a confrontation between the fully armed repressive regime and unarmed abuse victims who seek immediate redress for injustice they have suffered could end in disaster.

To avoid such an outcome, we decided to change the narrative. We knew engaging with a well-armed force unapologetic in its use of violence could lead to disaster. We decided to assure regime leaders we will not engage in retribution for all the crimes they have committed. We said, *“A person can vindicate himself in one of two ways. One is through forgiveness. The other through justice and revenge. We will forgive and forget the abuses we have suffered and move forward collectively in the spirit of “medemer,” brotherhood, love and forgiveness.”* Let bygones be bygones. If we bring up past abuses, there are many whose lost their legs, whose fingernails were pulled, and who were left as orphans. There are those who went into exile to avoid abuse and oppression. If all these countless victims seek retribution, it could lead to unspeakable destruction. We emphasized the need to put the past behind us and work together to bring peace and love.

The politics of retribution has never helped us. Every time a new government is installed, we start from scratch and this has left Ethiopia in backwards state. So, we opted to take the path of forgiveness and reconciliation. We announced this in many forums and in many ways informed citizens. We announced our next step is to build an all-inclusive country and government which will be built by all to serve all. When we said, “by all”, we meant a government in which everyone can contribute their individual share and not one in which one is a beneficiary and another a non-beneficiary; where one is an owner and another a stranger; where one is landlord and another a tenant. We want to establish a government in which everyone participates equally. “For all” means for the benefit of everyone.

When we began this discussion, the regime leaders would accuse us of preaching. They said, “*You are preachers. It is all empty talk. You cannot lead a country by sermonizing. You must lead the country like us.*” They said to govern is to say one thing in public and do the opposite and destructive things in the shadows.” They said, “You cannot lead a country by preaching love and ‘medemer.’”

They accused us of running a weak government. Indeed, our government was weak. The strength of government is not determined by the knowledge and ability of individuals. A nation is strong because it has strong institutions. After they built and left us weak political structures, to criticize us now as weak is an argument that does not hold water. No matter how strong individuals are, if there are no strong institutions, a government will remain weak. They rejected our approach to create strong institutions. Honorable House, in relation to this there are media and political actors that have raised certain questions: Why did the government fail to take proactive measures? Why was the government delayed in acting? Did we not pay a high price for not acting in a timely manner? Was it not possible to act sooner? These questions point to a lack of appreciation of wanting to do something and having the ability and means to do so. To undertake such tasks requires institutional capacity.

One of the major problems among the ruling and competing parties in Ethiopia is our inability to properly analyze the power balance and distribution in our country. In order for the government or a political party to be successful, it must act on evidence-based

and reliable information. It is necessary to properly analyze and understand the dynamics of internal and external forces. It is very important to analyze potential outcomes if the two forces clash.

Without doing proper power dynamics analysis, some people will declare they can form a government in three months. To become a government, one must properly know oneself and understand the capacity of the enemy to do harm. One must be able to ascertain one's capacity and figure out a plan to defeat the enemy. To get together and call ourselves a political party, proclaim we can win an election and run government in six months is a pipe dream. That is the reason nascent political parties have been unable to win elections in the past 40 years in Ethiopia. So, if we do not do a proper power dynamics analysis in our country, we may hope for victory but it will always elude us. Situation analysis is also necessary. What is the objective situation? What does the governmental body look like? What is the situation of the opposition? What is the situation in neighboring countries? What kind of strategy would be most effective in these circumstances? Those who have a deeper understanding of these questions will not assert the measures we took during the transition were "too late".

The situation for me was precarious. I was not in a position to protect my family, let alone protect the country and discharge my official duties. For example, on the day you appointed me as Prime Minister per the Constitution, the chief of security told me I could not bring along my three personal security guards into the palace. He told me I could only have the security personnel they assigned

to me. My personal guards were kept out. You were expecting me to take serious measures of national importance when I could not even arrange my own security detail. The key to my office was in the hands of their security officers. They were the ones that would let me in and out of my office. I could not have my office swept for hidden cameras and electronic bugs as is customary in other countries. They could do whatever they want when I am not there. I could not even call Deputy Prime Minister Demeke Mekonnen and discuss confidential matters as I had no control over my office. It was not only my personal security but also my office that was under their command and control.

Moreover, my house key was also in their hands. They would let me in and lock the door. They came in the morning to let me out. It was in the midst of this situation that you were accusing me of not acting or defending the country. Under these circumstances, I could not even guarantee the safety of my family let alone the nation.

But that's not all. As I was once a soldier, one day I decided to walk the palace grounds with the intention of checking out potential escape routes if it ever became necessary. I was told by the security officers assigned to me that I am not allowed to walk the palace grounds as it was uncustomary to do so. So, when I say I was forced to stay in the house, it also included not stepping out onto the veranda. But I told them I am not that kind of prime minister who will be cooped up in his office. I told them it will be not to be able to familiarize myself with my immediate environs. I defiantly went out to assess the compound.

“

The politics of destruction has never helped us; every time there is a new government is installed, we start from scratch and this has left Ethiopia in backwards state. So, we forgave, and we announced this in many forums and many ways to citizens and to this force. After stating this, we announced that our next step is to build an all-inclusive country and government, which will be built by all and serve all.

The location of the palace where the prime minister's office is located is not a designated part of the city. It has no know kebele or sub city. Yet it was a neighborhood. There were makeshift plastic-covered shelters, shacks and mud houses. Older people and children live in them. It was not clear if the compound is part of the palace grounds or a separate community. There were a lot of people around but their job description and what they do was unclear to me.

There were outhouses and cottages all over the place, plastic sheet covered shelters anchored to the compound walls, similar to those commonly seen on the streets. I quickly realized that it will be impossible to escape from the compound should the need arise. When I looked beyond the walls, I observed there was a structure called "bullet house" inhabited by hundreds on one side. On another side, there was a security guard station for those protecting the parliament. Yet on another side, in a section called the palace garage, there were many other people. Further down, there were armed men organized by the national intelligence service outside the legal structure. So, it dawned on me that I was a prime minister in a modern prison. To liberate myself from this prison and discharge the responsibilities given to me by the country, particularly to institute reforms the Honorable House expects of me, I had to first consult my family. I told them, "*I am in a modern prison. This is a modern prison. I cannot pretend to be the prime minister on television.*" Therefore, we agreed the family should return to exile.

During the first two months we were in office, we expected to be kidnapped, arrested or assassinated. Indeed, I spent much of that time

not as a prime minister but as an imprisoned person who played as a prime minister on television. So, you were expecting change from a government led by a person leading a government within a government.

So, I called my friends and held discussions about the situation, particularly with Deputy Prime Minister Demeke. We discussed the possibility of drafting our ideas for change. But if we shared our ideas with the cabinet, we feared they could sabotage their implementation. So, we decided to bring about the change that the public expects from us following a sandwich approach. We decided to bypass the cabinet and take our ideas directly to the public both to build support and also gauge the public's pulse about the direction of the change. With this approach, we said, "Let us go out and meet the people. Let us have discussions with them. Let us sell our ideas to the people. Let the people be our soldiers, our guardians. Let the people take a stand to ensure the reform is not subverted. Let us boldly go to the people and share our ideas for change."

Having decided that, we planned our first trip to Somali region. We chose Somali region because the danger we see now first manifested in that region where there were over 30,000 trained and well-armed special forces organized and fully armed to make true the ousted regime's long held dream of disintegrating Ethiopia. The ousted regime believed they had their best chance by targeting Somali region. Moreover, one to two months prior to the start of the reform, there were significant displacements and atrocities committed in the region. We thought those issues needed to be addressed promptly. When we announced our trip to Somali region, the security chief informed us we could not travel there. When we asked the reason, I was told Al Shabaab is planning to kill me.

First, with an intelligence background, I had some experience in detecting fabricated information. Second, I believe the role of an intelligence agency is to provide information to enhance the executive body's decision-making process, not to make executive decisions. But the security chief started the conversation by informing me of his decision that I cannot go. He did not start by explaining the situation to me. He declared I cannot go. When I questioned him, he gave me the justification Al-Shabaab is going to kill me if I go to Somali region. I responded to him with two points. First, it is not his role to make decisions for me but bring sufficient credible information to me so that I can make informed decisions. Second, the most important thing in intelligence is to know the source of the threat, the fact that someone out there is planning to kill me so that preventive action can be taken. I told him that he had done his job well and without his intelligence work, major problems could have arisen. He can now prepare to mitigate the danger. I told him I also need to do my job and went to Somali region. As you may recall, we had a very good time in Somali region.

We had discussions with the people. After we returned from Somali region, we planned the next trip was to Mekelle. Prior to the change, the people of Tigray had been victims of the ousted regime just like any other Ethiopians. We traveled to Tigray to draw them closer to the change. We recognized it will be good to address them in their language to demonstrate our closeness. Indeed, when I traveled to Tigray, no one informed me there was a group there ready to kill me. After traveling there and holding discussions, great shock beset the junta.

The Somali region discussions were successful. So were the discussion in Tigray where they embraced us. The youth were also seeking change so they became our supporters. Our sandwich approach became clear to them after the Mekelle trip. They said, *“We have to stop this thing. If they continue this way, they will eventually separate the people from us, creating a dangerous situation, which could get out of control.”*

Ambo was our next destination. The security chief told me sternly I cannot go to Ambo because they have discovered an Oromo Liberation Front (OLF) plot to kill me. But a month prior to becoming a prime minister, I had gone to Ambo and held discussions with the people and assured them we are winning and what they needed to do. Within a month of that, I am told I could not go there because as there is a force planning to kill me. At that point I understood the people planning to kill me were not OLF or Al-Shabaab but the very security force pretending to protect me. I added additional layer of security and we traveled to Ambo. We had good discussion with the people in Ambo. We had a very good time.

When we returned and started planning our trip to Bahir Dar and Gonder, I was told by the security chief I cannot travel there because they have discovered an assassination plot by a group called “Qimant Committee.” During that period, there were challenges in Qimant. But we asked the Amhara region leaders to deal with the issue proceeded with our trip. Once we arrived there, it was clear we had crossed a line. We not only went there but we also held discussions with members of the “Qimant” and “Wolkait” committees. Once we had those discussions, there was a falling out between us and members of the security agency. There was

a breakdown in communication and we stopped calling each other on the phone. They took a strong position they would not deal with any person who has dealings with the “Wolkait” and “Qimant” committees.

After that, we held discussion in the North, East and West and in Addis Ababa. We learned about the depth of citizens’ desires for change. We concluded we need to make swift decisions that reflected people’s expectation from the reform. As you will remember, we had daily breaking news with so and so being released from jail, and this and that happening and started making big decisions.

As we made decisions, we faced problems in three areas. The first issue was related to the re-arrest of released political prisoners who had been out for four or five days on ground that they displayed a flag at their meeting which did not have the official emblem. They had not been out of prison even for a week. We said this is not right and argued strongly for their release. Our position that we cannot bring about change by jailing people for carrying a flag became a contentious issue. After fierce arguments, they were released.

The second issue was related to the release of Mr. Andargachew Tsige. His issue triggered intense debate and disagreement. They vehemently argued that a person who tried to destabilize the country, sentenced to death penalty, etc., must not be released. Up until that point, it was unclear who the real prime minister was. The practice was the prime minister decides, the security chief overrides the prime minister’s decision.

As they had insisted on adherence to constitution and the law and to ensure there is no legal oversight, the attorney general was requested to investigate and make recommendations. As a result, Mr. Andargachew Tsige was released. At that point, in a very clear manner, the conflict changed from simple disagreements to “either you or us” kind of serious confrontation. We realized that we could not continue in this manner. We decided that we cannot continue to work with a security apparatus running a government within a government, complete with its own armed men, media, and assets they controlled without any oversight. We decided to reform the security sector and started planning on how to best go about it.

We also considered whether we should also take reform measures in the defense agency or focus only on the security agency. We started studying the ramifications of such actions. Our studies indicated chaos and destruction ensued in some African countries where the chiefs of security and defense were removed at the same time. Since history points to this possibility, we held discussions to avoid a similar situation. We determined to first remove the security chief and reform it with well-defined responsibilities.

In this regard, I want to mention and clearly state that General Samora Younis, the Chief of the General Staff opposed the coup d'état idea. Following the change, he also provided broad support and demonstrated a spirit of cooperation. This is clear and a truth that cannot be denied. Even though he was cooperating with us, our desire to change the defense institution was rife with problems. Therefore, we honored him, gave him an award and retired him.

But the two individuals cannot be compared. In contrast, General Samora is exceedingly better in his work and his desire to cooperate with us. But it was necessary to take these measures to ensure the institutions remained viable institutions. After we removed the security chief, the following morning he fled to Mekelle with caches of stolen modern weapons, arms and assets.

I want the Honorable House to know that it was unclear to us what he stole and took with him. We did not know because the security chief ran the agency like a family business and not as an institution. There is no record of what came in, what was procured, what was used and who procured it. Everyone was silent. There was no information.

From the day I was informed that Al-shabab was going to kill me until the day the security chief was removed, I never opened the security briefing sent to me in a sealed envelope. I threw it in the shredder because I knew the information sent to me was fabricated.

The institution was organized in such a way that it was not possible to tell what and how much the security chief took with him to Mekelle. The institution did not know. Finally, in a very coordinated way on June 23, 2018, as you all remember, they made an assassination attempt against me. The attempt was made with the cooperation of the leadership of the federal police, the defense and security agencies. The attempt coordinated at that level indicated that they could have been successful. We decided to take audit of the institution and that was when we discovered that there were weapons and explosives taken from the security agency. Up until that point, we had

no such information. There was no one to provide clear information on the type and quantity of weapons taken. We ascertained that a special weapon was imported from Israel with laser targeting capability and a silencer that could be used to assassinate during the day or night.

From that time on, we spent two to three months arguing with the Tigray regional government about returning the security chief for prosecution and in the alternative at least return the assets stolen from the government and the public.

As I have told you, this institution had its own armed force and media called Abay Media established by the security chief. It had its own armed force on the palace grounds. To even plan a trip outside the country, you could not trust the airplanes or the airport as it was controlled by these forces.

When a person is deprived of freedom, it is difficult to think clearly nor defend oneself. The Honorable House must understand this. It should not be regarded lightly. The points I have raised thus far and what I plan to raise here is for the benefit of the leadership so they can draw lessons. The people of Ethiopia also deserve to know that the trials and tribulation we faced on our journey.

Following our assessment, we decided to institute security service reform (SSR) in Information Network Security Agency (INSA), the federal police and the defense and financial intelligence sectors. When we embarked on this, it could be said there were no professional security institutions in the country. It was an individual and family affair. The security sector was filled with

people with no training, knowledge or competence in security and intelligence issues. They were hired based on connections and family ties. Therefore, the security institutions literally required dismantling and rebuilding. However, we could not take the same approach to the defense agency as it will create its own problems. So, we decided to study the defense sector and make decisions based on data and information. We found out that it will be very challenging to transform the defense sector not just today but even five to ten years down the line. For example, in the federal defense force, 60 percent of officers with rank of full general are from Tigray region, while the remaining 40 percent were drawn from the rest of Ethiopia. If we go one step down to the rank of lieutenant general, the numbers are lower; 50 percent are from Tigray region. If we go one step down to the rank of major general, 45 percent are from the same region. At the rank of brigadier general, 40 percent are from Tigray region. Fifty eight percent of colonels, 66 percent of lieutenant colonels, 53 percent majors are from Tigray region as well.

This meant that even if we changed the composition of officer at the ranks of general, it would be necessary to promote from below, that is from the ranks of major and colonel. For a major to become a colonel, it takes 10 years. Therefore, that meant for the next 10 years we could not create a balanced military.

Looking from top to the level of major, 55 percent are from Tigray region. A general may be politically appointed but for a person to be a major or colonel, twenty years are required. What was done by the ousted regime in the defense force was to incapacitate the leadership by ensuring military leadership will originate only from one area. This does not benefit Tigray or Ethiopia. Every segment of the population must

“

When we say by all, we are talking about a government where everyone can contribute their individual share, where there is not designation of beneficiary and non-beneficiary, owner and stranger; landlord and neighbor; and everyone participates equally. For all means for the benefit of everyone. When we began this discussion, they would say you are preaching, and you are preachers. is all empty talk. You cannot lead a country through sermons; they said, you must lead a country like us, by saying something in public and doing destructive things in the shadow; but you cannot lead a country by preaching about love and “medemer”. They said our government is weak, indeed, it was weak. The strength of government is not determined by individuals’ knowledge and ability but existence of strong institutions. They did not accept our approach to create strong institutions.

participate and defend the country. Neither Amhara, Tigray, Oromo, Benishangul or other regions should not have an outsized role in the military. If this pattern continues, the current problem will eventually be recreated.

I have so far been speaking to you only about high-ranking military officers. Let us look at the commands. At Defense Headquarters, 80 percent of the high-level officers are from Tigray. The numbers I mentioned earlier were relatively less critical because even if there were many Amhara or Oromo generals, the real power remained with this 80 percent. What does this mean? These officers know the kinds of weapons available in the defense force. They know the available training and the communication lines. Everything was in their hands.

Let us look one step below. Below headquarters, there are commands. Of all the commands in Ethiopia, one hundred percent of their commanders were from Tigray region. One hundred percent of deputy commanders were also from Tigray. Especially in the Northern Command, the commander, the deputy commander, logistics, and administration were in the hands of people from Tigray. Why the Northern Command? I will get to that later. Let us look one step below the commands at the battalion level. There are two kinds of battalions: infantry and mechanized. One hundred percent of the leaders of mechanized battalions were from Tigray. 80 percent of those in the infantry battalions were from Tigray. 85 percent of the mechanized brigades and 80 percent of infantry brigades were composed of soldiers from Tigray. Think about it, from brigades to the headquarters, there is nobody else but over representation of people from one region.

We looked at the training institutions. 85 percent of the military training institutions were in the hands of people from Tigray. So even if we had decided to get new recruits, it would still be a problem. This is so distorted. The people of Tigray as well as the entire Ethiopian people should know about these unusual circumstances. It should not be hidden. Everyone should get their fair share and we need to create a military that represents all of Ethiopia. This is not only something to be desired but something that is demanded by the laws and the Constitution.

We then looked at the foundations of the whole army, the strategies, the directives, the policies, and the training documents. We discovered that the entire defense force is built upon the ideological orientation and prescriptions of the so-called Red Book in flagrant violation of the country's Constitution. The "Red Book" teaches members of the defense force, "You are a member of the [EPRDF] party. If there is a threat to revolutionary democracy, you must fight". This means all this talk about elections is political drama, it is not genuine. The Red Book says, "Without revolutionary democracy, there is no Ethiopia. The foundation of Ethiopia is the ideology of the party." Accordingly, Ethiopia shall continue in so far as the vision in the Red Book is implemented. We understood clearly that the way that this institution was set up, the ties to the party, was dangerous to the continued stability of Ethiopia.

For example, when Welaytas were massacred in Sidama region, the commander in that area is the person who now cut

communication lines and enabled the massacre of soldiers in the Northern Command. We have intelligence but we do not have evidence. Welaytas say Sidamas killed us. Welayta and Sidama do not kill each other but rather they live together. There is a conspiratorial network in that area providing funds and mission to create the killing, which then turns around and pretends to restore peace. Once this person was removed, the conflict between Welayta and Sidama became a thing of the past.

If we look at the conflict trend in what happened with the defense and security services over the past two and a half years, there were 113 major conflicts resulting in deaths and property destruction, excluding the current one, that consumed the government's attention. This means there was conflict on a weekly basis. The government was left to go here and there to mourn and bury the dead from these conflicts. Before concluding one bereavement, we went to the next. In a very coordinated way, to undermine and thwart the reform efforts, they schemed and planned to create chaos everywhere.

There were at least 113 major conflicts that had occurred in every region except Tigray. They shamelessly proclaimed they were the only ones in the country that remained at peace. Even some foreigners echoed that proclaiming Tigray was the only region that was at peace. Of course, there is peace in Tigray because those causing destruction were working day and night to create chaos elsewhere.

By stoking hatred and strife, they turned the people against each other. They used sophisticated tactics. They had plenty of money to provide training communication and media access. They would

prepare media communication in advance, and the minute something happens, they were the first to report it in mainstream and socialmedia that Oromos did some heinous act to Amharas or Benishangul did this to Amhara. The gullible ones would echo their information and turn the people against each other and incite further destruction. They worked diligently to stoke up ethnic and religious conflicts.

Did they succeed in their efforts? Only if success is measured by destruction of property, and deaths of innocent citizens. But they have not really succeeded. When a person decides to move to Kenya, he does so in the belief that the food in Kenya will agree with him/her and that the people will accept him/her. When a person relocates from Gojam to Ambo City for work, for instance, he does so in the belief that the people of Ambo will feed him if he gets hungry, and nurse him if he got sick. This junta has worked hard to sow great mistrust and suspicion among people who saw themselves as kin and suffered together.

To support this with data, in the last two and half years, in Oromia, 37 major conflicts occurred in Guliso, Hararge, Guji, Bale and Shashamane. In these 37 conflicts, while members of other ethnic groups also suffered, it was the people of Oromia who shouldered the brunt of the deaths and destruction. Fathers, mothers, brothers and sisters have died and homes have been destroyed. While pretending to care for Oromo, they made Oromiya the center of conflict by pitting Oromos against their brothers and Muslims against Christians.

In the 37 conflicts that occurred, Oromo mothers have lost their husbands and their children. Against their tradition and customs, the

junta has made Oromos fight against neighbors they have trusted and loved. This has been ruinous for all ethnic groups and Ethiopia. The junta is the only beneficiary of this situation.

The Amhara region has witnessed 23 conflicts over the past two years in Qimant, Aataye, Oromo Special Zone and religious conflict in Mota. They have created antagonisms and enmity between different ethnic groups living in that region, with adjacent regions and occasionally with neighboring countries. Many people have died in Amhara region as a result of conflict. For instance, if we take Qimant, as you all know in Amhara region around Gonder area, it is customary for different ethnic groups to marry and have children. It is a city where a sizeable number of Eritreans, Oromos, Tigrayans, Qimants have intermarried and established families. They have intermarried to the point where it is difficult to determine if they are Qimant or Amhara. Substantial number of Amhara leaders have Qimant wives. Their children have an Amhara father and Qimant mother. They share the same language, same tradition and culture. They are one family and one people. They do not have conflict of their own. But such conflict was sponsored in Amhara region and a great deal of effort exerted to make sure there will be no peace and people cannot live peacefully. They fomented ethnic conflict so these people kill each other. Many people have suffered as a result of this.

In Benishangul-Gumuz, there were 15 major conflicts. In the conflict in Metekel and around Asosa, in Oromiya and Dangur there was internal displacement of Amharas. For the past two and half years, the news of a farmer getting killed on the way to his farm became routine.

In Addis Ababa, there were 14 major conflicts. Among the conflicts that amazed me was the killing of artiste Hachaalu Hundessa. Around the time of Hachaalu Hundessa assassination, there was a list of ten people with similar profile slated to be killed like Hachaalu. The list included officials of Prosperity Party, opposition party officials and other famous personalities. The plan was to create chaos and terror by killing these individuals. Significant planning was done to kill a certain number of people in Oromia and in Amhara regions to make it look like an ethnic conflict is between Oromos and Amharas. Unfortunately, we lost Hachaalu but we have worked hard to ensure they did not succeed in their other plans.

One thing that amazes me about the Haachalu assassination is the fact that the very same people a few years earlier made our lives hell because Haachalu was shown on Oromiya Television. You all know what happened afterwards. There were seven conflicts in Gambella. Not only in Gambella region but in the refugee camps as well. In the South, they stoked conflict in Gedo, Gura Ferda, Konso, Mizan Tepi and other areas. What is amazing about the conflict between Gedo and Guji is the fact that by any standard these are people that can be called one family. But they managed to get them to go at each other's throats. They created chaos and caused displacement here and there. In the South, many people have suffered. And the people who have moved there from other parts of the country, thinking they were among their people and have also suffered greatly.

In Jijiga and in Afar region with the issue involving Issas, there were 3 major conflicts. In Dire Dawa there were three major conflicts; two in Hararai and two in Sidama. While all this was happening, there were no conflicts in Tigray. In Shiraro, there was no conflict between Kunamas living in Shiraro and Tigrayans. But in Hawassa, there were major conflicts between Wolayta and Sidama. In Irob, the Irob people have no conflict with Tigrayans nor there should be any conflict. But the fact is in every other region, they have worked to create conflict not only between people but also between regional governments. For instance, as a region Amhara borders Benishangul. They have had conflict. Amhara region borders Oromia. They have had conflict. Afar borders Amhara region. They have had conflict. Tigray borders Amhara, yet they have had no conflict.

Let me raise the conflict in Afar because it is instructive. As conflict began occurring between Afar and Somali people, we called in the leaders of the two regions for discussion and consultations. During our discussions, the President of Afar region the Honorable Awol raised an amazing issue. He said, *“Afar and Somali have fought in the past and this is not new. But do you really think that the current conflict is between Afari and Somali? You need to look into it.”* When I asked why, he said, *“First, in this conflict women are killed. But neither Somali nor Afari kill women. We may have clashes but we never killed women. This is something very new and out of character for us. Second, Afar and Somali fight during the day but not in the night. We don’t know night warfare. But this is a night warfare. Third, Afari and Somali openly talk to each other while fighting. They never cover their faces and fight. The current fighters have their faces covered.”*

After we considered what he said, we ordered the defense force to pull their troops out of the two regions. We ordered Somali and Afari region forces to pull back. We ordered the federal police to pull out. We told everyone we were going to send in Special Forces (Republican guards). We told the Special Forces to strike if they see any defense forces, police, Afar or Somali regional forces. We told all of them to stand down and let our Special Forces take care of things. After that, let alone conflict or killing, not a squeak was heard. We could have not pulled out elements of our Defense Force from everywhere but the impact of the conflict in and around the areas where our defense force was deployed was severe.

During this time, one of the tragedies we encountered was in Sudan. As I have previously mentioned, the people of Sudan have provided tremendous help for our country and continue to do so. We learnt that certain individuals from our side had gone to Sudan to instigate conflict. They misrepresented themselves as members of our defense force. They told Sudanese leaders this was the time to enter our borders and take over disputed lands. The Sudanese government rejected their proposal and told them they will deal with the dispute in a peaceful manner and not by force. They shared the information with us. This is indicative of the lengths these people would go to instigate conflict not only at home but also with our neighbors.

If you look at what happened in the Somali region, they attempted to undertake a similar mission. This happened on greater scale in South Sudan as well. All these instances show their harmful efforts were not limited domestically.

You will recall the incident where some 200 fully armed commandos marched to the grounds of the National Palace. Until the very moment that they showed up and effectively laid siege, we had received no intelligence on what was about to happen. As though their attempts to instigate conflict among the people, the targeted killings, and continued efforts to pit one region against another were not enough, they coordinated a direct attack on the palace grounds. But that also failed. Then they launched large-scale illegal trafficking of weapons and illegal transaction of foreign currency on the black market. The effect of the conflict and killings seeped into Prosperity Party itself. As the targeted killings became more frequent, party members and the leadership that risked their lives to bring about the reform began to give up. They suggested we should seek a negotiated settlement with those creating the chaos and destruction. But how can one negotiate and come to consensus with the devil? It is indeed difficult to reach an agreement even if you try.

We resolved the only option we had was to stand resolutely against the junta and continue with the work we had started. However, to a certain extent, our own internal forces began to disintegrate. The opposition parties became confused and conflicted, and hopelessness began to overtake the public. As you know, they continued to pressure this government. They claimed the previous government was better and that we should return to the old times. They called for a stronger government that would crackdown in conflict areas. Simply stated, they agitated the public to demand a government that is oppressive.

Beyond that, in order to create fear of invasion among the people of Tigray, they kept the region from coming into an agreement with other regions. To keep the people of Tigray in a state of anxiety and panic and in disharmony with the rest of the country, they created a siege mentality. They misinformed the people that the Amhara were going to attack them, Eritrea was about to attack and the federal government was going to attack them. They worked at the highest level to create the impression that the people of Tigray were facing imminent invasion.

In general, they put the Ethiopian people in a state of uncertainty and anxiety to a level where the people could not lead their daily lives and for families to feel at peace. They tried to create a mood of fear and dread in the people. They continued their efforts to undermine and reverse the reform. As I mentioned earlier, when all these things were happening, it became critical that we implemented security service reforms, especially the defense force. We had the conviction that if we were unable to make such changes, conflicts in various places would continue. However, we did not opt for a military solution. We were convinced a military presence in the conflict areas would be a problem. We proceeded with the reform at three levels, the upper leadership, middle leadership and lower leadership.

As I mentioned earlier, the leadership at the very top, which included generals to major generals, was reduced from 55 percent to 26 percent. Prior to our law enforcement action in Tigray region, about 26 percent of the top-level leadership of the defense force was from the Tigray region. Although the number was rather too high, we believed people from this region should have proper representation and a fair share in the defense force.

There was no question about this but we believed the current status needed to be changed. To that end, we introduced reforms with the intention of ensuring proportional representation but never with illintent to prevent Tigrayan natives from participating in the defense force. After we reduced their number to 26 percent, we also reduced the 100 percent representation of Tigrayans in charge of the various commands to 25 percent. The people of the SNNPR should take special note that until the reform, the highest post an officer from that region had attained was the rank of Major General. It was only after the reform came about that officers from the SNNPR could attain the rank of Lieutenant General. We took 25 officers from the South, 25 from Oromiya, 25 from Amhara and 25 from Tigray regions based on merit and reestablished a system to allow for equal opportunity. This was indeed possible because of the available number of qualified and competent officers.

However, the mechanized brigade of the Defense Force required specialized skills and experience, we left it at 100 percent. Today, it has 50 percent Tigrayan representation. We have not been able to exceed 50 percent because it was not easy to make the necessary changes given the requirements. We reduced Tigrayan representation in the Infantry Division from 80 percent to 40 percent; the mechanized brigade from 85 percent to 44 percent; the infantry brigade from 80 percent to 40 percent. We reduced the staff and training division from nearly 50 percent to 25 and re-structured the top level of leadership of the Defense Force.

With respect to the top leadership of the various Commands, efforts were made to ensure that we appointed one from the South, one from Oromia, one from Amhara and one from Tigray regions. Members of the leadership that left service did so because they were all due for

“

Related to this, the Honorable House, the media, and political actors posed questions such as: why we did not take proactive measures; did not he delay; as a result, didn't he pay significant price; wasn't it possible to act sooner, etc. These questions point to not being cognizant between wanting to do something and having the ability to do so; to undertake such tasks require institutional capacities.

retirement. In the past, it has been said that high level officers such as Abebaw Tadesse and Bacha Debele were forced to retire in the prime of their professional careers. But before they were involuntarily retired, they would have made Lieutenant General. However, we did not repeat such a mistake this time. We strongly believed officers should retire according to the law. For others we extended their service time as appropriate. The second reform focused on the leadership at the mid-level. The mid-level leadership had its own problems. The problem was in the appointment process. For example, a Colonel could be appointed as Brigadier General within just six months or one year of service. However, absent some extraordinary achievement, it is impossible for a General to be promoted to the rank of Lieutenant Colonel within a year. These appointments and dismissals take time and they are not simply to be undertaken as one pleases. It takes time to appoint an officer. It takes time to dismiss someone from their post as well. If we simply made mass dismissals, it would be a destruction of the Defense Force and the consequences would be severe to the country, perhaps similar to what had happened in the past. Our very intention is to rebuild the Defense Force, and not to destroy it. The Defense Force will effectively disband which is what happened when the junta regime came to power. We wanted to make sure that as we were rebuilding the defense force, we do not end up destroying it as it has happened in the past. As we were undertaking the reform on the mid-level leadership, we came to realize that retired members of the Federal Defense Force who have already retired had set up their own private operations and establishing their own armed force. If we were to discharge more people from the mid-level leadership, we understood they would add to this force.

We decided to hold onto the mid-level leadership a bit longer as their removal would have weakened the force structure. Our efforts to strengthen the force by removing the bad apples could backfire and instead end up weakening it while these elements could go out and strengthen their forces on the outside. And indeed, doing it right was going to take time.

The third issue was the leadership at the lower level. There have been few training opportunities that were provided to the lower level leadership in the past two and a half years. The Defense Ministry has not provided training in over ten to fifteen years. We were aware of this deficit. Our efforts were to help change the strategy of the Defense Force and to make it a national Defense Force that takes pride in the Constitution and in the people, and not to become an army for Prosperity Party as that would be dangerous.

To this end, we provided training. The soldiers had questions about salaries and uniforms. Some were wearing tattered uniforms. We tried to accommodate these requirements but the process was not attainable in just two years, it needed more time which in turn affected the pace of the reform.

The second problem we faced in undertaking the reform at this level was that whatever discussions we had, whether in council meetings or other settings, it reached the ears of the junta leaders within the hour. It was not possible as we did previously to discuss something in the morning and reach a decision later in the day because we were simply divided and each institution had to conduct its own discussion. This process was rather meaningless and endangered Ethiopia's existence

and unity. We had to create a secret reform process outside of the three levels of reforms in order to protect the country's integrity and unity. The first step we took in implementing this secret reform was to establish the Republican Guard. In the current law enforcement action, the Republican Guard has accomplished its mission and can now join the regular Defense Force. We also needed to establish well trained special forces that could undertake surgical operations; forces that could operate as a strike force with high capabilities, and forces that could serve as backups should we encounter challenges.

The second step we took in implementing the secret reform was reinstating the Airforce which was practically dead. The Airforce needed restructuring for many reasons. For example, the Airforce needed technological upgrades especially with regards to securing drone technology, unmanned aerial vehicles. However, we made sure the junta is not aware of our acquisition of such equipment. This reform was secretive from the start. We knew that the junta have seen the parades and preparations of the special forces but they did not know the capabilities and size of this force. They may have had general ideas about reform in the Air Force but they did not have the full story.

If you may recall, a few days prior to the start of the war, we had coordinated a visitation of the Airforce and some of you may have questioned (in your hearts or through Facebook) why it was necessary to hold a showing of the Airforce but that was intentional. The Airforce was the same, nothing new was shown. But we showed it in that manner because we did not want the enemy to know the level of our preparations.

They were happy to see the Airforce in decrepit condition believing nothing has changed. That emboldened them. There was talk of drones. You can go see them. Building our drone capability took a lot of effort over the past two years. We did not feel we should keep them secret from the junta. Just few months ago, I publicly stated we had capabilities to fight a modern war with special technology and that they should reconsider their desire to wage war. But they did not believe or accept my statement because that is not the kind of information that could penetrate their networks.

This very junta is now retreating from Mekelle and relocating to Hagereselam (about 52km away). One thing I wanted them to understand is that we have been observing their movements all along in Abiy Addi and Hagereselam around 10:00pm and 11:00pm from the situation room. We have not attacked them at night because in their retreat they have taken along their wives and children. They have also taken our soldiers they had kidnapped. There was much anxiety and confusion in Abiy Addi and Hagereselam but we refrained from attacking the fleeing junta. I am saying this because I know they hear me now and because I know they know.

The second issue that was raised in relation to civilians which I also found amusing was the professionalism and competence of our Air Force and Defense Force in general. What I want for the Honorable House to understand in this regard is that when one MiG fighter is dispatched to enemy territory, it is given a target and a timeline to accomplish the mission. The captain has sole responsibility. He attacks the target and returns to base. However, drones operate differently. Once the situation is outlined and the target is analyzed

thoroughly, the intelligence gathered is reported to the commander and the attack on each target is designated and signed. If needed, the Honorable House is welcome to review the record. For each missile fired, we have authorizing signatures, and for each target, there is established accountability. We have hit 99 percent of our targets without collateral damage. When in doubt, we did not fire. For example, we did not attack at night because of fear that children could get killed. They are our children too. Because the capabilities of the special force and the Airforce were not within the imagination of the enemy force, they assumed we would use drones for attack purposes. We used drones for surveillance, to monitor their movements during the day and at night. We took special care to ensure the safety of civilians.

In the three weeks of military action in the various areas – Humera, Addi Goshu, Dansha, Shiraro, Adey Hagerai, Addi Huala, Addi Nebri, Daro, Shirie, Seleklaka, Aksum, Adwa, Adigrat, Zalambesa, Mekelle – the defense force did not kill even a single non-combatant. There is no army anywhere in the world that could demonstrate a similar level of capability. We have a highly disciplined force. Questions have been raised as to why we chose to deploy the special force and the Airforce but not the mechanized one. It is to ask questions than to get the job done.

The sole reason we did not deploy a mechanized force was because it needs money. You may estimate the cost of a single tank. It is impossible for us in our situation to procure such expensive weaponry. However, we had to double the number of missiles stolen by the junta. If needed, this is something that can be verified by any one of you al-

though the enemy might not be aware it. As I mentioned earlier, this capability was built together with the special force. We have not fired a single rocket in Tigray region because we had no reasons to do so. On what target are we going to fire these missiles? Missiles are projectiles with the potential to travel kilometers and land in places where they could cause major damage. If our pilots fly into a target and identify civilians, they will return to base with their payload. Why? Because they have the authority to make that decision and we can substantiate that decision with intelligence obtained through drone surveillance. Despite the fact that we outnumbered them in our rocket capabilities, we did not use it because our country was at stake. We are not juntas; we operate with responsibility. But to answer the question on why we did not use mechanized force, it was simply because we did not have the budget for it.

The other issue I would like for the Honorable House and the public to know is that there were those waging war through Facebook. In the last year and half, we set out to rebuild the national defense force and engaged in wide recruitment efforts. It was not easy to find even a thousand willing candidates in Oromia and Amhara regions, let alone from other smaller regions. People simply do not wish to be soldiers or to be recruited. It is my conviction that for a young Ethiopian to become a soldier is the way to become a mature individual. If you look into many other countries, young men at the age of 18 and above are required to serve their country for six months or a year. But this is not practiced in our country. How could it be such a challenge to recruit at least five thousand or ten thousand soldiers in a country that is home to a hundred million people? The people of Ethiopia should think about this situation seriously because it could be dangerous. To

be a soldier means to be devoted to the sovereignty of his country even if he has to go without food and water for days. To be a soldier also means to sacrifice personal desires for a normal life with a house and a family and to serve his country with little compensation. The readiness of the people for such a service is limited, which is why it is crucial to make corrections. Enemies are bound to arise in the future and it is important for people to be willing and ready to defend the country.

The other issue is the diaspora. As we all know, diasporas love their country. They make their voices heard by holding public demonstrations when an issue arises in the country. However, the Ethiopian diaspora has been heavily financing and enabling the junta. We constantly begged the diaspora to refrain from exchanging international currency on the black market for the sake of profiting a birr or two because it was lining the junta's pocket. The junta had a larger reserve of foreign currency than the government by controlling the currency black market. Just to make a profit of a birr, the diaspora would unknowingly provide the junta foreign currency that was used to purchase bullets to kill one's own people. Remittances made through illegal means may have some profit, but that profit becomes a means to kill. The diaspora should be aware of this. The diaspora should use legal means of exchanging foreign currency as the illegal route undoubtedly arms the enemy and endangers civilians. It is important to correct this going forward. With this as a foundation, I will address the reform process. The first focus of reform was the politics in the country. Let us leave the military for a moment and look at the poisonous thinking and the claim among the junta that Ethiopia would be dismembered if the EPRDF were to disband. For a party that came into existence just

yesterday to base the existence to claim a country that has been around for thousands of years depends on its own existence is wrong and simply dangerous. The party's thinking was that without the EPRDF, Ethiopia would not exist. In relation to that, if we look back into the reform of the party, there were people who claimed the TPLF left because Prosperity Party came into existence. But that is not correct. Prior to the establishment of Prosperity Party, as we were preparing for an assembly in Hawassa, the TPLF central committee had held its own assembly with a set agenda. It was the junta's decision not to participate in the assembly in Hawassa. This shows they had made their own internal decision to resign long before we had proof of it. Perhaps the reason they later convened and agreed to participate was because they intended to stay within and foment dissension among the rest of us and thwart our plans. This would also help them gain the information they needed to understand our thought process.

Once they came to Hawassa, they set out to undermine our efforts and became contentious and provocative. For example, as we were considering the Algiers Agreement which would allow Eritrea to take some land to peacefully settle border disputes, the proposal was unanimously supported by the EPRDF central committee and well-known community elders. One of the principal supporters of this decision was the security chief of the party. This same individual later managed to undermine implementation of the decision for over two years. During the assembly in Hawassa, the junta developed a three-pronged strategy to undermine and thwart our work. First, before the assembly even began, they began insulting us. There were forces specifically appointed to create chaos and quarrel in the assembly. Second, there were elements who were there to create dissension

and recrimination. Third, there were elements that pretended to be mediators. All of this was done to create confusion and chaos. In all of this, junta elements who supported our agenda at meetings would go out in the public and contradict us. Those who heaped insults on us never showed up in the media. It was like ‘the old wine in a new bottle’ kind of strategy. This is how they were plotting division among us all along. But because we were aware of it, it did not affect us much. It was unfortunate because it created needless arguments and disagreements. They would compromise party decisions in public in an effort to make the process dysfunctional. When we proposed all Ethiopians should share the national wealth equally, they would question how an Afari and a Somali, from regions with smaller populations, would be able to have equal say in such a decision or share the wealth equally.

The major factor that complicated Ethiopian politics from the perspectives of the ruling EPRDF party was the birth of the Prosperity Party. They have tried to defame Prosperity Party as a proponent of a unitarist government seeking to dismantle federalism in the country. But Prosperity Party is not unitarist; rather it is committed to creating a true federalist system in Ethiopia. What we wanted to create is a country where nations and nationalities can equally respect each other’s language and culture and live-in harmony. We do not want to treat one language or culture different from the other, which is why we are striving to establish institutions that all nations and nationalities participate in equally. The junta forces have been criticizing us for allowing certain persons and media groups into the country they had deemed terrorists.

“

In addition to the office, my house key was also in their hands. They let me in and locked the door. They came in the morning to let me out. It is amidst this that you were saying I did not take action or defend the country.

Ironically, they ended up creating a so-called federalist alliance with the very people and organizations they had once labeled terrorists. They had no reservations in engaging in such hypocrisy. In this regard, the junta handled themselves in much the same way as the Kuomintang (nationalist party of China).

After the Kuomintang nationalist party was defeated in China, it had about two million civil servants and government resources which it took to the island Taiwan to establish itself. The Kuomintang had educated people, resources and civil servants. But it also had the advantage of a port. In similar manner, the TPLF junta left the Ethiopia House to establish a government in Mekelle. We told them their separatist move would be to their disadvantage and their interests were best preserved by remaining within Ethiopia. From the political angle, they were working to mimic the Kuomintang. The situation was vastly different. The economy had stalled. We had macroeconomic imbalances and unemployment was high. Our projects, whether small or large, were stalled because of fraud. We were unable to pay salaries and pay back loans. We had a shortage in foreign currency, all in addition to what I have discussed earlier.

Unless we were able to expedite implementation of the reform, even the defense force may have to be disbanded because of our inability to pay our soldiers on time. Just like the political sector, the economy also needed to undergo reform. Among the many economic reforms, the demonetization of our currency was the hardest to swallow for the junta. But because of reforms in the economy, the world came to appreciate our vast economic potential. We are also demonstrating that we could complete small- and large-scale projects. Although I will not go into it in detail in the interest of time, the economic sector, including

banks and major development institutions, suffered similar problems as in the defense and security sectors. These economic institutions were serving to extract national wealth. Every problem that was seen in the defense and security establishments was also seen in the economic sector, in the telecom sector, in the electric power sector, in the sugar production sector, and more. The economic reform was a critically important one. The third critical reform area was the legal sector. Speaking about the laws of the country, there were indeed laws that were oppressive and designed to limit the political space. Such laws were criticized by many and we began reforming them in three stages. First, we sought out to improve oppressive laws that were limiting the political space. For example, if you look at the proclamation for charities and societies (Organizations of Civil Societies Proclamation No. 1113/2019), we worked on evaluating and revising it because we felt it was severely restricting to those wishing to operate in the country. Although some NGOs may have had other agendas in addition to their official mission, we will make assessments as we move forward. But it was clear that this particular law was oppressive and needed to be amended. The third step was amending the proclamation on the establishment of an electoral board. Because the electoral board was limited through the old proclamation from establishing itself into an independent and democratic institution which can operate under its constitutional mandate, we undertook the necessary changes which you all know.

The fourth focus of reform was the electoral law. The code of conduct and the directive on the registration of political parties is intended to show how political parties will conduct voter registration and work with discipline. The code aims to alleviate the pressure on political parties and provide them lawful means of

participation. Another reform was the proclamation to strengthen the Human Rights Commission. As you may know, it was an institution run by government cadres. After the reform, we were able to build the commission into a strong institution that has no reservation or fear of government retaliation and would report directly to the House of People's Representatives. Although there are still many elements that need improvement, in comparison, it is fair to say that we have established a commission that is autonomous and independent.

The other repressive law that needed amendment was the anti-terrorism law. Many individuals and groups have suffered under this law so we amended it. The proclamation on the administration of correction centers needed to be revised as well. Once a suspect has been arrested and charged, he could be a victim of torture, such the removal of nails, solitary confinement in dark rooms, physical torture, keeping individuals in secret prisons. Suspects were also punished by depriving access to television and reading materials. These practices needed to be changed and we accomplished that with budgetary support.

The area that needed reform the most was the media law. As many of you may have noticed, prior to the reform, some 270 websites and bloggers were blocked. Conventional medias were also electronically jammed. When jamming was not possible, satellite dishes in private homes would be expropriated. As we planned on improving the legal environment of the media, it was also evident some were abusing it. But we made the necessary reforms. Let me note that we worked on these reforms at our Saturday cabinet meetings.

In addition to amending these repressive laws, we also had to make changes in proclamations dealing with investment, commerce, capital markets, and especially, on arbitration. When it comes to dispute resolution, investors seek adjudication in other countries not local courts. In view of that and since Ethiopia has accepted UN arbitration rules, we believed it was necessary to build a capacity to handle such matters and made appropriate revisions to the law. This should facilitate international economic transactions and improve the country's rank in best places to do business and help us attract more foreign investments.

There were other laws that had not been looked at for over 60 years. There were laws from the imperial period that have never been revised such as the code of criminal procedures. Other laws, such as the trade law, the criminal law and evidence law also needed revision.

The fifth area of reform was diplomacy. We had two problems in relation to the diplomatic area: First, Ethiopia does not have its own port. Second, its geopolitical situation tends to attract destructive forces. We were concerned that if we did not align with our neighbors, we could face severe challenges. In fact, had we not made amends with our neighbor Eritrea, it is not difficult to imagine how things may have turned out today. Reconciliation with Eritrea was based on the wishes of the people and not individuals. This is something that has been attested not only by the Eritrean government but also the Eritrean people. When we turn to Somalia, they openly accused us of mistreating them, divided them into regions and because of that they told us they despised and distrusted us. When we turn to South Sudan, they told us that the very reason they

were at war among themselves was because of us, because we appointed officials such as Seyoum Mesfin to IGAD and diminished their chances of reconciliation. Simply put, under the junta, Ethiopia was a country hated by its neighbors. The division and strife we were witnessing in the country sponsored by the junta was also happening in neighboring countries. In order to fix this, we began to strengthen our relations with our neighbors. With regards to Eritrea, all decisions were made by the EPRDF, the junta force. Prosperity Party did not make that decision on its own. It was also the junta force that initiated the conversation on the Algiers Agreement. I presented it to this House. But it was also the junta that created roadblocks to prevent its implementation.

There are those who say that the reconciliation with Eritrea was just a relationship between two leaders and some even give it other names. But when the junta humiliated our valiant national defense force, it is the Eritrean people who fed and armed them so they can return to fight the junta forces. The Ethiopian people should know this and honor it. The Eritrean people have demonstrated that they are not only close neighbors, but also brothers and sisters in our time of need.

While we are on the subject, our people who had participated in the military operations without food and water have suffered a great deal within just ten days. But those that went to Eritrea returned, fought back and were victorious in two or three days. The force that led our soldiers into starvation and suffering is our own but our soldiers received support from the people of Eritrea. Because our soldiers were left naked and went to seek help with our neighbor, the enemy claimed that it was attacked by Eritrean forces. It was not the case. Before the Honorable House, I wish to express my highest

gratitude to the people and governments of Eritrea, Sudan, Djibouti, Somalia, Kenya, and South Sudan for the tremendous assistance they provided us during this law enforcement operations. As usual, Sudan stood by our side and provided us extraordinary help. All the help from Eritrea, Kenya, Djibouti, Sudan and all our neighbors was also crucial for us. We shall continue to work with them in the future with the spirit of friendship and cooperation because we need them. The attack on our Northern Command did not occur by accident. They first insulted us and we said nothing. They conspired to do economic harm and trafficked illegal arms and we did not respond. They killed innocent people and instigated conflict in different areas of the country and we did not respond. Even when they conducted fake elections, we did not attack them. They played all sorts of political games but we did not respond. It was after all of these provocative efforts failed that they resorted to military confrontation.

When we consider the Northern Command in comparison to the others, in simple terms, all of the others Commands together do not have the capability of the Northern Command. In terms of weapons and resources the Northern Command had substantially more than the others. Every depots of the Ethiopian Defense Force were in Tigray region. All of Ethiopia's missiles were also located in the Tigray region, and the individuals operating the missiles were also from that region.

We made a great deal of effort to bring back the missiles from Tigray. We would call meetings and tell them those missiles needed to be redeployed as they are no longer need for a war with Eritrea. But the junta would place children and women to prevent the movement of the defense

forces. They knew that Eritrea did not present any threats nor did they expect an Eritrean invasion. Their intention was to prevent the command from leaving the area because they had hatched their own plans. They knew we would not drive over children just to leave and we knew this House would not support departure in this way. After all, how could the Defense Force be able to leave treading over the dead bodies of children?

Once we came to terms that we will not be able to move out the missiles, we requested that they provide us the keys to the firing mechanism which activates the missiles. They brought the keys and showed us and told us it will be held in safe keeping at the Defense Ministry. But those are the very missiles that are now being fired here and there as the junta launched its attack on various cities. By the way, the reason for concentrating the logistics and mechanized force in Tigray, even if the current change had not come about, was that they designed it that way so that the country's military capacity remains in their hands. Ethiopia's armor, artillery and even our largest fuel depot was also located in Tigray. The idea was to deprive the federal military of any capacity for mobility. We do not have the money to purchase or to replace all of the weaponry, so we concentrated on developing our special forces and Airforce. At the time you raised concerns of delay in our preparation, we needed more time.

Once they were able to prevent the movement of weapons, we feared those weapons could be used in conflict elsewhere. But never in our wildest dreams did we anticipate that they would use them treacherously against the defense force of their country. In the late hours of November 3, the junta's lackeys in Addis Ababa managed

to disrupt communications. The junta had attacked the Northern Command. The force was fragmented into 40, 50 and 60-person units and could not communicate with each other. They surrounded some of them with militia forces and forced others to surrender by sending in community elders and priests to get them to give up. They committed atrocities unknown in the chronicles of the country's military history. They captured many soldiers and killed many. They left naked corpses in the sun and many of them had their hands tied behind their backs. A corpse has no ethnicity. Only when a person is alive can it be said it belongs to an ethnic group. Ethnicity means language and tradition. A corpse has no language or tradition. When a person dies, he leaves his humanity and becomes a corpse. To think of a corpse as Oromo, Amhara or Gurage is inhumane. Not to bury the dead let alone to kill is an inhumane act, especially against a soldier who has sacrificed so much for his country, is unthinkable.

Hubris and arrogance are dangerous. One should always remember that pride comes before the fall. When committing such a treasonous act, the enemy was filled with hubris because they had large caches of weapons under their control. They were openly bragging to diplomats in different forums that if their demands were not met by the federal government, they would destabilize not only Ethiopia but also the entire East African region. Diplomats got scared and began advising us not to touch them because the region will be in chaos.

What is interesting is the fact the enemy is ignorant of modern military science and thought they could win by using outdated political, economic and military ideas and strategies. To demonstrate the

irrelevance of outdated ideas, let me talk a little bit about the American Civil War. One of the major issues in the war was whether to keep or abolish slavery. Abraham Lincoln came to power promising to abolish slavery. But the people in the south who were profiting from slave labor to produce cotton and oil seeds opposed abolition of slavery. They insisted slavery should continue. General Jefferson Davis, a graduate of the top military academy of West Point, made himself chief of staff and led a campaign of secession from the United States and rejected the Lincoln administration.

Abraham Lincoln patiently pleaded with them to peacefully resolve the issue. However, one-night Southern militia forces unexpectedly attacked the federal Fort Sumter. Abraham Lincoln was unprepared. Lincoln called up the militia to defend against the attack and closed off ports to cut off supplies to the rebel forces. What the TPLF junta did on the Northern Command is similar to the attack on the American federal fort. We also responded to the attack on our command and closed off Tigray region as our first operation.

American federal forces fought the war for three years and prevented secession which was unconstitutional. We also acted to enforce our constitution but it took us three weeks to get the job done. We hope our American friends will understand our situation in this regard.

The second similarity with America is the attack on Pearl Harbor when Japan launched a surprise attack on U.S. naval forces. At that time, the US Congress declared war on Japan and in the end used nuclear bombs to end the war. Following the end of the

American Civil War, Jefferson Davis did not return to the South for 20 years. After the end of WWII, the American military base in Tokyo was in useable condition. There was great devastation. Infrastructures were destroyed and the severe damage from the nuclear attack is visible today in generation of children born with deformities. It is with outmoded ideas and tactic that the corrupt junta decided to declare war on the Northern Command. Their plan was to move in “lightning” attack and paralyze our Command. The Northern Command is not only a force that fought the war against Eritrea but for the following 20 years served to prevent conflict in the area.

But in what language can one explain the massacre of civilians in Mai Kadra? If these people were armed, one may find an explanation. These were innocent people who were day laborers. They lived on what they made every day. To gather such people and massacre them proves the political defeat and moral bankruptcy of the junta. It is inhumane and dangerous.

The crimes they committed was not only on our soldiers but also in the refugee camps. It was the same in the universities where they targeted students. In mapping out their military plans, their first target was the Northern Command. After neutralizing the Command, they wanted to advance swiftly to Gondar and Weldyia. Simultaneously, their agents would set off explosives in Addis Ababa, Hawassa and Adama. That would create chaos and they would have the opportunity to seize power. Once the government is overthrown, they would issue a state of emergency ordering all armed groups to come under a single command. Since the national defense force would be completely removed from Oromia region, Oromia special forces would be given full authority and mission to defend the

region. Without our Defense Force, chaos would break out in the rest of the country. But their plans failed. Afar and Amhara special forces and militia defended the border areas and stopped the movement of the enemy. The special forces of Benishangul working together with federal forces and federal police have undertaken searches to apprehend terrorists sponsored by the junta. We extend our gratitude to them.

With regards to the National Defense Force, I wish the Honorable House to know that in many countries, those wearing uniform and serving are often given priority when they are waiting for a taxi, or at the airport because their uniform is highly respected as it represents the sacrifice a soldier pays in time of crisis. As you may know, we do not pay our soldiers a significant salary. At a minimum, we have to be citizens who can appreciate and honor our men and women who serve the country and pay the ultimate price.

Ethiopia's enemies will continue to grow like mushrooms. If we want this country to advance to the future, we have to honor our defense forces. Citizens should be encouraged to serve. It is by doing this that we can overcome the challenges ahead of us. Regarding our military operations, instead of having a general discussion, I would like to explain some details to the Honorable House and the public.

Our first task was to prevent the enemy from entering Gondar and Gojjam. To that end, we assigned a force that would counterattack and retreat to Eritrea if needed. But we did not have communication by phone or otherwise. We tried to communicate with a few people who had cell phones and directed them to go to Eritrea. Then from the Eritrean side, we would send someone on foot to convey messages to them

“

If we look at the conflict trend in what happened with defense and security services over the past two and a half years, there were 113 major conflicts, excluding the current one, that consumed the government's attention which resulted in property destruction, loss of lives. This means there was weekly conflict plans. And the government was left to go here and there to mourn and bury. Before concluding one bereavement, you go to the next. In a very coordinated way, to undermine and thwart the reform efforts, it harnessed all its power to create chaos everywhere.

for them to return. We did not have the exact numbers of our troops that managed to leave Eritrea because of communication breakdown.

Regarding the Northern Command, I want the Honorable House to know General Deriba was in charge. About 15 days before the attack, he had lunch with the junta leaders and subsequently fell ill. He became unconscious and was admitted to the Armed Forces Hospital. People came to us claiming that he may have been poisoned but we discounted the idea as rumor and decided to wait for the medical results to verify the truth. To this day, General Deriba has not recovered. It was only when he fell ill that we opted to appoint a temporary replacement. But they rejected the general we sent. In the run up to the attack, they abducted the deputy commander General Adamneh and cutoff communication between units as you all know.

The first task was to prevent their movement on November 4 as we had no idea what they were planning. As they moved their forces to attack the Amhara region, we closed the border and were ready to defend. I took three generals to the front to review the situation with the force and plan a counteroffensive. When we arrived, the situation was critical. General Abebaw Tadesse who had organized and led the Northern Command for years, was saddened by desperation of the force. He decided not to return with us but lead the troops into battle on foot.

It had not been three months since General Getachew Gudina came back from Tigray. But that was his command and his soldiers that were attacked. He also resolved to return to the battlefield with the troops on foot. General Bacha Debele was the third general that joined me on this mission. His army had an encouraging spirit,

especially some of the soldiers of whom I will speak about more later, had captured enemy troops and disarmed them. The captured enemy forces who were in dire conditions said they were pressed into service and had no idea why they were fighting. and left with their weapons. There were also some who had escaped naked and weathered. They expressed their desire to immediately bring the criminal junta to justice.

We reviewed and identified shortages and needs of the troops and reorganized them for redeployment. The enemy had no idea of our plan to counterattack and remained confident they had destroyed the Northern Command.

Regarding the missiles I mentioned earlier, one hundred percent of them were located in Tigray region along with the personnel capable of operating them. As we were contemplating the potential danger the missiles posed and how to make them inoperable by the enemy force, we received two pieces of intelligence. The first piece indicated the rocket battery located in Mekelle has a range of up to 300 kilometers. They also had the fire control mechanism used to operationalize the missiles. However, the rocket itself was in the city and the fire control was in the outskirts.

A rocket that is of lesser capability was located in a Metec (Metals and Engineering Corporation) Camp in Adwa. This is something that we had discussed and argued about with the military leadership particularly the dangers posed by the missiles to civilians.

Should we strike the batteries or not?

I would like the Honorable House to note that if we had tried to take out the missiles in Mekelle, considerable damage could have been done

Mekelle City. But we were not sure of the consequences. Some said it may not be severe, others insisted it could be devastating. There was indeed a risk. If we were to neutralize the fire control system, we could put it out of action because the fire control was out of the city. We decided not to strike. Because the missile battery at the Metec camp in Adwa, there was concern it could have completely destroyed Adwa. We decided not to take the risk of incurring collateral damage on civilians. Our next task was to figure out a way for enemy forces who may have been involved in the resistance unknowingly to be able to surrender peacefully. We wanted to ensure that there is no urban warfare to prevent harm to citizens. We were indeed successful in this regard. We were able to complete this operation in a short time by significantly degrading the enemy's capabilities.

By the way, it took the junta 15 years to get to Mekelle from Shiraro, without including Humera. It took us only 15 days to do that. And we both did it on foot. Our heroic defense forces marched from the top of Gondar to Humera and then to Shire on foot, in case some of you may wonder why we got there late. The road is hard and extremely tedious even driving let alone on foot. But our troops did it.

Satenaw (“Swift”) General Belay and *Lebe Qoratu* (“The Bravehearted”) General Mesele led the initial defensive action along Gondar and Humera with their colleagues. *Satenaw* General Belay and *Lebe Qoratu* (“The Bravehearted”) General Mesele are Ethiopia’s true children. They did not have others to consult with nor did they have special forces. They marched to Humera on foot. *Tintagu* (“Glowing Amber”) Abebaw equipped and organized the troops that had come to Tecombiya in the western front, organized troops, marched on and took control of

Shiraro. There are many bunkers there and you may not be aware of them. He was given the mission to capture Gemehalo, Badme, Biyara and Shiraro. After General Belay and General Mesele captured Humera, they were ordered to join up with General Abebaw's forces in Shiraro. It was this force combined together that was able to capture Shire and Axum.

General Bacha organized the battle in Rama and vicinity. General Bacha's mission was to cut off the enemy positions on the road to Enticho and Adwa. Before he captured Zalambessa, the *Nebelbal* General Bacha ("The Flame") was to organize the force in the Tsorena area and wait for the order to attack. There were forces that were expected to join him. On the Zalambessa side, *Gisilaw* General Getachew ("The Leopard") was given the mission of organizing the troops and heroically captured Zalanbessa and Adigrat. Because we had secured advance assets and targeted enemy positions, the Adigrat offensive was speeded up when General Abebaw and Belay arrived in Shire.

On the western side, *Wetaderawi Liqu* General Alemshete ("The Extraordinary") was coordinating the heavy weapons. With him was *Negodguadu* General Solomon ("The Thunderbolt") and the *Aybegere* General Zewdu ("Invictus"). This was a dynamic situation as the enemy moved from location to location suffering defeat and retreating. The tactical decision was to identify the commanding heights of each hill and escape routes. *Tintagu* General Abebaw ("Glowing Amber") knew the area by name having fought in the war between Ethiopia and Eritrea in the late 1990s. Similarly, *Gisilaw* General Getachew ("The Leopard") knew the area in detail around Zalambessa back during the

war and today. We knew the area just as well as the enemy, the key positions, difficult terrain and hilly areas and took advantage of them.

In all this, *Dil Kursu* General Berhanu Jula (“The Victorious”) and other generals achieved extraordinary success in 24 hours. Among these were *Hager Wedadu* General Yohannes (“The Patriot”), the *Behageru Yemayderaderew* general who will not negotiate his country’s honor Tesfaye (“The Pursuer”) and *Anefnafiw* General Asrat who reads maps like a book and battle commanders General Tesfaye and General Abdurahman who were intent on finishing off the enemy, General Hachalu who coordinated logistics and General Hasan who sustained the manpower. Here there are two forces I would like to mention. The first is *Ared Anqetqetu* General Yilma (“Shock and Awe”) commander of the Air Force. Together with our heroic fighters, they contributed immensely to our quick victory.

Nisru General Shumana (“The Eagle”) and General Berhanu Bekele have contributed to the building of our special forces. By the way, I will not talk about the bravery and heroism of our special forces. It is a subject I shall leave to our literary people and filmmakers. With them, you will find heroism like no other in the world. I would have been glad to speak of their heroism had we fought a foreign enemy. But this was a fight between and among us. The tank that was destroyed was ours. The people that died are also ours. So, I will not be talking about that.

The fact our special forces captured Mekelle without incurring a single civilian death cannot be expressed in words. They took an

enemy brigade fortification by losing only one soldier. It is difficult to speak about their heroism except in film. The force that went to attack the enemy on the western front avoided direct confrontation and mounted a surprise attack on the general in rear of the enemy. We have heroes who had finished their ammunition yet fought in hand-to-hand combat, disarmed the and kept on fighting. Such is the way we managed to achieve victory in 15 days which took the enemy 15 years decades ago. There are officers like General Girma Kibebew, commander of the Seventh Division who resolved to fight to the last man and refused to disarm. He took his forces to Eritrea to regroup. He destroyed what he could not carry along.

We had not expected all of the tanks and artillery in the possession of the enemy. It was a fully armed enemy we faced. General Mulu, commander of the Fifth Division, as you know kept the enemy at bay in the Humera area without giving up any of his arms. From Badme, General Nasser Abadiga, commander of the Eight Division marched south fighting the enemy. Later on, he was the one who captured Shiraro. If we did not have such exemplary heroic leaders who were willing to sacrifice their lives for their country, the outcome would have been very different. Ethiopia would have been like those countries that we know about.

In this regard, I would like the Honorable House to note the role played by the people of Tigray and their patriotism. On the day of the attack, there were individuals who were attacked as Tigrayan traitors for urging not to engage federal forces. Those who said from the beginning, do not touch the federal forces. There are those who tried to save our lives and those who offered

to join our troops coming down from Eritrea. There are those Tigrayans who said I will not stand idle when Mother Ethiopia is being attacked. It is important to see the good side as well as the bad side. In Humera area, there was a person who challenged the junta forces for attacking our Defense Force and himself got attacked. The difference was being a greedy junta or Ethiopian. It was not about being Ethiopian and Tigrayan. When we reached Shire, the people brought to us 200 pieces of Brel machine guns. They said this is yours. They gave it to us and said we are not going to fight you. When we reached Axum, the people brought us some 40 soldiers they had hid from the junta and said take them. The people said we have released prisoners the junta had held. There was a gathering in Mekelle. The people welcomed us and wished we had arrived earlier. Now that we had arrived, they asked us to speed up their return to their normal lives. They also asked for quick re-establishment of law and order so street hoodlums will not take advantage of the situation. They received us with open arms. Our patriotic soldiers did their duty without causing harm to civilians. We did not fight this force only on land. First, as I mentioned earlier, when our middle level commanders left, it became a force without leaders. They had seized our main arms and secured better offensive positions in the battle space. They have lots of cash on hand as they began this venture. They have lobbied a lot. They have many lobbyists. They opened up on us on all fronts and our friends began urging us to enter into discussions.

As the Honorable House knows, we always want to engage in discussions. We hate war very much and for that reason we have begged to engage them in discussions. We have begged them until they started the massacres on our Northern Command. The only

negotiation will be to let them capture Gonder, Wello and to tell them do what they want in Addis Ababa. As things began to be serious, the junta started talking about political solutions and such. If they had wanted a political solution, they would not have attacked the Northern Command that had protected and served them for 20 years. By the way, no country would engage in discussion if their forces had been attacked in similar fashion. But they insisted because we are a poor country. My message to our friends is this: We know diplomacy. Ethiopia is a country that helped establish the United Nations and the African Union. You don't need to teach Ethiopia diplomacy and multilateralism. We are known for peace and negotiations. We have served as peacekeepers in Korea and in many parts of Africa. This will continue. What I want to tell our friends is, "If you want to be friends with us, you need to know who we are. Even though we are poor, we have long experience in statecraft. We had a government long before you even existed as a country, before you stood up as a country." We are not a people who confuse government and country. We want you to know this. Not today but even 100 years ago, a country with superior firepower tried to rule us. We told them we prefer death than to be ruled by them That is how Ethiopia remained a singularly independent nation. If you have forgotten this, you need to remember it now.

The existence of Ethiopia is our pride and honor. Do not expect an Ethiopian that will trade on Ethiopia's existence. Doing so would be a mistake. Recognizing the fact, we love peace and will work for peace, you should understand our situation and work with us in the spirit of cooperation. We may be the poorest of the poor but there is no Ethiopian who will trade away his country's honor. But don't

blame us for this. It is our forefathers who passed this gene [of defiance] in our blood. We cannot do it any other way. Trying to scare us by threatening to withhold pennies aid will not work in Ethiopia. The only option is to work cooperatively with Ethiopia. As long as there is an Ethiopian left, no one can do anything [to harm us] today or in the future. After we are all gone, you can do whatever you want. It is necessary for our friends understand us when we try to ensure observance of the rule of law in our country. It is necessary. This is my message for all of our well-intentioned friends. In this, there is one hidden agenda. I do not want to mention it by name. There are those who talk about “Demeke’s Forces” and “Abiy’s Forces. They say Demeke and Abiy talked and Demeke brought his forces closer to Abiy’s forces. Demeke and Abiy did not agree. Our neighborhood is the type where someone could say Demeke and Abiy should have negotiations in Kigali or Johannesburg. It is not possible to repeat that in Ethiopia. Ethiopia has only one government. Ethiopia has a government that functions on the principle of the rule of law. It has a government accountable to the law. A government that respects its citizens. As much as possible, it will build a democracy that looks like Ethiopia. It will not flail attempting to look like so and so. This will not work in Ethiopia. I do not think there is a single government that is not aware of what this junta force has done in Ethiopia. Even if we ignore the rest, there is no government which is not aware of the massacres in Mai Kadra. After Mai Kadra, the attack on our Northern Command, after our soldiers were taken hostage, after our soldiers’ corpses were left naked in the sun, with whom are we going to negotiate?

Indeed, what I would like the Honorable House to understand is that the Ethiopian government has been in negotiations all along even as

the fighting continued. Their claim that we do not negotiate is a lie. We were engaged in negotiations. In the past two or three weeks as the battle continued, we were in negotiations. World governments should know this. We negotiated with Dr. Mulu Nega Kahsay, the head of the legitimate provisional government of Tigray. We were negotiating with his committees. We have had discussions on the issue of stabilizing Tigray. Dr. Mulu told us we should first enforce law and order. Second, there should be no battles inside cities. Third, in all captured areas, reconstruction efforts should begin. We were negotiating these issues. So, with this legitimate body, we have been in ongoing discussions. This will continue in the future. I will offer this advice to our neighbors. To the Sudanese, I say do not try it. It is not helpful. To the Somalis, do not engage in war. It is not helpful. We do not want war. We want peace. In saying this we are expressing our desires. It is obvious things will change when we are slapped in the face. So, we ask you to understand us. We do not want war. But if anyone should attack our honor, we will not turn back. It is necessary to know this.

There are ideas that have been proposed to bring the junta criminals to justice. It is necessary to understand action needs to be taken against a substantial number of persons who have committed treason, terrorism, organized criminal activity in the context of the military operation. The first task is to free the hostages that have been taken by the junta. Next is to bury our dead. Then to return the tanks stolen from us. Then to take care of the thousands of wounded. We have buried our dead. We have recaptured stolen government property. When our Defense Force said they have captured Mekelle and requested authority to conduct house to house searched, we prohibited them from doing so. That is because the expertise of the

Defense Force is to fight in battles. They have no experience in search and seizure in cities. We told them to hold their positions and wait until properly trained police investigators arrived. Our Defense Force has not searched a single home. Not only have they not entered any homes, the sweep of areas for criminals was conducted by the police.

As we approached Mekelle, whether you believe it or not, in the areas of Kuya, Negasi, Wuqro, people were tending to their farms as if nothing has happened. The people knew it was their own Defense Force that was moving about and nothing would happen to them. They have heard propaganda about what the Defense Force would do to them but they knew better. The second issue was the matter of 72-hour warning. There are some people who ask why we gave the warning. Why did it take so long? There were many objectives in it. I will not discuss them all. The first was as we rapidly approached Mekelle, we were concerned that the soldiers that had arrived fired up could engage in excessive use of force thinking that the junta is hiding in the city. We wanted to have a cooling off period. If the defense forces acted out of emotion, things could happen that we will regret later. We had to devise a special plan that could prevent unwarranted action and unnecessary harm by our forces.

Second, as we have witnessed in areas where the junta had fled, we were concerned they would follow similar attempts to destruction in Mekelle. Third, there were many people who are not combatants and do not want to fight that have not been given a chance to surrender. Because of this, we decided not to enter immediately. There were other reasons as well. We were certain we will enter and capture Mekelle but wanted to do it in a responsible and calm manner. We promised to finish the job in a short time. We finished it in a short time. If we had

done it faster than this, harm could have been caused. If we had done it slower, harm could also have occurred. We did it in the right time.

Indeed, the defense leadership had presented a plan to wrap things up in two weeks. We decided to add a certain number of days because we did not want collateral damage to occur. Our next task is to hunt down and pull out the criminals from their hideouts. The criminals have gathered and left for a certain place. There are some among them who say they will continue the battle. With whom are they going to do battle? They should battle with their inner selves. Battle with their evil ideas. Why should young people battle for their wicked ideas, repressive ideas? They can organize and defeat Prosperity Party in an election. Tigrayan youth can win not with the bullet but by the ballot. That is why we said victory should come from the ballot not the ballot box.

By the way, these junta leaders bragged they had been fighting for forty some years. But they left the bodies of many Tigrayan youth in their wake and now they are holed out in Hagereselam. What they mean by “let’s fight” is to tell Tigrayan youth, “*Protect me. I don’t want to die. You die for me.*” But what fool is there who will sacrifice his life for their survival. If they were really concerned about the people, they would have fought right there in Mekelle and died in battle. They tell the youth to fight while they flee to safety. This is a dangerous thing. They should take a lesson and surrender. It will be resolved under law. If it is not done by the law, then what is left is to fight it out and that will cause needless deaths. We are pursuing them. They will not get far. But their mouths will not die. When they left the palace, they said they had no business there. They said they will rule from Addis Ababa. When they said let Addis Ababa go to hell and left for Mekelle, they said they will rule from Mekelle. After they fled to Mekelle, they say they are now in Hagereselam. It cannot be done

this way. It is important to be mindful not to cause needless deaths. Our next task is to rebuild Tigray. The people of Tigray have extreme needs. What the Honorable House should know is that the people of Tigray live on rations. Even that ration is reduced. What we have to do now is alleviate the suffering of our people and find out ways to facilitate that. We have to support our people to overcome the problems they face. We have to repatriate those who have become refugees.

Concerning refugees, it is reported there are some 30 thousand. This Honorable House should note that we have had millions of our citizens internally displaced. As the Honorable House knows, we have been able to return millions of internally displaced people to their homes. Resettling 30 thousand is a piece of cake for us. We have the experience. We have the Somali experience. We have the Gedo experience. We can resettle them in a week. Our doors are open to the U.N and Sudan to help with refugee resettlement. We will cooperatively resettle them.

As long as they have not committed crimes, there is no issue. But there is one problem. In the refugee population, there is an extraordinary number of young people which the UN said was very unusual. If any of these youth are involved in the Mai Kadra massacres and we have evidence, they will be prosecuted. If they are innocent citizens, we have a processing committee, and we are ready to accept them. If the world wants to help us in this, our doors are open. We do not want our citizens to live in exile.

We do not want political discussions except with legitimate parties in Tigray including Arena Tigray Democratic Party, Tigray Prosperity Party and others like them. We do not want anyone to administer Tigray except through their legitimate parties. We will not do it. The people of Tigray are honorable people. They can manage their

own affairs. They are now free from the repressive junta regime. They can elect and administer their affairs with their own representatives.

We shall continue the operation against the junta. It will no longer function as a government. That game is over. Culpable individuals will be pursued. For the junta, here is word to the wise. All of this started to protect a couple of criminals. For those soldiers who deserted, we have a military code to administer justice. They will be given a fair trial. The other key political operators we are looking for will not exceed thirty or forty. It is not necessary to sacrifice large numbers of youth to protect thirty or forty people. These people will not be killed but they will be held accountable under the law. We have to do much work to prevent harm just to protect thirty or forty people.

Our future task is to rebuild, stabilize and bring peace to Tigray. After that, our task is to bring democracy. What I would like the Honorable House to know is that democracy is a surefire cure for Ethiopia. Our election has to be free and fair and democratic. We have to do our election based on the work plan provided by the Election Commission. We have to be ready and submit to this process. This House must be a forum where different voices are heard. In terms of our foreign relations, we shall be considerate to our neighbors. We must strengthen and continue that. All Ethiopians must come together and help rebuild Tigray. After we assess the damage, the government will do its share but our people must unite in this effort.

Lastly, our message is that our doors are open to all who want to work with us in cooperation and negotiation. But if there are countries that would like to play games of wicked intrigue to defeat Ethiopia, we advise them to learn from history. It cannot be done. It is only through peace, consultations and diplomacy that they

can work with us. This is the message I have for the outside world. Domestically, regarding the junta, I do not have any personal hatred of any kind towards them. I urge you not to harbor any hatred towards them. We hate their ideas. Driven by hatred, we should be careful not to get rid of one junta and end up being another.

If we continue to talk about this person being Amhara, Oromo, Tigrayan, etc., and hate them because of their ethnicity, that means we have become the very juntas we have condemned. Therefore, we must respect and love all Tigrayans that are not part of the junta as Ethiopians. If we do not do this, the place may have changed but there will be no real change. So that does not happen all Ethiopians must be especially careful.

Of late, a few of our citizens from Tigray have been directed to stay home and not return to work out of concern for their safety. It is necessary to make appropriate police, security and defense protections for them. In this regard, there are two things we must note. The first is major massacres have been committed by the junta in Tigray. We have to take special care to make sure the defense forces will not act out of anger. We have to protect the people against such possibility. Second, there is no question that there are some who were working secretly with the junta here and providing support. There are those who have kept explosives and weapons. We are not going to wait until they set off the explosives. We shall investigate and take appropriate action.

The other thing is that in war there are issues related to defeat as well as victory. We have won the war heroically. But if we become arrogant in victory, it will be a mistake. I believe the winner here is truth. The winner is the prayer of Ethiopian mothers and fathers. We have to be humble in victory. We should not waste time talking about victory but begin to undertake the real work.

Countries in poverty repeat the same mistakes at least every ten years. We have to move away from fighting and towards prosperity. If we fail to do that, we will be fighting with junta x or y in the future.

To avoid this, we must swiftly abandon our history of fighting and journey on the road to prosperity. We have to dedicate our energies towards development. For this purpose, the people of Ethiopia must show the same determination and cooperation they showed in the current situation. A country that is mired in poverty will never achieve freedom. It will have many commanders and bosses. We can change it. We have the capacity and clarity to do it. Development does not come overnight but we can expand on the work we have started in industry and agriculture. It is through the labor and sweat of citizens that development can come. Therefore, so that we can proceed to development, to avoid ethnic division and not squander our current victory, we should emerge out of this mindset and proceed to peace and lawful election. I solemnly urge all Ethiopians to do this.

ETHIOPIA, ITS HONOR PROTECTED, AND ITS
SOVEREIGNTY PRESERVED THROUGH THE
DEVOTION, BLOOD AND SACRIFICE OF ITS
CHILDREN, WILL CONTINUE TO SURVIVE!

THANK YOU

“

In war, there are shortcomings related to defeat as well as victory. We have won the war heroically but if we become arrogant about our victory, it will be a mistake. We have to stop chanting victory songs. I believe the winner here is truth. The winner is the prayer and tears of the mothers and fathers of the country. We have to be humble about our victory. We should not waste time talking about victory but turn our focus to the real work. Countries in poverty repeat the same mistake at least every ten years. Unless we stop the fight and find our ways out of poverty, without a doubt, we will fall into the trap of fighting with other junta forces. In order to get out of the war mentality, we need to advance towards prosperity and towards development.

“

የአኛ ተጣዩ ስራ ትግራይን መገንባት ነው። የትግራይ ህዝብ ከፍተኛ ችግር ያለበት ህዝብ ነው። የተከበረው ያግደር ቤት ማወቅ ያለበት የትግራይ ህዝብ ማህጸን በፊሽን ነው። ያም ፊሽን እየተቀናበረ ነው ነርውን እየገዙ ያለው። እሱን ማድረግ ያለብን ህዝቦቻችንን ከችግር ማውጣት ነው። ከችግር መውጣት እንዲቻል መደገፍ አለብን፤ ማቋቋም አለብን፤ የተሰደደውን መመለስ አለብን።

ክቡር ፀቢይ አሕመድ፣ (ዶ/ር)
የኢ.ፌ.ዲ.ሪ፣ ጠቅላይ ሚኒስትር

Our next task is to rebuild Tigray. The people of Tigray have extreme needs, living off of rations. What I wish for the Honourable House to know is that the people of Tigray live on rations and that ration is being reduced from time to time. Therefore, we need to act immediately to alleviate the suffering of our people and to find ways to facilitate the rebuilding and rehabilitation in the region.

H.E. ABIY AHMED (PhD)
FDRE, Prime Minister

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ
የጠቅላይ ሚኒስትር ጽሕፈት ቤት